© Института Wәлгәр’андьна К’ьтеба Пироз, Москва, 2010

Дәстпебун

Пешготьн

Пәймана[Φ] Кәвьн, к'ьтеба Дәстпебунеда дәстпедькә. Әва к'ьтеба пешьн ә, жь һәр пенщ к'ьтебед Муса, (бь ибрани[Φ] ‹Торaһ› те готьне, аwа готи ‹Ширәт› йан ‹Qанун›). Наве к'ьтеба Дәстпебуне бь ибрани ‹Берешит› ә, аwа готи ‹Дәстпебун›, йан ‹Серида›, ле бь йунани ‹Генесис› ә, ‹Пешдаһатьн› йан ‹Чебун›. Ве к'ьтебеда бона пешдаһатьна т'опа дьне, ә'рде, мерьв у щьмә'та Исраел[Φ] те готьне. Ве к'ьтеба Дәстпебунеда, Хwәде йә сәре сәра. Дәстпебуна к'ьтебеда сәре 1-11-а бона wе йәке те готьне, wәки чаwа бь хәбәра Хwәде т'әмамийа дьнйайе те ә'фьрандьне. Мәзьнайиийа Хwәде нә т'әне веда йә, ле Хwәде wаһ мәрьвед хwәйә хөльqанди жи пәй wе йәкер'а наһелә, гава әw дури Хwәде дьк'әвьн, гөнә дькьн, Хwәде диса бона wаһ хәм дькә. Т'әмамийа сәрһатийа дьнйайейә майинә ве к'ьтебеда әw һәләqәти йә, йа кө нава Хwәде у мәрьвайеда дьqәwьмә. Пәйр'а жь сәре 12-50-и бона wаһ мәрьва дьбежә, к'ижана кө Хwәде бона хwә дьбьжерә, wәки зөр'әтед wаһ бьбьнә щьмә'та wи. Ль нава сәрһатийа Бьраһим, Исһаq, Аqуб у һәр донздәһ көр'ед Аqубда, Хwәде wанр'а соз дьдә, wәки зөр'әтед wане бе һ'әсаб бьн у ль ә'рде wар бьн, к'ижанар'а кө Хwәде соз да. Пе wаһ һ'әму мьләте бенә бьмбарәккьрьне. Р'астә, әw нә мәрьвнә к'амьл бунә, әм Дәстпебунеда бона кемасийед wаһ у кьрьнед wанә нә qәнщ дьхуньн. Ле диса Хwәде гази wаһ дькьр кө гөһдарийа wи бькьн. Нәхш у стила

к'ътеба Дәстпебуне щур'ә-щур'ә йә, һәw дьньһер'и дәнгбә'се бона шайе йә, һәw дьньһер'и сәрһатийа сахләмә ль бәр гöһ ә, һәw дьньһер'и ньшкева р'әqәма мьләт у qәбила те навкьрьне, йан жи дöа бь форма һьлбәсте те готьне. Әв йәк бона мә тьһәрәки йә, wәки т'әмамийа тек'сте бь листька готьнава дагьрти йә. Мәсәлә, хöльqандьна мер (бь ибрани Адам), Хwәде әw жь ахе (бь ибрани адама, 2:7) хöльqанд. Алийе дьнва жи мерьв гәрәке әв ә'рд бещәр кьра (2:5; 3:23), алики дьнва жи р'ожәке әw диса гәрәке вәгәр'ә дь wе хwәлийе (3:19). Әв йәка листька готьна йә у әв йәк нә т'әне сәрһатийа дьхәмьлинә, ле öса жи алик'арийе дьдә кö баш бе фә'мкьрьне, кö хöдане сәрһатийе чь дьхwазә мәр'а бежә. Гәлә щара листька готьна, мә'нийа пешдаһатьна нава шьровәдькә, йан жи наве щи-wара дьдә к'ьфше. Мәсәлә, наве Бабилоне (бь ибрани Бабел) ә, әw фела балал (т'әвиһәвкьрьн) шьровәдькә, «Чьмки ль wьр Хöдан[Ф] зьманед һ'әму дьнйайе т'әвиһәв кьрьн у жь wьр Хöдан әw ль сәр т'әмамийа дьнйайе бәла кьрьн» (11:9). Ле һ'әйф, wәки ль нава wәлгәр'андьнеда, листька готьна, т'ам найе wәлгәр'андьне. Ве wәлгәр'андьнеда, шьровәкьрьн, жь тьштед буйийә һәрә бәрбьч'ә'в нишан дькьн.

Сәрһатийа дәстпебуна ә'рд у ә'змен

1 Дәстпебунеда Хwәде ә'рд у ә'зман ә'фьрандьн.
2 Ә'рди бещур'ә у вьки-вала бу, тә'ристанийе ль сәр
р'уйе ава бебьни гьртьбу у Р'öһ'е* Хwәде ль сәр р'уйе
аве дьгәр'ийа. 3 Һьнге Хwәде гот: «Бьра бьбә р'онайи». У
бу р'онайи. 4 Хwәде дина хwә дайе кö р'онайи qәнщ ә,
Хwәде р'онайи жь тә'ристанийе qәтанд. 5 У Хwәде наве

* 1:2 Әва хәбәра бь фә'мина ибрани[Ф] те фә'мкьрьне чаwа «р'öһ'» йан «ба».

р'онайе дани Р'ож, наве тә'ристанийе жи Шәв. У бу евар
у сьбәһ, бу р'ожа ә'wльн.
[6] Һьнге Хwәде гот: «Бьра навбәра аведа синоре qәдимийе
пешда бе у бьра навбьр'ийе бьде, аве жь аве бьqәтинә».
[7] У Хwәде синоре qәдимийе чекьр у ава ль бьн синоре
qәдимийеда у ава ль сәр синоре qәдимийе жь һәв qә-
тандьн. У өса жи бу. [8] У Хwәде наве синоре qәдимийе
дани Ә'зман. У бу евар у сьбәһ, бу р'ожа дөда.
[9] Һьнге Хwәде гот: «Бьра авед бьн ә'зменда щики гол бьн,
зьһайи к'ьфш бә». У өса жи бу. [10] Хwәде наве зьһайе дани
Ә'рд у наве ава голбуйи жи дани Бә'р. У Хwәде дина хwә
дайе кө qәнщ ә. [11] Һьнге Хwәде гот: «Бьра Ә'рд шинайийе,
п'ьнщар'а кө т'охьме хwә бьдә у дара хwәйибәрә кө мина
щур'е хwә бәр бьдә, т'охьме wе жи нава wеда бә, ль сәр
ә'рде бьгьһинә». У өса жи бу. [12] Ә'рде шинайи, п'ьнщар'а
кө мина щур'е хwә т'охьм бьдә у дара хwәйибәрә кө т'о-
хьме мина щур'е wе навда бә дәрхьстьн. У Хwәде дина
хwә дайе кө qәнщ ә. [13] У бу евар у сьбәһ, бу р'ожа сьсийа.
[14] Һьнге Хwәде гот: «Бьра синоре qәдимийа ә'зменда
р'онайидар дәрен, wәки р'оже жь шәве бьqәтиньн у wә'да,
р'ож у сала нишан кьн [15] у бьра әвана синоре qәдимийа
ә'зменда р'онайидар бьн, wәки ә'рде р'онайи кьн». У өса
жи бу. [16] Хwәде дө р'онайидаред мәзьн чекьрьн: Р'онайа
мәзьн wәки сәрwерийе ль р'оже бькә, р'онайа бьч'ук
wәки сәрwерийе ль шәве бькә у өса жи стәйрк чекьрьн.
[17] Хwәде әвана ль синоре qәдимийа ә'зменда данин, кө
р'онайе бьдьнә ә'рде, [18] сәрwерийе ль р'оже у шәве бькьн,
р'онайе жь тә'рийе бьqәтиньн. У Хwәде дина хwә дайе
кө qәнщ ә. [19] У бу евар у сьбәһ, бу р'ожа чара.
[20] Һьнге Хwәде гот: «Бьра ав һ'әйwанед бинбәрва
бьк'ьмк'ьмә у тәйрәдә жи ль сәр ә'рде у синоре qәдимийа
ә'зменда бьфьр'ьн». [21] У Хwәде һ'утед мәзьн хөльqандьн
у һәр һ'әйwанед бинбәрә кө аведа дьшулькьн, кө ав жь
щур'ед wанда к'ьм-к'ьми, өса жи тәйрәдед хwәйип'әр'ә

бь щур'ед wанда. У Хwәде дина хwә дайе кӧ qәнщ ә.
22 Хwәде дӧа ль wан кьр у гот: «Шин бьн у ль һәв зедә
бьн, авед бә'ра т'ьжи кьн, тәйрәдә жи ль сәр ә'рде зедә
бьн». 23 У бу евар у сьбәһ, бу р'ожа пенща.
24 Һьнге Хwәде гот: «Бьра ә'рд һ'әйwанед бинбәр щур'ед
wанда, һ'әйwанед к'әди, шульки у тәрәwьлед ә'рде щур'ед
wанда пешда бинә». У ӧса жи бу. 25 У Хwәде тәрәwьлед
ә'рде щур'ед wанда, һ'әйwанед к'әдийә щур'ед wанда,
ӧса жи һ'әму щур'ә шулькийед ль сәр ә'рде щур'ед wанда
чекьрьн. У Хwәде дина хwә дайе кӧ qәнщ ә.

Хӧльqандьна мер

26 Хwәде гот: «Әм мәри дьлqе хwәда у мина хwә
бьхӧльqиньн, wәки һ'ӧкӧми ль сәр мә'сийед бә'ре, тәй-
рәдед ә'змен, һ'әйwанед к'әди у т'әмамийа ә'рде, ӧса жи
һ'әму щур'ә шулькийед ль сәр ә'рде бькә».
27 Хwәде мәри дьлqе хwәда хӧльqанд,
дьлqе Хwәдеда әw хӧльqанд,
qьсьме нер у ме хӧльqандьн.
28 Хwәде дӧа ль wан кьр у Хwәде wанр'а гот: «Шин бьн
у ль һәв зедә бьн, ә'рде т'ьжи кьн у хwәйитийе ле бькьн,
һ'ӧкӧми ль сәр мә'сийед бә'ре, тәйрәдед ә'змен у һ'әму
һ'әйwанед ль сәр ә'рдейә кӧ дьһ'әжьн бькьн». 29 Хwәде гот:
«Ва йә әз һ'әму п'ьнщар'ед ль сәр ә'рдейә т'охьмед wанва
дьдьмә wә у һәр дара хwәйибәрә кӧ т'охьме wе нава wе-
да йә, wәр'а wе бьбә хӧрәк». 30 Ле бона һ'әму тәрәwьлед
ә'рде, һ'әму тәйрәдед ә'змен у һ'әму һ'әйwанед бинбәрә
кӧ ль сәр ә'рде дьшулькьн, гиһайе шин бьбә хӧрәк. У ӧса
жи бу. 31 Хwәде дина хwә да һ'әму кьрьна хwә кӧ ва йе
әw гәләки qәнщ бун. У бу евар у сьбәһ, бу р'ожа шәша.

2 Ә'рд у ә'зман т'әмамийа нәхшед хwәва ль сәр һәв-
да һатьн. 2 У Хwәде бәри р'ожа һ'әфта шьхӧлед хwә
хьлаз кьрьн у р'ожа һ'әфта жь wан һ'әму шьхӧлед хwәйә

кьри р'ьḣ'әт бу. 3 У Хwәде дӧа р'ожа ḣ'әфта кьр у әw пироз
кьр, чьмки wе р'ожеда Хwәде жь wан ḣ'әму кьрнед хwә,
к'ижан кӧ ә'фьрандьбун у кьрьбун р'ьḣ'әт бу.

4 Әвә сәрһатийа пешда һатьна ә'рд у ә'змен гава һатьнә
ә'фьрандьне.

Сәрһатийа бахче Едене

Wе р'оже гава кӧ Хӧдан[Ф] Хwәде ә'рд у ә'зман чекьрьн,
5 т'ӧ к'оләкә чоле һе т'ӧнәбуйә, т'ӧ гиһаки чоле һе шин
нәбуйә, чьмки Хӧдан Хwәде һәла һе баран ль сәр ә'рде-
да нәбарандьбуйә у мәри жи т'ӧнәбуйә кӧ ә'рде бещәр
кә, 6 һьнге һӧлм-гӧлм жь ә'рде дәрк'әтийә т'әмамийа
р'уйе ә'рде шьл кьрийә. 7 Хӧдан Хwәде жь аха ә'рде qа-
льбе мер чекьр, бина жийине һӧлми поза кьр у мер бу
бинбәрәки сах.

8 Хӧдан Хwәде ль алийе р'оһьлате Еденеда бахчәк да-
ч'ьканд у мере кӧ чекьрьбу дани ль wьр. 9 Хӧдан Хwәде
жь ә'рде һәр дар шин кьрьн, дитьнер'а ḣ'әwаск'ар у
хwарьнер'а хwәш, нава бахчәда жи дара жийине, ӧса
жи дара qәнщи у хьраби наскьрьне.

10 У бона авдана бахчә, жь Едене ч'әмәк дәрдьк'әт у па-
ше бәлайи чар ч'ә'ва дьбә. 11 Наве ч'әме ә'wльн Пишон ә,
әва т'әмамийа ә'рде Ḣ'аwилайева дьк'ьшә, wьр кӧ зер'е
wе һәйә. 12 Зер'е wи ә'рди жи сафи йә, бьдолах[Ф] у кәвь-
ред qимәтә оникс[Ф] һәнә. 13 Наве ч'әме дӧда Гиһ'он ә, әва
т'әмамийа ә'рде К'ушева дьк'ьшә. 14 Наве ч'әме сьсийа
Дищлә* йә, әва р'оһьлата Ашурйайева дьк'ьшә у наве
ч'әме чара жи Фьрат ә.

15 Хӧдан Хwәде әw мер һьлда дани бахче Едене, wә-
ки wе бещәр кә у хwәйитийе ле бькә. 16 У Хӧдан Хwәде
т'әми да мер у готе: «Жь һәр даред бахчәда, дьле тә

* 2:14 Аwа готи «Тигрис».

дьк'ьшинә к'ижане бьхwә, [17]ле жь дара qәнщи у хьраби
наскьрьне нәхwә, чьмки wе р'ожа гава тö жь wе бьхwи,
те ә'сә бьмьри».
[18]Хöдан Хwәде гот: «Нә баш ә кö мер т'әне бьминә,
к'омәкдарәк кö лайиqи wи бә чекьм». [19]Һьнге Хöдан
Хwәде һ'әму тәрәwьлед чоле у һ'әму тәйрәдед ә'змен
жь ахе чекьрьн у анинә щәм мер, wәки ббинә к'а әwе
чь нави ль wан кә у мер чь нав дани ль сәр һ'әйwане
бинбәр, әw жи бу наве wан. [20]Мер нав ль һ'әму һ'әй-
wанед к'әди, тәйрәдед ә'змен у тәрәwьлед чоле кьрьн,
ле мерр'а к'омәкдарәк кö лайиqи wи буйа дәст нәк'әт.
[21]Һьнге Хöдан Хwәде хәwәкә к'ур кьрә ч'ә'ве мер, гава
әw хәwр'а чу, Хöдан п'арханәкә wи һьлда у дәwсе гошт
т'ьжи кьр. [22]У Хöдан Хwәде жь wе п'архана кö жь мер
һьлдабу к'öлфәтәк чекьр, ани щәм мер. [23]Һьнге мер гот:
«Ньһа әва һәстуйе жь һәстуйе мьн ә у гоште жь гоште
мьн ә, әвайе жьн* бе готьне, чьмки жь мер* һатә һьлда-
не». [24]Ләма мере де у баве хwә бьһелә, хwә ль жьна хwә
бьгьрә у ббьнә бәдәнәк. [25]Мер у жьна хwәва һәр дö жи
тә'зи бун у шәрм нәдькьрьн.

Мәрьв жь гöр'а Хwәде дәрте

3 Жь нава wан һ'әму тәрәwьлед чолейә кö Хöдан Хwәде
ә'фьрандьбун, йе һәри һ'ьләк'ар мә'р* бу. Әwи готә
жьне: «Р'асти Хwәде готийә wәки жь һ'әму даред бахчә
гәрәке нәхwьн?» [2]К'öлфәте готә мә'р: «Жь бәред даред
бахчә әм дькарьн бьхwьн. [3]Ле жь бәре wе дара кö нава
бахчәда йә, Хwәде гот нәхwьн у дәст нәдьне, wәки һун
нәмьрьн». [4]Мә'р готә к'öлфәте: «На, һун т'ö щар намьрьн,
[5]ле Хwәде занә, wе р'ожа гава һун жь wе бьхwьн, ч'ә'вед

* 2:23 Бь зьмане ибрани сәwтед мер у жьн незики һәв ьн: иш у иша.
* 3:1 Ә'йанти 20:2.

wәйе вәбьн у бьбьнә мина Хwәде, qәнщи у хьрабийе жь
һәв дәрхьн». 6 У к'ӧлфәте дина хwә дайе wәки бәре даре
баш бу бона хwарьне, бәрбьч'ә'вә һ'әwаск'ар у дьлһавьжи
бу бона занәбуне, дәст авитә бәре wе хwар у да мере
т'әви хwә, әwи жи хwар. 7 Һьнге ч'ә'вед wан вәбун, хwә
дәрхьстьн кӧ әwә тә'зи нә, бәлгед һежире дьрутьн у пе
хwә сьт'ар кьрьн.
8 Һенькайа р'ожеда, гава wан дәнге Хӧдан Хwәде бах-
чәда кӧ дьгәр'ийа бьһистьн, мер у жьнева хwә жь бәр
ч'ә'ве Хӧдан Хwәде, нава даред бахчәда вәшартьн. 9 Хӧдан
Хwәде дәнг да мер у гот: «Тӧ к'ӧ йи?» 10 Әwи гот: «Мьн
дәнге тә бахчәда бьһист тьрсийам у хwә вәшарт, чьмки
әз тә'зи бум». 11 Һьнге Хwәде готе: «К'е дәрһәqа тә'зибуна
тәда тәр'а гот? Гәло тә жь wе даре хwар, йа кӧ мьн т'әми
дабу тә кӧ нәхwи?» 12 Мер гот: «Әw жьна кӧ тә да мьн,
әwе жь wе даре да мьн, мьн жи хwар». 13 Хӧдан Хwәде
готә к'ӧлфәте: «Тә чьма әв йәк кьрийә?» К'ӧлфәте гот:
«Мә'р әз хапандьм у мьн хwар».
14 Һьнге Хӧдан Хwәде готә мә'р:
«Бона ве кьрьна кӧ тә кьр,
жь нава һ'әму һ'әйwанед к'әди
у һ'әму тәрәwьлед чоле
ньфьр' ль сәр тә бә,
ль сәр зьке хwә бьк'ьши
у т'әмамийа ә'мьре хwәда
хӧре тә ах-хwәли бә.
15 Әзе нава тә у к'ӧлфәте,
нава зӧр'әта тә у зӧр'әта wеда
дьжмьнатийе дайньм,
әwе* сәре тә бьһ'ьнщьр'инә
у те жи пә'нийа wе* бьгәзи».

* 3:15 Зӧр'әт.

16 К'ӧлфәтер'а жи гот:
«Әзе еша һ'әмләбуна тә
гәләки ль тә зедә кьм,
бь еше зар'а бини,
ч'ә'ве тә ль дәсте мере тә бә
у әw жи һ'ӧкӧме ль сәр тә бькә».
17 Паше Хwәде готә мер:
«Тә кӧ гӧр'а жьна хwә кьр,
жь wе дара кӧ мьн т'әми дабу,
кӧ тә нәхwи, хwар,
р'уйе тәда ньфьр' ль ә'рде бьqәбьлә,
т'әмамийа р'ожед ә'мьре хwәда
бь тә'ли-тәнгийе нане хwә бьхwи».
18 Ә'рд жи тәр'а стьрийа
у дьр'ийа бьгьһинә
у п'ьнщар'а чоле бьхwи,
19 бь худана ә'нийа хwә
нане хwә бьхwи,
һ'әта кӧ тӧ вәгәр'и ль wи ә'рди
жь к'ӧ һати һьлдане,
чьмки тӧ ах и
у те диса бьби ах.
20 Мер, аwа готи Адәм*, наве жьна хwә дани Һеwа**,
чьмки әwа бу дийа һ'әму бинбәри. 21 У Хӧдан Хwәде
Адәм у жьнер'а к'ьнщед ч'әрмин чекьрьн у ль wан кь-
рьн. 22 Һьнге Хӧдан Хwәде гот: «Ва йә, мәрьв бу мина
жь мә йәки, qәнщи у хьрабийе жь һәв дәрдьхә. Ле нь-
һа нәбә кӧ әw дәсте хwә дьрежи дара жийине кә жи у
һ'әта-һ'әтайе бьжи». 23 Пәй ве йәкер'а Хӧдан Хwәде әw
жь бахче Едене дәрхьст, wәки wи ә'рди бещәр кә, жь
к'ижани кӧ һатьбу һьлдане. 24 Бәри мәрьв да дәрхьст

* 3:20 Бь зьмане ибрани «Мер».
** 3:20 Бь зьмане ибрани «Ә'мьр, Жийин».

у жь алийе р'оһьлата бахче Еденева, херуб[Ф] у шуре
агьрийи кö һәр алийава дьвьр'вьр'и данин, wәки р'ийа
дара жийине хwәй кьн.

Һабил у Qайин

4 Пәй ве йәкер'а мәрьв незики жьна хwә Һеwайе бу,
әw һ'әмлә дәрк'әт у Qайин* жер'а бу, һьнге we гот:
«Мьн мәри жь Хöдан станд». 2 Паше бьре wи Һабил бу.
Һабил бу шьване пез, ле Qайин хwә дабу ә'рдбещәркьрьне.
3 У хеләке шунда, Qайин жь бәред ә'рде Хöданр'а һ'әди
ани. 4 Һабил хwәха жи чәнд һ'әб жь ньхöрийед кәрийе
пәзе хwә, бәзед wанва һ'әди анин. Хöдан бәре хwә да
Һабил у һ'әдийа wи, 5 ле дина хwә нәда Qайин у һ'әдийа
wи. Qайин гәләки һерс к'әт у мьр'узе хwә кьр. 6 Һьнге
Хöдан Qайинр'а гот: «Тö чьма һерс к'әтийи? У тә чьма
сәре хwә бәржер кьрийә? 7 Һәгәр тö р'астийе бьки, гәло
те сәре хwә бьльнд нәки? Ле wәки тö р'астийе нәки ва
йә гöнә ль бәр дери к'әтийә у хwәха жи һ'әйра тәда йә,
ле бькә кö тö һ'öкöми ль сәр бьки».

Гöне меркöштьнейи ә'wльн

8 Пәй ве йәкер'а Qайин бьре хwә Һабилр'а гот: «Әм һә-
р'ьнә к'әwшен»* у гава әw гьһиштьнә к'әwшен, Qайин
р'абу гьһиштә бьре хwә Һабил у әw кöшт. 9 Һьнге Хöдан
жь Qайин пьрси гот: «К'ане йә бьре тә Һабил?» Әwи гот:
«Әз ньзаньм, чьма әз нобәдаре бьре хwә мә?» 10 Хöдан
готе: «Тә чь кьрийә? Дәнге хуна бьре тә жь ә'рде шьки-
йате хwә ль мьн дькә». 11 Ньһа ньфьр' жь wи ә'рди ль тә
бә, к'ижани кö дәве хwә вәкьр хуна бьре тә жь дәсте тә
фьр' кьр. 12 Гава тö ә'рде бещәр ки, әw иро шунда иди

* 4:1 Бь зьмане ибрани «Стандьн».
* 4:8 «Әм һәр'ьнә к'әwшен» әва тек'ста ибранида т'öнә, ле wәл-
гәр'андьна йунанийә кәвьнда һәйә.

к'аре нәдә тә, тӧ ль сәр ә'рде р'ьḣ'әтийе нәбини у дәро-
дәр би. [13] Ḣьнге Qайин готә Хӧдан: «Әв щәзайе мьн жь
qәwата мьн дәр ә. [14] Аwа иро кӧ тӧ жь р'уйе ә'рде бәри
мьн дьди, әзе хwә жь тә вәшерьм кӧ р'уйе тә нәбиньм у
ль сәр ә'рде жи кӧ зерийайи у дәро-дәр бьм, ḣьнге к'е кӧ
мьн ббинә wе мьн бькӧжә». [15] Хӧдан готе: «К'е кӧ Qайин
бькӧжә ḣ'әфт qәт ḣ'әйф же бе ḣьлдане». У Хӧдан ниша-
нәк Qайинва дани, wәки к'и кӧ р'асти wи бе, wи нәкӧжә.

Р'ьк'ьнйата Qайин

[16] Qайин жь бәр ч'ә'ве Хӧдан р'абу чу wәлате Ноде*, ль
алийе р'оḣьлата Едене у ль wьр р'ьк'ьне хwә авите у ль
wьр ма.

[17] Пәй ве йәкер'а Qайин незики жьна хwә бу у әw ḣ'әмлә
дәрк'әт, Ḣәнох жер'а бу. Ḣьнге әwи бажарәк че дькьр у
наве кӧр'е хwә Ḣәнох дани ль сәр бажер. [18] Паше Ḣәнохр'а
Ирад бу, Ирадр'а Мьḣ'уйаел бу, Мьḣ'уйаелр'а Мьтушайел
бу, Мьтушайелр'а жи Ламәх бу. [19] Ламәх дӧ жьн стандьн,
наве йәке Ә'даḣ бу у наве йа дьн жи Силаḣ бу. [20] Ә'даḣе
Йавал ани. Әва баве wан бу, йед конада дьман у шьван-
гаванти дькьрьн. [21] Наве бьре wи Йувал бу. Әва жи баве
wан ḣ'әмуйа бу, йед кӧ чәнг у бьлуре дьхьстьн. [22] Сила-
ḣе жи Тувал-Qайин ани, әва ḣ'әдаде ḣәр щур'ә ḣащәтед
сьфьр у ḣ'әсьн бу. Хушка Тувал-Qайин жи Наḣама бу.

[23] Ламәх жьнед хwәр'а гот:

«Ә'даḣ у Силаḣ ббьḣен дәнге мьн!
Жьнед Ламәх гӧḣед хwә бьдьнә ве готьна мьн.
Мәрьвәки әз бьриндар кьрьм, мьн лехьст кӧшт,
бона ледана щаḣьләки мьн ḣ'әйф ḣьлда.
[24] Ḣәгәр ḣ'әйфа Qайин ḣ'әфт qәт бе ḣьлдане,
ḣ'әйфа Ламәх ḣ'әфте ḣ'әфт щара wе бе ḣьлдане».

---

* 4:16 Бь зьмане ибрани «Р'ьḣ'әтийе нәбини у дәро-дәр би».

Буйина Сет' у Әнош

25 Адәм диса незики жьна хwә бу, әwе кӧр'әк ани у наве wи
дани Сет'*. Чьмки әwе гот: «Хwәде дәwса Һабил кӧ Qайин
кӧшт, зӧр'әтәкә дьн да мьн». 26 Сет'р'а жи кӧр'әк бу у наве
wи дани Әнош. Һьнгеда дәстпебу кӧ гази наве Хӧдан кьн.

Р'әqәма р'ьк'ьнйата Адәм

5 Әв ә р'әqәма р'ьк'ьнйата Адәм, wе р'ожә гава Хwәде
мәри хӧльqанд, дьлqе Хwәдеда әw чекьр, 2 әw qь-
сьме мер у жьнеда хӧльqандьн у дӧа ль wан кьр, р'ожа
хӧльqандьна wанда наве wан дани Мәри. 3 Гава Адәм
бу сәд си сали, кӧр'әки дьлqе wида у мина wи жер'а
бу әwи наве wи дани Сет'. 4 Пәй буйина Сет'р'а, Адәм
һ'әйсьд сали жи ә'мьр кьр у гәләк кӧр' у qиз жер'а бун.
5 У т'әмамийа р'ожед ә'мьре хwәда, Адәм нәсьд си сали
ә'мьр кьр у мьр.
6 Сет' жи кӧ бу сәд пенщ сали, Әнош жер'а бу. 7 Пәй бу-
йина Әношр'а, Сет' һ'әйсьд һ'әфт сали ә'мьр кьр у гәләк
кӧр' у qиз жер'а бун. 8 У т'әмамийа р'ожед хwәда Сет'
нәсьд донздәһ сали ә'мьр кьр у мьр.
9 Гава Әнош бу нод сали, Qенан жер'а бу. 10 Пәй буйина
Qенанр'а, Әнош һ'әйсьд панздәһ сали ә'мьр кьр у гәләк
кӧр' у qиз жер'а бун. 11 У т'әмамийа р'ожед хwәда Әнош
нәсьд пенщ сали ә'мьр кьр у мьр.
12 Гава Qенан бу һ'әфте сали, Маһалалел жер'а бу. 13 Пәй
буйина Маһалалелр'а Qенан һ'әйсьд чьл сали ә'мьр кьр
у гәләк кӧр' у qиз жер'а бун. 14 У т'әмамийа р'ожед хwәда
Qенан нәсьд дәһә сали ә'мьр кьр у мьр.
15 Гава Маһалалел бу шест пенщ сали, Йаред жер'а бу.
16 Пәй буйина Йаредр'а Маһалалел һ'әйсьд си сали ә'мьр

* 4:25 Бь зьмане ибрани «П'ешк'еша Хwәде».

кьр у гәләк кӧр' у qиз жер'а бун. 17 У т'әмамийа р'ожед
хwәда Маћалалел һ'әйсьд нод пенщ сали ә'мьр кьр у мьр.
18 Гава Йаред бу сәд шест дӧ сали, Ћәнох жер'а бу. 19 Пәй
буйина Ћәнохр'а Йаред һ'әйсьд сали ә'мьр кьр у гәләк
кӧр' у qиз жер'а бун. 20 У т'әмамийа р'ожед хwәда Йаред
нәсьд шест дӧ сали ә'мьр кьр у мьр.
21 Гава Ћәнох бу шест пенщ сали, Мәтушәла жер'а бу.
22 Пәй буйина Мәтушәлар'а Ћәнох сесьд сали р'ийа Хwә-
деда дьчу у гәләк кӧр' у qиз жер'а бун. 23 У т'әмамийа
р'ожед хwәда Ћәнох сесьд шест пенщ сали ә'мьр кьр.
24 Ћәнох р'ийа Хwәдеда дьчу у ньшкева бу qати, чьмки
Хwәде әw һьлдабу.
25 Гава Мәтушәла бу сәд һ'әйште һ'әфт сали, Ламәх
жер'а бу. 26 Пәй буйина Ламәхр'а, Мәтушәла һ'әфсьд
һ'әйште дӧ сали ә'мьр кьр у гәләк кӧр' у qиз жер'а бун.
27 У т'әмамийа р'ожед хwәда Мәтушәла нәсьд шест нәһә
сали ә'мьр кьр у мьр.
28 Гава Ламәх бу сәд һ'әйште дӧ сали, кӧр'әк жер'а бу,
29 әwи наве wи дани Нӧһ* у гот: «Әве мә жь кьред мә у
жь щәфед мәйә гьран ль сәр ви ә'рди р'ьһ'әт кә, к'ижан
кӧ Хӧдан ньфьр' ле кьрьбу». 30 Пәй буйина Нӧһр'а, Ламәх
пенсьд нод пенщ сали ә'мьр кьр у гәләк кӧр' у qиз жер'а
бун. 31 У т'әмамийа р'ожед хwәда Ламәх һ'әфсьд һ'әфте
һ'әфт сали ә'мьр кьр у мьр.
32 Гава Нӧһ бу пенсьд сали, Нӧһр'а Сам, Ћам у Йәфәт бун.

Нәһәqийа зар'ед Хwәде у qизед мәрьвайе

6 Гава дәстпебу мәрьв ль сәр дьне зедә бун у qиз wанр'а
бун, 2 зар'ед* Хwәде дитьн кӧ qизед мәрьвайе бәдәw
ьн, жь wан к'е к'ижан бәгәм дькьр хwәр'а жьн дьстандьн.
3 Ћьнге Хӧдан гот: «Гәрәке р'ӧһ'е мьн һ'әта-һ'әтайе ль сәр

---

* 5:29 Бь зьмане ибрани «Р'ьһ'әти».
* 6:2 Ибо 1:6; 2:1; Зәбура 82:6; Щьһуда 1:6.

мерьв нәминә, чьмки әw хун у гошт ә, ле р'оже ә'мьре wан
сәд бист сал бьн». [4]We һьнге ль сәр ә'рде ә'савә һәбун,
ӧса жи wи чахи гава зар'ед Хwәде дәст давитьнә qизед
мәрьвайе, әwана wанр'а зар' данин. Әвана әw мерхас
бун, кӧ бәреда бь нав у дәнг бун.

Сәрһатийа Нӧһ

[5]Хӧдан дит кӧ хьрабийа мәрьва ль сәр ә'рде зедә дьбә
у нет у фькьред дьле wан жи һәр р'ож хьраби йә. [6]Һьнге
Хӧдан бәр хwә к'әт кӧ ль сәр ә'рде мәри хӧльqандийә у
гәләки дьлтәнг бу. [7]У Хӧдан гот: «Әз жь сәр р'уйе ә'рде
мәрьвед кӧ мьн хӧльqандьнә бьдьмә һьлдане, жь мәрь-
вада гьрти һ'әта һ'әйwен, жь шулькийа һ'әта тәйрәдед
ә'змен, чьмки әз п'ошман ьм ль хӧльqандьна wан». [8]Ле
Нӧһ бәр ч'ә'ве Хӧдан к'әрәм дит.

[9]Әв ә сәрһатийа р'ьк'ьнйата Нӧһ. Нӧһ нава мәрьвед wи
зәманида мәрьвәки р'аст у к'амьл бу. Нӧһ р'ийа Хwәдеда
дьчу. [10]Нӧһр'а се кӧр' бун Сам, Һам, Йәфәт.

[11]Ә'рд ль бәр ч'ә'ве Хwәде һ'әр'ьми wеран бьбу у хьра-
бийава ә'рд т'ьжи бьбу. [12]Хwәде дина хwә да дьнйайе,
кӧ ва йә әw һ'әр'ьмийә wеран буйә, чьмки һәр бәдәнәкә
ль сәр дьне р'ийа хwә һ'әр'ьмандийә. [13]Һьнге Хwәде готә
Нӧһ: «Qьр'а һ'әмуйед хwәйибәдән һатийә ль бәр ч'ә'ве
мьн, чьмки р'уйе ванда ә'рд хьрабийава т'ьжи буйә у ва
әзе wан т'әви ә'рде wеран кьм».

Т'әмийа Хwәде

[14]Ле тӧ хwәр'а жь даре гофер* гәмике чекә, һьндӧр'е
гәмийе бь гоза чеки у дәр у һьндӧр'ва тӧ wе qир ки. [15]Тӧ
гәрәке wе аһа чеки. Дьрежайа гәмийе сесьд зәнд, бәра-
йи пенщи зәнд у бьльндайи жи си зәнд бә. [16]У жорва

---

* 6:14 Дарәкә бинхwәшә соре вәкьрийи р'уни йә.

wәкә зәндәке к'ӧләке гәмийер'а чеки, дәре гәмийе жи
к'еләкева вәки у qате жор жер у бьни чеки. 17 Ва әзе ава
тофане ль сәр дьне р'акьм, wәки һәр бәдәна кӧ бин ль
бәр һәйә бьн п'әр'е ә'зменда qьр' бә у ль сәр р'уйе ә'рде
жи чь кӧ һәйә ӧнда бә. 18 Ле әзе пәймана[ф] хwә т'әви тә
гьредьм, тӧ т'әви кӧр'ед хwә у т'әви жьна хwә у букед
хwә бьк'әви гәмийе. 19 Ӧса жи жь һәр бинбәри, жь һәр
бәдәне щот-щот нер у ме бьки гәмийе, кӧ т'әви тә сах
бьминьн. 20 Жь һәр щур'ә тәйрәдә, жь һәр щур'ә һ'әйwан,
жь һәр щур'ә шульки wе щот-щот бенә ль щәм тә кӧ сах
бьминьн. 21 Тӧ жи жь һ'әму хӧрәке кӧ те хwарьне т'әви
хwә һьлди, ль щәм хwә бьди сәр һәв, кӧ бьбә хӧрәке тә
у wан. 22 У Нӧһ һәр тьшт кьр, Хwәде чаwа т'әми дабу wи,
әwи ӧса жи кьр.

7 Хӧдан готә Нӧһ: «Р'абә т'әви нәфәред хwә бьк'әвә
гәмийе, чьмки нава мәрьвед ви зәманида мьн тӧ
ль бәр хwә р'аст дити. 2 Жь һәр һ'әйwанед һ'әлал һ'әфт
щота нер у ме т'әви хwә һьлди, ле жь һ'әйwанед һ'әрам
щот-щот һьлди нер у ме, 3 жь тәйрәдед ә'змен жи һ'ә-
фт щот нер у ме, wәки т'ур'а* wан ль сәр р'уйе ә'рде бе
хwәйкьрьне. 4 Чьмки һ'әфт р'ожа шунда, әзе чьл р'ожи у
чьл шәви баране бьбариньм у һәр һәйинед кӧ мьн че-
кьрьнә жь р'уйе ә'рде бьдьмә һьлдане». 5 У Нӧһ һәр тьшт
кьр, Хӧдан чаwа т'әми дабу wи.

Тофан

6 Һьнге Нӧһ шәсьд сали бу, гава ава тофане ль сәр ә'рде
р'абу. 7 У жь бәр ава тофане Нӧһ т'әви кӧр'ед хwә у т'әви
жьна хwә у букед хwә к'әтә гәмийе. 8 Ӧса жи жь һ'әйwа-
нед һ'әлал у нә һ'әлал, жь тәйрәда у жь һәр шулькийед

* 7:3 Щьсьне wан.

ль сәр ә'рде, [9] щот-щот нер у ме һатьнә щәм Нöһ к'әтьнә
гәмийе, чаwа кö Хwәде т'әми Нöһ кърьбу. [10] У һ'әфт р'ожа
шунда ава тофане ль ә'рде р'абу.
[11] Шәсьд салийа ә'мьре Нöһда, р'ожа һ'ьвдәһе мәһа дöда,
һәма wе р'ожеда һ'әму канийед тәвәкед бебьнийе дәр
бун у к'öләкед ә'змана вәбун, [12] чьл р'ожи у чьл шәви
ль сәр ә'рде баран бари. [13] Хут wе р'ожеда Нöһ кöр'ед
хwәва Сам, Һам, Йәфәт у жьна Нöһ һәр се букава т'әви
wан к'әтьнә гәмийе. [14] Әwана у һәр тәрәwьлед щур'ед
хwәда, һәр һ'әйwанед к'әдийә щур'ед хwәда, һәр шу-
лькийед ль сәр ә'рдейә щур'ед хwәда, һәр тәйрәдед
щур'ед хwәда у һәр тәйрәдед хwәйибаск, [15] жь һ'әму
һ'әйwанед бинбәр щот-щот к'әтьнә гәмийе ль щәм Нöһ.
[16] Әwед кö к'әтьнә гәмийе, йе нер у ме к'әтьне жь һәр
бинбәри, чаwа кö Хwәде т'әми wи кърьбу. У пәй wир'а
Хöдан дәри гърт.
[17] Тофане ль сәр ә'рде чьл р'ожи к'ьшанд, ав qайим бу
гәми бьльнд кьр у әw жь ә'рде qәтийа. [18] Чьqас дьчу ав
qайим дьбу, ль сәр ә'рде бьльнд бу у гәми ль сәр р'уйе
аве к'әт. [19] Ав ль сәр ә'рде öса гәләки бьльнд бу, wәки
һ'әму ч'ийайед бьльндә бьн п'әр'е ә'зменда ньхамтьн.
[20] Ав жь панздәһ зәнда жортьр сәр wан к'әт у ч'ийа-ба-
ни һатьнә ньхамтьне. [21] У һ'әмуйед хwәйибәдәнә кö
ль сәр ә'рде дьльвийан, тәйрәдә бун, һ'әйwанед к'әди
бун, тәрәwьл бун, һ'әму шулькийед ль сәр ә'рде кö
дьшулькин, мәрьв жи пер'а qьр' бун чун. [22] Йед ль сәр
бәжейә кö бина жийине ль бәр һәбун, һ'әму жи хәнь-
qин. [23] У һәр һәйине ль р'убари ә'рде һатә һьлдане, жь
мерьв һ'әта һ'әйwанед к'әди, жь шулькийа һ'әта тәйрә-
дед ә'змана, әвана жь ә'рде һатьнә һьлдане, т'әне Нöһ
ма у йед т'әви wи гәмийеда. [24] Сәд пенщи р'ожи ль сәр
ә'рде ав wе бьльндайийе ма.

Хьлазийа тофане

8 Хwәде Нöһ бир ани, öса жи һ'әму тәрәwьл у һ'әму
һ'әйwанед т'әви wи гәмийеда, һьнге Хwәде бак* ль
ә'рде р'акьр у ав сәкьни. [2] Канийед тәвәкед бебьнийе у
к'öләкед ә'змана һатьнә гьртьне у барана ә'змен һатә бь-
р'ине. [3] Бәрә-бәрә ав жь ә'рде дьк'ьшийа, пәй сәд пенщи
р'ожир'а ав кем бу. [4] Р'ожа һ'ьвдәһе мәһа һ'әфта гәми ль
сәр ч'ийайед Арарате р'уньшт. [5] һ'әта мәһа дәһа чьqас дьчу
ав кем дьбу у йәке мәһа дәһа сәред ч'ийа һатьнә к'ьфше.
[6] У чьл р'ожи шунда Нöһ к'öләка гәмийа хwәйә чекьри
вәкьр, [7] у qар'qар' бәр'да, ле әw вьрда-wеда хwәр'а фьр'и
һ'әта ава ль сәр ә'рде зьһа бу. [8] Пәйр'а кәвотк жь щәм
хwә бәр'да, кö бьбинә к'а ава ль р'уйе ә'рде кем буйә.
[9] Ле кәвотк щийе кö ньгед хwә ле данийа нәдит, бәр бь
гәмийе ль сәр wида вәгәр'ийа, чьмки т'әмамийа р'уйе
ә'рде һе ав бу, Нöһ жи дәст авитә wе гьрт, ани щәм хwә
кьрә гәмийе. [10] һ'әфт р'ожа жи сәбьр кьр, пәйр'а диса кә-
вотк жь гәмийе бәр'да. [11] Бәре еваре кәвотк ль сәр wида
вәгәр'ийа, wе бәлгәки зәйт'унейи ну ньк'öлкьри девда,
һьнге Нöһ пе һ'әсийа кö ава ль сәр р'уйе ә'рде кем буйә.
[12] һ'әфт р'ожед дьн жи сәбьр кьр, диса кәвотк бәр'да, ле
әw иди ль сәр wида вәнәгәр'ийа.

Дәрк'әтьна жь гәмийе

[13] У шәсьд йәк салийа Нöһда, йәке мәһа сәрсале ава
ль сәр р'уйе ә'рде ч'ькийа. Нöһ ар'ика гәмийе вәкьр у
дина хwә дайе, кö ва йә ава ль сәр р'уйе ә'рде ч'ькийа
йә. [14] Бист һ'әфте мәһа дöда ә'рд зьһа бу.
[15] һьнге Хwәде Нöһр'а хәбәрда у гот: [16] «Тö т'әви жьна
хwә, кöр'ед хwә у жьнед wанва жь гәмийе дәре. [17] Öса

---

* 8:1 Әва хәбәра бь фә'мина ибрани те фә'мкьрьне чаwа «ба»
йан «р'öһ'».

жи һ'әму бинбәред ль щәм тә, жь һ'әмуйед хwәйибәдән:
Тәйрәдә, һ'әйwанед к'әди у һ'әму шулькийед кӧ ль сәр
ә'рде дьшулькьн, т'әви хwә дәрхә, wәки әw ль сәр ә'рде
бәла бьн, к'ока wан шин бә у ль һәв зедә бьн». 18 Һьнге Нӧһ
т'әви кӧр'ед хwә, жьна хwә у жьнед кӧр'ед хwә жь гәмийе
дәрк'әт, 19 һәр һ'әйwан, һәр шульки, һәр тәйрәдә, һәр чь кӧ
ль сәр ә'рде дьльвьн щьсьнед хwәда жь гәмийе дәрк'әтьн.

Чекьрьна горигәһа[ф] сәле кәвьри

20 Нӧһ горигәһәк Хӧданр'а чекьр у жь һәр һ'әйwанед
һ'әлал у жь һәр тәйрәдед һ'әлал һьлдан ль сәр горигәһе,
дийарийа[ф] т'әвайишәwате дан. 21 Һьнге Хӧдан бинәкә
хwәш жь wе һьлда у дьле хwәда гот: «Иро шунда р'у-
йе мерьвда әз иди ньфьр'а ль ә'рде накьм, чьмки сьтqе
дьле мерьв жь зар'отийеда хьраб ә у иди әз т'ӧ щар т'ӧ
бинбәри нахьм чаwа мьн кьр.

22 Иро шунда һ'әта кӧ ә'рд һәбә,
чандьн у дьрун,
сәрма у гәрмайи,
һавин у зьвьстан,
шәв у р'ож
гәрәке т'ӧ щар нәсәкьньн».

Пәймана т'әви Нӧһ

9 Хwәде дӧа Нӧһ у кӧр'ед wи кьр гот: «Шин бьн, зедә
бьн у ә'рде т'ьжи кьн. 2 Саw у тьрса wә жи ль сәр
һ'әму тәрәwьлед ә'рде у һ'әму тәйрәдед ә'змен бә. Әвана
бь т'әви wан һ'әмуйед ль сәр ә'рдейә дьшулькьн у һ'ә-
му мә'сийед бә'рева данә дәсте wә. 3 Һәр һ'әйwанед кӧ
дьһ'әжьн хӧрәке wә бә, мина п'ьнщар'а шин гьшки дьдьмә
wә. 4 Т'әне гошт сахийеда, аwа готи хунева нәхwьн. 5 Ле
әзе ә'сә дә'wа хуна жийина wә бькьм, жь һәр тәрәwьли
бьхwазьм. Әзе жийина мерьв, жь дәсте мерьв у жь дәсте
бьре wи бьхwазьм.

[6] К'и кӧ хуна мерьв бьр'ежә,
хуна wи жи бь дәсте мерьв бьр'ьжә,
чьмки мәрьв дьлqе Хwәдеда хӧльqандийи йә.
[7] Һун шин бьн, зедә бьн, ль сәр ә'рде бәла бьн у ль сәр
wе ль һәв зедә бьн».
[8] Хwәде готә Нӧһ у кӧр'ед wийә кӧ т'әви wи бун: [9] «Ва
әзе т'әви wә у пәй wәр'а жи т'әви зӧр'әта wә пәймана хwә
гьредьм, [10] ӧса жи т'әви wан һ'әму һ'әйwанед бинбәрә т'ә-
ви wә: Т'әви тәйрәда, һ'әйwанед к'әди у һ'әму тәрәwьлед
ә'рдейә т'әви wә, т'әви һ'әмуйед жь гәмийе дәрк'әти у
һ'әму һ'әйwанед ә'рде. [11] Әзе пәймана хwә т'әви wә гь-
редьм, wәки иди т'ӧ бәдән бь ава тофане нәйе һьлатьне
у нә жи иди тофан р'абә кӧ ә'рде wеран кә». [12] Хwәде
гот: «Нишана пәймана нава Мьн у wәда у нава һ'әму
һ'әйwанед бинбәрә т'әви wә, бона һ'әму дәwра гьреда-
йии, wе әв бә. [13] Әзе к'әскәсора хwә ә'wрава дәрхьм у әве
бьбә нишана пәймана нава Мьн у дьнйайеда. [14] Гава әз
ль сәр дьнйайе ә'wрайи кьм, к'әскәсор ә'wрава хӧйа бә,
[15] һьнге әзе wе пәймана хwәйә нава мьн у wәда у нава
һ'әму һ'әйwанед бинбәрә жь һәр бәдәнида бир биньм у
аве иди нәбьнә тофан у һәр бәдәни ӧнда нәкьн. [16] Әw
к'әскәсоре нава ә'wрада бә, әзе wе бьбиньм у бир биньм
wе пәймана Хwәдейә һ'әта-һ'әтайейә, нава һәр һ'әйwа-
нед бинбәрә жь һәр бәдәни кӧ ль сәр ә'рде йә». [17] Хӧдан
Хwәде Нӧһр'а гот: «Әв ә нишана wе пәймане, йа кӧ мьн
нава хwә у һәр бәдәни ль сәр ә'рде гьреда».

Гӧнәйе Һам

[18] Кӧр'ед Нӧһә кӧ жь гәмийе дәрк'әтьн әв бун: Сам, Һам,
Йәфәт. У Һам баве Кәнан бу. [19] Әв һәр се кӧр'ед Нӧһ бун
у жь ван ль сәр т'әмамийа р'уйе ә'рде т'ьжи бун.
[20] Нӧһ кӧ ә'рдбещәркьр бу, әw йе ә'wльн бу кӧ р'әзе ть-
рийа авит. [21] У паше шәраба wе вәхwар, хwә ӧнда кьр
у коне хwәда хwә тә'зи кьр. [22] Һаме баве Кәнан, кӧ баве

xwə тə'зи дит, дəрк'əтə дəрва у готə һəр дӧ бьрайед xwə.
23 Һьнге Сам у Йəфəт к'ьнщ һьлдан авитьнə ль сəр мьле
xwə у пашопе чун тə'зитийа баве xwə ньхамтьн. Пьшта
wан кӧ баве wанда бу, wан тə'зитийа баве xwə нəдит.
24 Гава Нӧһ жь бьн хəwа шəраве дəрк'əт, пе һ'əсийа кӧ
кӧр'е wийи бьч'ук чь ль сəре wи кьрьбу, 25 һьнге гот:

«Ньфьр' ль Кəнан бə,
əw бьбə хӧламе хӧламед бьре xwə».

26 Диса гот:

«Шькьр жь Хӧдан, Хwəдейе Сам,
Кəнан жер'а бьбə хӧлам.
27 Бьра Хwəде т'ур'а Йəфəт дьреж кə,
конед Самда бьминə
у Кəнан жи жер'а бьбə хӧлам».

28 Пəй тофанер'а Нӧһ сесьд пенщи сали ə'мьр кьр.
29 Т'əмамийа ə'мьре Нӧһ бу нəсьд пенщи сали у мьр.

Р'ьк'ьнйата кӧр'ед Нӧһ

10 Əв ə сəрəщəма р'ьк'ьнйата кӧр'ед Нӧһ: Сам, Һам
у Йəфəт. Пəй тофанер'а зар'ед пəй wан к'əтьн.
2 Кӧр'ед Йəфəт: Гомəр, Магог, Мадайи, Йаван, Тувал,
Мəшəх у Тирас бун. 3 Кӧр'ед Гомəр: Ашк'əназ, Р'ифат' у
Тогармаһ бун. 4 Кӧр'ед Йаван: Əлишаһ, Т'аршиш, к'итийа
у р'оданийа бун. 5 Щьмə'тед дəве бə'ра wəлатед xwəда, жь
ван щьһе бунə, һəр кəс ль гора зьман, бəрəк у мьлəтед xwə.
6 Кӧр'ед Һам: К'уш, Мьсьр, Пут у Кəнан бун. 7 Кӧр'ед
К'уш: Шьба, Һ'аwила, Сабт'а, Р'амаһ у Сабт'ьха бун.
Кӧр'ед Р'амаһ: Шева у Дедан бун. 8 К'ушр'а ӧса жи Нəм-
руд бу. Нəмруд ль сəр р'уйе ə'рде п'əлəһwане* пешьн
бу. 9 Əва ль бəр Хӧдан неч'ирванəки п'əлəһwан бу. Лəма
жи те готьне: «Фьлан кəс мина Нəмруд неч'ирванəки

* 10:8,9 Зор, сəрxwə.

п'әләһwан ә ль бәр ч'ә'ве Хӧдан». 10 П'адшатийа Нәмруд
wәлате Шинареда, жь Бабилоне, Ерехе, Ак'аде у К'алнеһ-
да дәстпебу. 11 Нәмруд жь wи wәлати дәсте хwә авитә
Ашурйа, Нинәwа, Р'әһ'обот'-Ир у Калаһ чекьрьн. 12 Р'әсәне
жи навбәра Нинәwайе у Калаһеда чекьр. Әва бажарәки
мәзьн бу. 13 Жь Мьсьр пешда һатьн луди, ә'нами, льһаби,
нафт'уһи, 14 патруси, к'аслуһи (жь ван фьльстини[Ф] пешда
һатьн) у к'апт'ори. 15 Кәнанр'а ньхӧрийе wи Сайда у Һ'ит
бун, 16 ӧса жи йәбуси, әмори[Ф], гиргаши, 17 һ'иwи, әрqи,
сини, 18 арвади, сьмари у һамати. Пәй ванр'а жи бәрәкед
кәнанийа[Ф] бәла бун. 19 Синоре кәнани жь Сайдайеда
дәстпедькьр, дьгьһиштә Герарe һ'әта Газзайе, дәрбази
Содоме, Гоморайе, Адмайе, Сьбойиме һ'әта Ләшайе
дьбу. 20 Әв ьн Кӧр'ед Һам ль гора бәрәк, зьман, wәлат у
мьләтед хwәва.

21 Бьрайе Йәфәти мәзьн Самр'а жи, кӧ баве т'әмамийа
зӧр'әта Әбәр бу, wир'а жи зар' бун. 22 Кӧр'ед Сам: Әлам,
Ашур, Арпәхшад, Луд у Арам бун. 23 Кӧр'ед Арам: Ус,
Һ'ул, Гәт'әр у Маш бун. 24 Арпәхшадр'а Шәлаһ бу. Шә-
лаһр'а Әбәр бу. 25 Әбәрр'а дӧ кӧр' бун. Наве йәки Пелег*
бу (чьмки р'ожед wида р'уйе ә'рде щьһебун к'әте). Наве
бьрайе wи жи Йоqтан бу. 26 Йоqтанр'а Алмодад, Шәләф,
Һ'әсәрмаwәт', Йараһ', 27 Һадорам, Узал, Диqла, 28 Обал,
Абимаел, Шьба, 29 Офир, Һ'аwила у Йовав бун. Әв һ'әму
кӧр'ед Йоqтан бун. 30 Әвана жь Мешайеда гьрти, һ'әта
Сьфаре ль ч'ийайед р'оһьлатеда щи-wар бун. 31 Әв ьн
кӧр'ед Сам ль гора бәрәк у зьманед хwә, wәлатед хwә
у мьләтед хwәва.

32 Әв ьн бәрәкед кӧр'ед Нӧһ, ль гора р'ьк'ьнйатед хwә
у мьләтед хwәва. Жь ван пәй тофанер'а, ль сәр р'уйе
ә'рде, мьләт бәла бун.

* 10:25 Бь зьмане ибрани «Щьһебун, башqәбун».

Бьльндщийа Бабилоне*

11 Зьмане т'әмамийа дьнйайе йәк бу у хәбәрдан
жи йәк бу. 2 Гава кӧ к'оч' дькьрьн жь р'оһьлате
дьчун, ә'рде Шинареда дәштәк дитьн у ль ԝьр щи-ԝар
бун. 3 Паше һәвдӧр'а готьн: «Ԝәрьн, әм к'әлпич'а чекьн
у әм ԝан агьрда бьԛәлиньн». У бона ԝан к'әлпич' дәԝ-
са кәвьра бун у ԛир жи дәԝса һ'әр'ийе бу. 4 Һьнге готьн:
«Ԝәрьн әм бона хԝә бажарәки у бьльндщике чекьн, кӧ
сәри бьгьһижә ә'змен у әм хԝәр'а навәки ԛазьнщ кьн, кӧ
нәбә әм ль сәр т'әмамийа т'опа дьне бәла бьн». 5 У Хӧдан
пәйа бу, кӧ дина хԝә бьдә ԝи бажари у бьльндщийе,
к'ижан кӧ зар'ед мәрьвайе чедькьрьн. 6 Һьнге Хӧдан
гот: «Ва йә, әвана мьләтәк ьн у зьмане һ'әмуйа жи йәк
ә. Әвана дәстпекьрьнә чедькьн у бона ван нәчәтьн ә чь
кӧ шеԝьринә бькьн. 7 Ԝәрьн әм пәйа бьн у зьмане ԝан
ль ԝьр т'әвиһәв кьн, кӧ йәк зьмане йәки фә'м нәкә». 8 У
Хӧдан әԝ жь ԝьр ль сәр т'әмамийа т'опа дьне бәла кьрьн.
Ԝана дәст жь бажер чекьрьне к'ьшандьн. 9 Ләма жи ԝи
щиийир'а готьн «Бабилон*» чьмки ль ԝьр Хӧдан зьмане
т'әмамийа т'опа дьне т'әвиһәв кьр. У Хӧдан әԝ жь ԝьр
ль сәр т'әмамийа т'опа дьне бәла кьрьн.

Р'ьк'ьнйата Сам

10 Әв ә сәрәщәма р'ьк'ьнйата Сам. Дӧ сала пәй тофанер'а,
Сам сәдсали бу, кӧ Арпәхшад жер'а бу. 11 Сам пәй буйи-
на Арпәхшадр'а, пенсьд сали жи ә'мьр кьр у гәләк кӧр'
у ԛиз жер'а бун.
12 Арпәхшад бу си пенщ сали Шәлаһ жер'а бу. 13 Арпәх-
шад пәй буйина Шәлаһр'а, чарсьд се сали жи ә'мьр кьр
у гәләк кӧр' у ԛиз жер'а бун.

---

* 11:1 Кәла Нәмруд.
* 11:9 Бь зьмане ибрани «Т'әвиһәвбун».

[14]Шәлаһ бу си сали, Әбәр жер'а бу. [15]Шәлаһ пәй буйи-
на Әбәрр'а, чарсьд се сали жи ә'мьр кьр у гәләк кӧр' у
qиз жер'а бун.
[16]Әбәр бу си у чар сали, Пелег жер'а бу. [17]Әбәр Пәй
буйина Пелегр'а, чарсьд си сали жи ә'мьр кьр у гәләк
кӧр' у qиз жер'а бун.
[18]Пелег бу си сали, Р'еwо жер'а бу. [19]Пелег пәй буйи-
на Р'еwор'а, дӧсьд нәһә сали жи ә'мьр кьр у гәләк кӧр'
у qиз жер'а бун.
[20]Р'еwо бу си у дӧ сали, Сәрух жер'а бу. [21]Р'еwо пәй бу-
йина Сәрухр'а, дӧсьд һ'әфте сали жи ә'мьр кьр у гәләк
кӧр' у qиз жер'а бун.
[22]Сәрух бу си сали, Нәһор жер'а бу. [23]Сәрух пәй буйи-
на Нәһорр'а, дӧсьд сали жи ә'мьр кьр у гәләк кӧр' у qиз
жер'а бун.
[24]Нәһор бу бист нәһә сали, Тераһ жер'а бу. [25]Нәһор пәй
буйина Тераһр'а, сәд ноздәһ сали жи ә'мьр кьр у гәләк
кӧр' у qиз жер'а бун.
[26]Тераһ бу һ'әфте сали, Абрам, Нәһор у Һаран жер'а бун.

Р'ьк'ьнйата Тераһ

[27]Әв ә сәрәщәма р'ьк'ьнйата Тераһ. Тераһр'а Абрам, Нәһор
у Һаран бун. Һаранр'а жи Лут бу. [28]Һаран ль wәлате кӧ
жь дийа хwә бьбу, бажаре Ура к'ьлданиййада, бәри баве
хwә Тераһ мьр. [29]Абрам у Нәһор зәwьщин жьн стандьн.
Наве жьна Абрам Сарайи бу у наве жьна Нәһор Милк'а
бу. Милка у Иск'а qизед Һаран бун. [30]Сарайи бебәр бу
у зар' нәданин.
[31]Тераһ кӧр'е хwә Абрам, нәвийе хwә Луте кӧр'е Һаран у
бука хwә Сарайийа жьна кӧр'е хwә Абрам һьлдан, р'абун
жь бажаре Ура к'ьлданиййа чунә бәрбь wәлате кәнанийа,
әw гьһиштьнә Һ'аране у ль wьр щи-wар бун.
[32]Тераһ дӧсьд пенщ сали ә'мьр кьр у Тераһ Һ'аране-
да мьр.

Абрам дьчә Кәнанеᶲ

12 Хӧдан Абрамр'а гот: «Жь wәлате хwә, жь пьсмамед
хwә у жь мала баве хwә бьԛәтә р'абә һәр'ә wи ә'рде
кӧ әзе нишани тә кьм. 2 Әзе тә бькьмә мьләтәки мәзьн,
дӧа ль тә бькьм, наве тә мәзьн кьм у те бьмбарәккьри
би. 3 Йед кӧ дӧа ль тә бькьн, әзе дӧа ль wан бькьм у йәки
кӧ тә беһӧрмәт кә, әзе ньфьр'а ль wи бькьм. Бь тә дӧайе
ль һ'әму бәрәкед дьнйайе бьбә».
4 Чаwа кӧ Хӧдан готә Абрам әw р'абу р'ек'әт, Лут жи т'ә-
ви wи р'абу чу. Гава Абрам жь Һ'аране дәрк'әт, әw һ'әфте
пенщ сали бу. 5 Абрам р'абу жьна хwә Сарайи, бьразийе
хwә Лут, һ'әму һәбука хwәйә ԛазьнщкьри у һ'әму нәфсед*
хwәйә Һ'аранеда һьлдан кӧ һәр'ә wәлате Кәнанеᶲ. У әw
чунә wәлате Кәнане. 6 Абрам wи wәлатир'а дәрбаз бу, чу
һ'әта Шьхәме, һ'әта дара мә'зейә* Морәһ. Һьнге кәнани
ль wи wәлатида дьман. 7 Ле һьнге Хӧдан Абрамва хӧ-
йа бу у готе: «Әзе ви wәлати бьдьмә зӧр'әта тә». Һьнге
Абрам, ль wи щийе кӧ Хӧдан wива хӧйа бу, горигәһәк
чекьр. 8 Абрам жь wьр чу ч'ийайе алийе р'оһьлата Бет'-
Еле, коне хwә ӧса лехьст, кӧ Бет'-Ел к'әтә р'оавайе, ле
Ә'й к'әтьбу р'оһьлате. У ль wьр Хӧданр'а горигәһәк чекьр
у гази наве Хӧдан кьр. 9 Абрам бәрә-бәрә хwә ль Нәщә-
феᶲ дьгьрт дьчу.

Абрам дьчә Мьсьре

10 У ль wи wәлатида бу хәлайи, Абрам бәржери Мьсьре
бу, кӧ ль wьр фьрари бьминә, чьмки ль wи wәлатида
хәлайикә зор бу. 11 Гава әw незики Мьсьре бу, жьна хwә
Сарайир'а гот: «Ва йә, әз заньм кӧ тӧ жьнәкә бәрбьч'ә'-
вә бәдәw и, 12 гава мьсьри тә бьбиньн, wе бежьн: ‹Әва

* 12:5 Хӧлам.
* 12:6 Дара хьрнуфе.

жьна wи йә›, wе мьн бькöжьн у тә сах бьһельн. 13 Wәрә
ве qәнщийе бькә, бежә кö тö хушка мьн и, wәки бона
хатьре тә мьнр'а qәнщи же бе у пе тә әз сах бьминьм».
14 Гава Абрам к'әтә Мьсьре, мьсьрийа дитьн кö әw к'öл-
фәта чьqаси бәдәw бу. 15 Wәзир-wәк'илед Фьрәwьн жи
әw дитьн у пәсьне wе бәр Фьрәwьн дан у Сарайи бьрь-
нә мала Фьрәwьн. 16 Әwи бона хатьре Сәрайийе qәнщи
ль Абрам кьр у Абрам бу хwәйе пез, деwер, к'әр, хöлам,
щари, к'әред ме у дәва. 17 Ле бона жьна Абрам Сарайе,
Хöдан qәзиед гьран анинә сәре Фьрәwьн у мала wи.
18 Һьнге Фьрәwьн гази Абрам кьр у готе: «Әв тә чь ани ль
сәре мьн? Тә чьма мьнр'а нәгот, кö әва к'öлфәта тә йә?
19 Тә бона чь гот: ‹Әва хушка мьн ә?› Мьн иди әw хwәр'а
чаwа жьн дьстанд. Ле ньһа р'абә жьна хwә һьлдә у һә-
р'ә!» 20 Һьнге Фьрәwьн т'әмийа wи да мәрьвед хwә, wана
Абрам у жьна wи, һәбука wанва вәр'екьрьн.

Абрам у Лут жь һәв дьqәтьн

13 Абрам, т'әви жьна хwә у т'әмамийа һәбука хwәва,
Лут жи пер'а, жь Мьсьре һәвраз чу бәрбь Нәщәфе[Ф].
2 Абрам һ'әйwен, зер' у зивава гәләки дәwләти бу. 3 У әw
бь фьрарийе жь Нәщәфе чу һ'әта Бет'-Еле, wи щийе кö
бәре wи коне хwә ль навбәра Бет'-Еле у Ә'йеда ле дани
бу. 4 К'идәре кö пешда горигәһ чекьрьбу, Абрам ль wьр
гази наве Хöдан кьр. 5 Луте кö т'әви Абрам чубу, пәз,
дәwар у конед wи жи һәбун. 6 Ле wи ә'рди т'ера wан нә-
дькьр, кö т'әви һәв бьмана, чьмки һәбука wан öса гәләк
бу, кö нькарьбун т'әви һәв бьмана. 7 Wә һьнге шьванед
һ'әйwанед Абрам у шьванед һ'әйwанед Лут qьр'ка һәв
гьртьн (wе һьнге кәнани у пьриззи wи wәлатида дьман).
8 Абрам готә Лут: «Т'әwаqа мьн ль тә һәйә, бьра ль
нава мьн у тәда у ль нава шьванед мьн у шьванед тәда
дьлмайин нәк'әве, чьмки әм бьра нә. 9 Ва йә, т'әмамийа
wәлат ль бәр тә йә. Әз һиви дькьм жь мьн бьqәтә. Һәгәр

тӧ һәр'и алийе ч'әпе, әзе һәр'ьмә алийе р'асте, һәгәр тӧ
һәр'и алийе р'асте, әзе һәр'ьмә алийе ч'әпе». 10 Лут сәре
хwә бьльнд кьр у дина хwә дайе т'әмамийа дәшта Урдӧ-
не кӧ дьһатә авдане, we һьнге һе Хӧдан Содом у Гомора
weран нә кырьбу, һ'әта Соһаре әw мина бахче Хӧдан бу
у мина wәлате Мьсьре. 11 Лут т'әмамийа дәшта Урдӧне
хwәр'а бьжарт у к'оч' кьр чу алийе р'оһьлате. Әw аһа жь
һәвдӧ qәтийан. 12 Абрам wәлате Кәнанеда ма, ле Лут ль
бажаред дәштеда щи-wар бу у конед хwә һ'әта Содоме
лехьстьн. 13 Ле бьнәлийед Содоме гәләки хьраб у гӧнә-
к'ар бун ль бәр Хӧдан.

Чуйина Абрамә Һеброне

14 Гава Лут жь Абрам qәтийа, Хӧдан Абрамр'а гот: «Ньһа
сәре хwә бьльнд кә у жь ви щийе кӧ тӧ ле сәкьнийи, ль
бакӧр, башуре у ль р'оһьлат, р'оавайе бьньһер'ә, 15 чьмки
wи wәлате кӧ тӧ дьбини, әзе һ'әта-һ'әтайе бьдьмә тә у
зӧр'әта тә. 16 Әзе зӧр'әта тә бькьмә wәкә т'оза ә'рде. Һәгәр
йәк бькарьбә кӧ т'оза ә'рде бьжмьрә, we зӧр'әта тә жи бь-
карьбә бьжмьрә. 17 Р'абә ль сәр у бьне wи wәлати ль һәв
дә. Чьмки әзе wи бьдьмә тә». 18 Һьнге Абрам коне хwә
һьлда чу Һеброне, нава мә'зед* Мамреда щи-wар бу у
ль wьр Хӧданр'а горигәһәк чекьр.

Абрам Лут жь дилтийе аза дькә

14 Һена Амрафәл п'адше Шинаре, Арйок' п'адше
Әласаре, К'ьдорлаһомәр п'адше Әламе у Т'идә'л
п'адше Гоиме, 2 чунә ль бәр пенщ п'адша, Бәра п'адше
Содоме, Бирша п'адше Гоморайе, Шинав п'адше Адмайе,
Шәмевәр п'адше Сьбойиме у п'адше Бәлайе, аwа готи
Соһарер'а кьрьнә шәр'. 3 Әв һәр пенщ п'адша ль дәшта

---

* 13:18 Даред хьрнуфе.

Сиддимеда щьвийан, wи щийе ньһа Бә'ра Мьри* ле йә.
[4] Әвана донздәһ сала бьндәсте К'ьдорлаһомәрда бун, ле
сала сездәһада сәри һьлдан.

[5] Сала чардәһада К'ьдорлаһомәр у һ'әму п'адшайед кӧ
т'әви wи һатьн Ә'штәрот'-Qарнайимеда ль р'ьфайиййа, Ха-
меда ль зузийа, Шаве-Qирйатайимеда ль емийа хьстьн,
[6] у ль сәре ч'ийайе wан Сеһире ль һ'орийа хьстьн, һ'әта
Ел-Парана дәве бәр'ийе хьстьн. [7] Паше әвана вәгәр'ийан
һатьнә Ә'йн-Мишпате, аwа готи Qадеше, ль т'әмамийа
qәза амалекийаФ хьстьн, ӧса жи ль әморийед Һ'ассон-
Т'амареда дьман хьстьн.

[8] Һьнге п'адше Содоме, п'адше Гоморайе, п'адше Адмайе,
п'адше Сьбойиме у п'адше Бәлайе, аwа готи Соһаре ль
дәшта Сиддимеда жь ван һәр чар п'адшар'а дәрк'әтьнә
шер', [9] аwа готи К'ьдорлаһомәре п'адше Әламер'а, Т'идә'л
п'адше Гоимер'а, Амрафәле п'адше Шинарер'а у Арйок'е
п'адше Әласарер'а, чар п'адшати мьqабьли пенща. [10] Дә-
шта Сиддиме бь ч'ә'лед qирева т'ьжи бун. Һьнге гава р'әв
к'әтә п'адшед Содоме у Гоморайе әw к'әтьнә wан ч'ә'ла,
ле йед майин р'әвинә ч'ийа. [11] Ван һәр чар п'адша һ'әму
һәбук у хӧрәке Содом у Гоморайе т'алан кьрьн бьрьн.
[12] Ӧса жи Луте бьразийе Бьраһим, кӧ Содомеда дьма,
һәбукева һьлдан бьрьн.

[13] Һьнге йәки р'әвийи хьлазбуйи һат у әв щаw да Бьра-
һиме ибрани. Бьраһим нава мә'зед Мамрейе әморида
дьма (Мамрейе бьрайе Әшк'ол у Ә'нер). Һәләqәтийа ван
у Бьраһим һәвр'а һәбу. [14] Гава Бьраһим бьһист кӧ бьрази-
йе wи дил һатьйә бьрьне, р'абу сесьд һ'иждәһ хӧламед
хwәйә һинкьри, кӧ мала wида ль һәв зедә бьбун, ч'әк
кьрьн у һ'әта Дане п'е-п'е пәй wан к'әтьн, [15] әw у хӧла-
мед хwәва к'ом-к'ом бәла бун, шәв һ'ьщуми ль сәр wан

* 14:3 Бь зьмане ибрани «Бә'ра Хwе» йә.

кьрьн, ль wан хьстьн у һ'әта Һ'обайе ль бак'ура Шаме әw
р'аqәтандьн [16] у һәму т'алане бьри, бьразийе хwә Лут,
һәбука wива т'әви жьн у щьмә'те, пашда анин.

Мәлк'и-Садьq дӧа ль Абрам дькә

[17] Гава Абрам ль К'ьдорлаһомәр у п'адшед пер'а хьстьн
у вәгәр'ийа, п'адше Содоме ль дәшта Шаве, аwа готи
Дәшта П'адшеда, пешийа wида чу. [18] Һьнге п'адше Шә-
лиме Мәлк'и-Садьq, нан у шәраб дьреж кьре, әw к'аһине
Хwәдейе Жорьн бу. [19] Әwи дӧа ль Абрам кьр у гот:

«Бьра бьмбарәк бә Абрам
жь алийе Хwәдейе Жорьн,
хwәйе ә'рд у ә'зменда,
[20] у шькьр жь Хwәдейе Жорьнр'а,
кӧ дьжмьнед тә данә дәсте тә».

У Абрам жь һәр тьшти дәһәкф да Мәлк'и-Садьq. [21] П'адше
Содоме готә Абрам: «Мәрьва бьдә мьн, ле т'алане пашда
ани жь хwәр'а бьбә». [22] Абрам готә п'адше Содоме: «Әз
дәсте хwә бәр бь Хӧдан Хwәдейе Жорьн, хwәйе ә'рд у
ә'змен бьльнд дькьм, [23] кӧ әз жь мале тә, жь т'ел һ'әта
бәне чарьхәке жи дәст навежьме һьлнадьм, кӧ паше тӧ
нәбежи: ‹Мьн Абрам дәwләмәнд кьр› [24] пештьри жь хwа-
рьна щаһьла у п'ара wан мәрьвед кӧ т'әви мьн һатьбун,
аwа готи п'ара Ә'нер, Әшк'ол у Мамре, бьра әw п'ара хwә
же һьлдьн».

Пәймана Хwәдейә т'әви Абрам

15 Пәй ван йәкар'а, хәбәра Хӧдан дитьнокеда Аб-
рамр'а һат у гот: «Нәтьрсә, Абрам, әз жь тәр'а
мәрт'ал ьм, хәлата тәйе гәләки мәзьн бә». [2] Һьнге Абрам
гот: «Йа Хwәй Хӧдан! Те чь бьди мьн? Әзи ва бе зӧр'әт
мамә, сәрwере мала мьн Елийазере Шаме йә». [3] Абрам
диса гот: «Тә кӧ зӧр'әт нәда мьн, ва йә хӧламе мала
мьнда буйи wе дәwса wаре мьн бьгьрә». [4] У аwа хәбәра

Хӧдан һатә wи у гот: «Әw дәwса wаре тә нагьрә, ле йе кӧ
wе жь бәдәна тә бьбә, әwе бьбә wаре тә». 5 Һьнге Хӧдан
әw дәрхьстә дәрва у готе: «Ньһа дина хwә бьдә ә'змен у
стәйрка бьжмьрә, һәгәр дькари бьжмьри. У готе: ‹Зӧр'әта
тәйе жи wе һаqаса бә›». 6 Абрам баwәрийа хwә Хӧдан ани
у wи әw йәк жер'а р'асти һ'әсаб кьр.

7 Хӧдан диса готе: «Әз ьм әw Хӧдане кӧ тӧ жь Ура
к'ьлданийа дәрхьсти, кӧ ви wәлати чаwа щи-wар бьдь-
мә тә». 8 Абрам гот: «Йа Хwәй Хӧдан! Әзе чаwа заньбьм,
кӧ әзе ви wәлати чаwа щи-wар бьстиньм?» 9 Хӧдан готе:
«Бона мьн ногьнәкә се сали, бьзьнәкә се сали, бәранәки
се сали, фатьмокәке у кәвоткәкә фьр'ак'әти бинә». 10 Аб-
рам әв һ'әму жер'а анин у әw нивида кьрьнә дӧ qәти у
һәр кәрики wан данә ль бәр кәрийе wан, ле тәйрәдә
qәт нәкьрьн. 11 П'әр'анийа тәйрәда хwә дьда ль сәр wан
щәндәка, ле Абрам бәри wан дьда.

12 Гава р'о чу ава, хәwәкә к'ур к'әтә ч'ә'ве Абрам у аwа
саwәкә шәвәр'әшайә тә'ри к'әтә сәр wи. 13 Һьнге Хӧдан
готә Абрам: «Тӧ р'ьнд заньбә, кӧ зӧр'әта тәйе wәлатәкида
бьк'әвә хәрибийе у wе хӧламтийе wанр'а бькьн, чарсьд
сали әwе wан бьдьнә щәфе, 14 ле диwана wи мьләте кӧ
wе wан бькьнә хӧлам әзе бькьм у пәй wе йәкер'а әwе бь
хер-хьзне жь wьр дәрен, 15 те жи бь хер-хwәши һәр'и щәм
кал-бавед хwә у каләки р'у-р'әман бейи дәфьн кьрьне.
16 Ле зӧр'әта тәйә qӧр'на чарада wе вәгәр'ә вьр, чьмки
к'аса гӧнәйед әморийа һе т'ьжи нәбуйә».

17 У гава р'о чу ава у тә'ри к'әтә ә'рде, аwа дуки фьр'не
у алавәкә егьр нава qәтед щәндәкар'а дәрбаз бу. 18 Wе
р'оже Хӧдан Абрамр'а пәйман гьреда у гот: «Ва әз ә'рде
жь ч'әме Мьсьре һ'әта ч'әме мәзьн, аwа готи Фьрате, дь-
дьмә зӧр'әта тә: 19 Wәлате qенийа, qьнизийа, qадмонийа,
20 һ'итийа, пьриззийа, р'ьфайийа, 21 әморийа, кәнанийа,
гиргашийа у йәбусийа».

Һащәр у Исмайил

16 Ле к'ӧлфәта Абрам, Сарайе, wир'а зар' нә да-
нин. У щарийәкә Сарайе мьсьри һәбу, наве wе
Һащәр бу. 2 Сарайе готә Абрам: «Ва йә Хӧдан зар'анин
п'ара мьн нәдайә, аwа р'абә һәр'ә щәм щарийа мьн,
бәлки жь wе зар'е п'ара мьн бьк'әвьн». Абрам гӧр'а Сә-
райийе кьр. 3 К'ӧлфәта Абрам Сарайе, пәй дәһә салар'а
кӧ Абрам ә'мьре хwә ль wәлате Кәнанеда дәрбаз кьр,
щарийа хwәйә мьсьри, Һащәр ани кьрә жьна мере хwә
Абрам. 4 Абрам сәре хwә Һащәрер'а дани у әw пе ма.
Әwе кӧ дит әw пе майә, ханьма wе ль бәр ч'ә'ва р'әш бу.
5 Һьнге Сарайе готә Абрам: «Әв qара мьн гӧнәк'арийа
тә йә, мьн щарийа хwә кьрә п'ашьла тә, ле әwе дит кӧ
әw пе майә, әз ль бәр ч'ә'ве wе р'әш бум, бьра Хӧдан ль
сәр мьн у тәда бьньһер'ә». 6 Һьнге Абрам готә Сарайе:
«Ва йә щарийа тә дәсте тәда йә, дьле тә чаwа дьхwазә
ӧса жи бькә». Һьнге Сарайе иди р'у нәда wе у әw жь
Сарайе р'әви чу.

7 Мьлйак'әтеФ Хӧдан әw чоле ль сәр канике дит.
Канийа ль сәр р'ийа Шуре. 8 У готе: «Һащәр! Щарийа
Сарайе, тӧ жь к'ӧ тейи! Те к'ӧда һәр'и?» Әwе гот: «Жь
ханьма хwә Сарайе әз дьр'әвьм». 9 Һьнге Мьлйак'әте
Хӧдан готә wе: «Вәгәр'ә щәм ханьма хwә у хwә ль бәр
wе бьшкенә». 10 У Мьлйак'әте Хӧдан диса готе: «Әзе
зӧр'әта тә ӧса гәләки зедә кьм, кӧ жь дәст гәләкбуне
wе нәйе жьмаре».

11 Мьлйак'әте Хӧдан готе:

«Ва йә тӧ дӧһ'ала йи, те кӧр'әки бини,
те наве wи Исмайил* дайни,
чьмки Хӧдан зәлулийа тә бьһист.

* 16:11 Бь зьмане ибрани «Хwәде дьбьһе».

12 Әwе бьбә мәрьвәки ави.
Дәсте wийе ль бәр һ'әмуйа р'абә
у дәсте һ'әмуйа жи ль бәр wи р'абә.
У әwе ль бәр ч'ә'ве һ'әму бьрайед хwә бьжи wан
ащьз кә».
13 Һьнге Һащәре наве wи Хӧдани, к'ижани кӧ т'әви wе
хәбәр дабу дани: «Тӧ йи Хwәдейе кӧ мьн дьбини», чьмки
әwе гот: «Мьн р'аст әw ль вьр дит у әз диса сах мамә?»
14 Ләма жи wе бирер'а Бир-Лаһай-Рои* те готьне. Әw бир
навбәра Qадеше у Бәрәдда йә.
15 Пәй ве йәкер'а Һащәре Абрамр'а кӧр'әк ани у Абрам
наве wи кӧр'е кӧ жь Һащәре wир'а бьбу дани Исмайил.
16 Wи чахи кӧ Һащәре Абрамр'а Исмайил ани, Абрам
һ'әйште шәш сали бу.

Сьнәти чаwа нишана пәйманеФ

17 Чахе Абрам нод нәһә сали бу, Хӧдан Абрамва
хӧйа бу у готе: «Әз Хwәдейе Һәри Зор*ьм, р'ийа
мьнда һәр'ә у беләк'ә бә. 2 Әзе пәймана хwә нава хwә у
тәда дайньм у гәләки беһ'әсаб тә ль һәв зедә кьм». 3 Аб-
рам дәвәр'уйа чу. Хwәде хәбәрда у гот: 4 «Ва йә пәймана
мьн т'әви тә йә: Те бьби баве гәләк мьләта. 5 Иро шунда
наве тә нә Абрам* бә, ле Бьраһим**, чьмки әз тә дькь-
мә баве гәләк мьләта. 6 Әзе тә гәләки ль һәв зедә кьм у
жь тә мьләта пешда бииньм, жь нава тәда жи п'адшайе
дәрен. 7 У Әзе пәймана хwә нава хwә у тәда у пәй тә-
р'а жи нава зӧр'әта тә у qӧр'нед wанда дайньм, чаwа

---

* 16:14 Бь зьмане ибрани: «Бира Йе Сах кӧ Мьн Дьбинә».
* 17:1 «Һәри Зор» бь зьмане ибрани «Шаддайи» кӧ щар-щара wәлгәр'андьна йунанийә кәвьнда аһа һатийә т'әрщьмәкрьне.
* 17:5 Бь зьмане ибрани «Баве мәзьн».
** 17:5 Бь зьмане ибрани «Баве мьхӧлqәта мьләта».

пәймана һ'әта-һ'әтайе, әзе Хwәдейе тә бьм у пәй тәр'а
жи Хwәдейе зӧр'әта тә бьм. [8] әзе ви wәлате кӧ тӧ теда
хәрибийеда йи бьдьмә тә у пәй тәр'а жи бьдьмә зӧр'әта
тә, т'әмамийа wәлате Кәнане чаwа мьлк'е һ'әта-һ'әтайе
у бьбьмә Хwәдейе wан».

[9] У Хwәде готә Бьраһим: «Ле тӧ пәймана мьн хwәй кә,
тӧ у зӧр'әта тәйә ль пәй тәр'а жи qӧр'нед хwәда пәймана
мьн хwәй кьн. [10] Әв ә әw пәймана Мьн, к'ижане кӧ һун гә-
рәке нава мьн у хwәда у пәй тәр'а жи нава зӧр'әта тәда бе
хwәйкьрьне: һәр зар'е wәйи нерин бе сьнәткьрьне. [11] Һун
жь qальбе хwәйи бесьнәт wәрьнә сьнәткьрьне, әве бьбә
нишана пәймана нава мьн у wәда. [12] Бьра һәр зар'е нерини
нава wәда qӧр'нед хwәда, һ'әйштр'ожийеда бе сьнәткьрьне,
һәгәр әw жь хӧламе мала тә буйи бә, йан жь һ'әму мьләтед
хәрибә нә жь зӧр'әта тә бь п'әра к'ьр'и бә. [13] Әwе жь хӧламе
мала тә буйи у йе кӧ тә бь п'әре хwә к'ьр'и, ә'сә гәрәке бе-
нә сьнәткьрьне у ль сәр qальбе wә әв пәймана мьн бьбә
пәймана һ'әта-һ'әтайе. [14] Һәр зар'е нерини бесьнәт, к'ижан
кӧ нәйе сьнәткьрьне, гәрәке әw жь нава щьмә'та хwә бе
һьлатьне, чьмки әwи пәймана мьн т'әр'ьбанд».

Создайина бона буйина Исһаq

[15] Пәй ве готьнер'а Хwәде готә Бьраһим: «К'ӧлфәта хwә
Сарайер'а нәбежи Сарай, ле наве wе Сәрайи* бә. [16] Әзе дӧа
ль wе бькьм у жь wе жи кӧр'әки бьдьмә тә, дӧайе мьне
ль wе бә у мьләте жь wе пешда бен у п'адшед мьләта
жи wе же дәрен». [17] Бьраһим дәвәр'уйа чу ә'рде, к'әнийа
у дьле хwәда гот: «Гәло зар'е пәй мере сәд сали к'әвә? У
Сәрайе нод салийеда зар'а бинә?» [18] Һьнге Бьраһим готә
Хwәде: «Ах хwәзи һәма Исмайил ль бәр ч'ә'ве тә ә'мьр
кьра!» [19] У Хwәде готе: «Бәле! Һәма хут жьна тә Сәрайе

* 17:15 Бь зьмане ибрани «Ханьм, Хатун, Сти».

кöр'әки тәр'а бинә у те наве wи Исḣаq* дайни, әзе т'әви
wи у пәй wир'а жи т'әви зöр'әта wи пәймане гъредьм,
пәймана һ'әта-һ'әтайе. [20] Бона Исмайил жи мьн дәнге
тә бьһист. Ва әз дöа wи жи дькьм у әзе wи шин кьм у
гәләки ль һәв зедә кьм. We донздәһ мире жь wи дәрен
у әзе wи бькьмә мьләтәки мәзьн. [21] Ле пәймана хwә әзе
т'әви Исḣаqе кö Сәрайе тәр'а бинә гъредьм саләкә дьн ви
чахи». [22] Хwәде кö хәбәрдана хwәйә т'әви Бьраһим хьлаз
кьр, жь щәм wи һьлатә жор.
[23] Бьраһим һьлда кöр'е хwә Исмайил у һ'әмуйед кö мала
wида дьне к'әтьбун у йед кö п'әрәти һатьбунә к'ьр'ине,
һәма we р'оже, чаwа кö Хwәде готьбуйе, һ'әму qьсьме
нерини мала хwәда йә бесьнәт, сьнәт кьрьн. [24] Гава Бь-
раһим жь нәсьнәтийа хwә һатә сьнәткьрьне, әw һьнге
нод нәһә сали бу. [25] Исмайиле кöр'е wи сездәһ сали бу,
гава әw жь нәсьнәтийа хwә һатә сьнәткьрьне. [26] Бьраһим
у кöр'е хwә Исмайилва һәма we р'оже һатьнә сьнәтк-
рьне. [27] һ'әму qьсьмед нерини мала wида, йед кö мала
wида дьне к'әтьбун у йед кö п'әрәти жь хәриба һатьбунә
к'ьр'ине, т'әви wи һатьнә сьнәткьрьне.

Се меване Бьраһим

18 Хöдан нава даред Мамрейә мә'зеда wива хöйа
бу, гава әw гәрмайа р'ожеда ль бәр дәре кон р'у-
ньштьбу. [2] Әwи сәре хwә бьльнд кьр, дина хwә дайе,
ва йә се мер пешбәри wи сәкьнинә. Гава әw дитьн, жь
бәр дәре кон бь р'әв чу пешийа wан у һ'әта ә'рде ль бәр
wан дәвәр'уйа чу, [3] у гот: «Хwәйе мьн! һәгәр мьн ль бәр
ч'ә'вед тә к'әрәм дит, һиви дькьм ль сәр мала хöламе
хwәр'а дәрбаз нәбә, [4] бьра һьнәк ав биньн, ньгед хwә
бьшон у бьн дареда р'ьһ'әт бьн, [5] әз пә'ри нан биньм һун

---

* 17:19 Бь зьмане ибрани «Әw дьк'әнә».

qьнйатәке бькьн, паше р'ийа хwәда һәр'ьн, чьмки һун кӧ
һатьнә щәм хӧламе хwә». Һьнге wан гот: «Тә чаwа гот,
ӧса жи бькә». 6 Бьраһим ләзандә бәрбь кон, хwә Сәрайе-
р'а гиһанд у готе: «Зу бькә се wарбеж аре хас бьстьре,
нан лехә». 7 Бьраһим хwәха жи ләз бәрбь һ'әйwен чу,
голькәкә һ'ьлийә р'ьнд гьрт да хӧламәки, әwи жи әw
зу һазьр кьр. 8 У Бьраһим р'уне ньвишки, шир у гоште
голька һ'ьлийә һазьркьри да бәр wан у wан хwар, әw
хwәха жи бьн дареда щәм wан ма.

9 Һьнге готьнә Бьраһим: «К'анейә Сәрайа жьна тә?» Әwи
гот: «Әw ва йә конда йә». 10 У йәки жь wан гот: «Саләкә
дьн ви чахи әзе диса ль сәр тәда бем у кӧр'әки Сәрайа
жьна тә wе һәбә». Ле Сәрайе ль бәр дәре кон, пьшт wива
дьбьһист. 11 Бьраһим у Сәрайи кал пир бьбун у р'ожед
хwә дәрбаз кьрьбун, Сәрайи жи иди жь кьраса һатьбу
бьр'ине. 12 Һьнге Сәрайи ль бәр хwәда к'әнийа у гот: «Ве
мәзьнайа хwәда әзе чи хwә ша бьм, кӧ хwәйе мьн жи
иди йәки кал ә?» 13 Хӧдан готә Бьраһим: «Чьма Сәрайи
к'әнийа у гот: ‹Гәло р'асти әзе ве мәзьнайа хwәда зар'а
биньм, кӧ әз иди пир бумә?› 14 Гәло тьштәки чәтьн бона
Хӧдан һәйә? Ви wә'дәйе к'ьфшкьрида, саләкә дьн ви чахи
әзе ль сәр тәда бем у кӧр'әки Сәрайе wе һәбә». 15 Һьнге
Сәрайе жь тьрса инк'ар кьр у гот: «На, әз нә к'әнийамә».
Ле Хӧдан готе: «На, тӧ к'әнийайи».

Бьраһим бона Содоме дьк'әвә бьн ә'нәна у лава дькә

16 Әw мәри жь wьр р'абун, wана бәре хwә да Содоме,
Бьраһим жи т'әви wан р'ек'әт, кӧ wан вәр'екә. 17 Һьнге
Хӧдан гот: «Гәло әзе wи тьште кӧ әзе бькьм жь Бьраһим
вәшерьм? 18 Нә бәле Бьраһиме ә'сә бьбә мьләтәки мәзьн
у зор. У бь wи дӧа wе т'әмамийа мьләте ль сәр дьнйа-
йе бьбә. 19 Чьмки мьн әw бона wе йәке бьжарт, wәки әw
т'әмийе бьдә кӧр'ед хwә у пәй хwәр'а жи мала хwә, кӧ

әw р'ийа Хӧданда һәр'ьн, р'астийе у һәqийе бькьн, wәки
Хӧдан чь кӧ Бьраһимр'а соз дайә бинә сери». 20 Хӧдан
гот: «Чьмки qар'ә-qар'а Содом у Гоморайе зедә бунә у
гӧнед wан гәләки гьран бунә, 21 әзе ньһа пәйа бьм дина
хwә бьдьме, к'а әw р'аст wәкә wе qар'ә-qар'а хьрабийед
wанә кӧ гьһиштьнә мьн дькьн, һәгәр на, кӧ әз заньбьм».
22 Әw мәрьвана жь wьр вәгәр'ийан, чунә бәрбь Содоме.
Ле Бьраһим һе ль бәр Хӧдан сәкьни мабу. 23 Паше Бьраһим
незик бу у гот: «Гәло т'әви нәqәнща те р'аста жи ӧнда ки?
24 Бәлки wи бажарида пенщи кәсед р'аст һәбьн? Гәло те
wи щийи ӧнда ки у нәди хатьре wан пенщи кәсед р'астә
кӧ wе дәре нә? 25 Һаша жь тә кӧ тӧ ве йәке бьки, wәки
тӧ р'аста т'әви нәqәнща ӧнда ки, йан жи ӧса бини сәре
р'аста, чаwа сәре нәqәнща, һаша жь тә! Әв йәк набә кӧ
һ'акьме т'әмамийа дьнйайе диwана р'аст нәкә?» 26 Хӧдан
готе: «Һәгәр әз Содомеда пенщи кәсед р'аст бьбиньм,
әзе т'әмамийа wи щийи бьдьмә хатьре wан». 27 Бьраһим
ле вәгәр'анд у гот: «Әз кӧ т'оз у к'ози мә, мьн тӧрӧш кьр
Хwәйир'а хәбәрда: 28 Бәлки жь пенщи кәсед р'аст пенщ
кем бьн, һьнге те т'әмамийа бажер wеран ки, бона пен-
ща?» Хӧдан гот: «Һәгәр ль wе дәре чьл пенщ кәс һәбьн,
әз wеран нәкьм». 29 Бьраһим щарәкә дьн пьрси у гот:
«Бәлки ль wе дәре чьл кәс һәбьн?» Хӧдан гот: «Бона чь-
ли жи әз wе йәке нәкьм». 30 Бьраһим гот: «Ле бәле бьра
Хwәйе мьн ль сәр хәбәрдана мьн һерс нәк'әвә: Бәлки ль
wе дәре си кәс һәбьн?» Хӧдан готе: «Һәгәр ль wе дәре си
кәс һәбьн, әз wе йәке нәкьм». 31 Бьраһим гот: «Ва йә мьн
тӧрӧш кьр Хwәйир'а хәбәрда: Бәлки ль wе дәре бист кәс
һәбьн?» Хӧдан готе: «Бона хатьре бист кәси жи әз wеран
нәкьм». 32 Һьнге Бьраһим диса гот: «Ле бәле бьра Хwәйе
мьн һерс нәк'әвә әзе ве щаре жи бьпьрсьм: Бәлки ль wе
дәре дәһә кәс һәбьн?» Хӧдан готе: «Бона хатьре дәһә
кәси жи әзе wеран нәкьм». 33 У Хӧдан ль пәй хәбәрдана
т'әви Бьраһимр'а чу, Бьраһим жи вәгәр'ийа щийе хwә.

Бәла Содоме

19 Әw һәр дö мьлйак'әт[Ф] бәре еваре чунә Содоме. Лут
ль бәр дәргәһе Содоме р'уныштьбу. Лут кö ч'ә'в wан
к'әт, р'абу чу пешийа wан у һ'әта ә'рде дәвәр'уйа чу 2 гот:
«Бәле хwәйед мьн! К'әрәм кьнә ль мала хöламе хwә, шәва
хwә дәрбаз кьн, ньгед хwә бьшон у сьбәһе зу р'абьн р'ийа
хwәда һәр'ьн». Ле wан гот: «На, әме шәва хwә ль дәрва
дәрбаз кьн». 3 Лут бь лава-диләка зор ль wан кьр, әw ль сәр
wида вәгәр'ийан чунә мала wи. Әwи сьфьрә wанр'а дани,
нане шкәва лехьст у хwарьн. 4 Ле һе нәк'әтьбунә нава щи-
ньвина, меред бажер, аwа готи меред содомийа жь ч'ука
һ'әта мәзьна, т'әмамийа щьмә'те һәр алийава дора мале
гьртьн. 5 Гази Лут кьрьн у готьне: «К'аненә әw меред кö
ве еваре һатьнә мала тә? Wан дәрхә бьдә мә, кö әм дәст
бавежьнә дохина wан». 6 Лут дерива дәрк'әт у дәри ль пәй
хwә гьрт, 7 wанр'а гот: «Гәли бьра, һиви дькьм, нәһәqийе
нәкьн. 8 Ванә дö qизед мьнә бьк'ьр һәнә, әз wан дәрхьм
бьдьмә wә, дьле wә чаwа дьхwазә öса т'әви wан дәрбаз
кьн, ле т'әне дәст нәдьнә ван мәрьва, чьмки ван хwә данә
ль бьн сийа бане мьн». 9 Ле wана гот: «Бьщә'мә!» У готьн:
«Һәла ви хәрибi кö дьхwазә диwане жи бькә? Әме ньһа
жь сәре ван хьрабтьр ль сәре тә бькьн». У һәвр'а-һәвр'а һа-
тьнә ви мәрьви, аwа готи Лут. У кьрьн кö дери бьшкеньн.
10 Ле wан мәрьвед меван дәст авитьнә Лут к'аши мале ль
щәм хwә кьрьн у дәри гьртьн. 11 Wана лехьст әw мәрьвед
ль бәр дери сәкьни, жь ч'ука һ'әта мәзьна кор кьрьн, öса
кö әwана һаqаси дәри гәр'ийан wәстийан.

12 Һьнге wан мәрьва готьнә Лут: «Иди к'и тә ль вьр һәйә?
Зә'вед тә бьн, кöр'ед тә бьн, qизед тә бьн у бажерда к'и
тә һәбә, һ'әмуйа жи жь ви щийи дәрхә. 13 Әме ви щийи
wеран кьн, чьмки qар'ә-qар'а хьрабийед wан ль сәр Хö-
дан гьран бунә у Хöдан әм шандьнә кö әм ве wеран кьн».
14 Лут дәрк'әт чу зә'вед хwәр'а, аwа готи дәргистийед qи-

зед хԝәр'а гот: «Р'абьн жь ви щийи дәрен, чьмки Хӧдане
ви бажари ԝеран кә». Ле зә'вед ԝи т'ьре әԝ һ'әнәка дькә.
15 Гава сьбәһ зәлал бу, мьлйак'әта Лут ләз хьстьн у
готьне: «Р'абә бьләзинә, жьна хԝә у һәр дӧ ԛизед ль
щәм хԝә һьлдә, ԝәки т'әви нәһәԛийа бажер ӧнда нәби».
16 Лут кӧ ньгед хԝә пашда давит, ԝан мәрьва дәсте Лут,
жьне, ԛизава гъртьн, бь р'ә'ма Хӧданә кӧ ль ԝан кьр, әԝ
жь бажер дәрхьстьнә дәр у һьштьн. 17 У гава әԝ дәрхьс-
тьнә дәр, йәки жь ԝан гот: «Бьр'әвә хԝә хьлаз кә, ль
пәй хԝә нәньһер'и у ве дәштеда жи т'ӧ щийи нәсәкьни.
Бьр'әвә сәре ч'ийа, нәбә кӧ ӧнда би!» 18 Һьнге Лут готә
ԝан: «На, хԝәйе мьн! К'әрәмә бькә! 19 Аԝа кӧ хӧламе тә
ль бәр ч'ә'вед тә к'әрәм дитийә у тә әԝ ԛәнщийа хԝәйә
мәзьн һьндава мьнда да к'ъфше, ә'мьре мьн хьлаз кьр.
Ле әз нькарьм бьр'әвьмә ч'ийа, кӧ әԝ бәла нәгьһижә
мьн у нәмьрьм. 20 Ва йә әв гӧнде һан незик у бьч'ук ә. Бь
изьна тә әз бьр'әвьмә ԝьр кӧ ә'мьре мьн хьлаз бә, чьм-
ки әԝ гӧндәки бьч'ук ә». 21 У Әԝи готә ԝи: «Аԝа әзе ве
хԝәстьна тә жи бькьм, әԝ гӧнде бона к'ижани тә гот,
сәробьниһәв накьм. 22 Дә бьләзинә бьр'әвә ԝьр, чьмки
һ'әта кӧ тӧ нәгьһижи ԝьр, әз нькарьм тьштәки бькьм».
Ләма жи наве ԝи гӧнди Соһар* һатә данине.
23 Тә'ве ль сәр ә'рде п'әнщ дьда, Лут хԝә Соһарер'а ги-
һанд. 24 Һьнге Хӧдан ль сәр Содом у Гоморайеда к'ърк'утФ у
агьр жорда жь Хӧданда баранд, 25 у әԝ бажар у т'әмамийа
дор-бәред ԝан, һ'әму бьнәлийед ԝан бажара у тьштед ль
сәр ә'рде шинбуйи ԛьр' кьр у сәробьниһәв кьр. 26 Ле жьна
Лут пьштева ль пәй хԝә ньһер'и у бу һ'әйкәләки хԝе.
27 Бьраһим сьбәһе зу р'абу чу ԝи щийе кӧ ль бәр Хӧдан
сәкьнибу. 28 Әԝи дина хԝә да ль алийе Содом у Гомора-
йе у ль т'әмамийа дор-бәред ԝан ньһер'и, дит кӧ ԝе жь

* 19:22 Бь зьмане ибрани «Бьч'ук».

wи ә'рди дуки мина дуйе к'ура егьр дәрдьк'әт. [29] У чахе
кӧ Хwәде бажаред wе дәште wе wеран кьрана, Бьраhим
hатә бира Хwәде. Гава wе әw бажаред кӧ Лут теда дьма
wеран кьра, Лут жь wе хәзәбе хьлаз кьр.

Лут у qизед wи

[30] Лут тьрсийа кӧ Зоаре бьминә, әw т'әви hәр дӧ qизед
хwә жь Соhаре дәрк'әтьн, р'абунә ч'ийе у ль шкәфтәкеда
hewьрин. [31] Р'ожәке qиза мәзьн готә йа бьч'ук: «Баве мә
кал буйә у ль ви ә'рди жи мер т'ӧнәнә кӧ мина ә'дәте
дьне незики мә бьн. [32] Wәрә әм баве хwә шәрабе бьдьнә
вәхwарьне у сәре хwә wир'а дайньн, жь баве хwә бәдәна
хwә шин кьн». [33] We шәве баве хwә шәраб данә вәхwа-
рьне, йа мәзьн чу сәре хwә баве хwәр'а дани, ле бав
п'алдан-р'абуна wе пе нәh'әсийа. [34] Р'ожа дьн qиза мәзьн
готә йа бьч'ук: «Ва йә мьн дӧhӧ сәре хwә баве хwәр'а да-
нийә, wәрә ве шәве жи әм шәраве wи бьдьнә вәхwарьне,
тӧ hәр'ә сәре хwә wир'а дайнә у әм жь баве хwә бәдәна
хwә шин кьн». [35] We шәве жи баве хwә шәраб данә вә-
хwарьне у qиза бьч'ук р'абу сәре хwә wир'а дани, ле бав
п'алдан-р'абуна wе пе нәh'әсийа. [36] Бь ви аwайи hәр дӧ
qизед Лут жь баве хwә пе ман. [37] Qиза мәзьн кӧр'әк ани у
наве wи Моwаб* дани. Әва h'әта иро жи баве моwабийа
йә. [38] Qиза бьч'ук жи кӧр'әк ани у наве wи Бән-Ә'мми*
дани. Әва h'әта иро жи баве амонийа^Ф йә.

Бьраhим у Абимәләх

20 Бьраhим жь wе дәре к'оч' кьр чу бәр бь Нәщәфе^Ф,
ль навбәра Qадеше у Шуреда ма у Герареда фь-
рари дәрбаз кьр [2] Ль wе дәре Бьраhим бона жьна хwә

---

* 19:37 Бь зьмане ибрани «Жь баве».
* 19:38 Бь зьмане ибрани «Кӧр'е мьләте мьн» (Кӧр'е жь олк'а мала баве мьн).

Сәрайе гот: «Әва хушка мьн ә». П'адше Гераре Абимәләх
шанд Сәрайи жь хwәр'а ани. 3 Ле Хwәде шәв һатә хәw-
на Абимәләх у готе: «Ва те бона wе к'ӧлфәта кӧ тә ани,
те бьмьри, чьмки мере wе һәйә». 4 Абимәләх һе дәст
нәдабуйе у гот: «Йа Хwәйе мьн, гәло те к'ока мьләте
бесущ бини? 5 Әви нә гот: ‹Әва хушка мьн ә?› У әве жи
гот: ‹Әва бьрайе мьн ә›. Әв йәк мьн бь дьле сах у дәсте
паqьж кьр». 6 У Хwәде хәwнеда wир'а гот: «Мьнва ә'йан ә,
кӧ тә әв йәк бь дьле хwәйи сах кьр, ләма жи мьн тӧ жь
wи гӧнәйе кӧ тәйе ль бәр ч'ә'ве мьн бькьра хwәйи кьри
у нәһьшт кӧ тӧ дәст бьди wе. 7 Ньһа жьне вәгәр'инә бьдә
мере wе, чьмки әw п'ехәмбәр[Ф] ә у әwе бона тә дӧа бькә,
те бьжийи. Ле һәгәр тӧ wе вәнәгәр'ини, заньбә кӧ тӧ у
һ'әмуйѐд тәйе ә'сә бьмьрьн».

8 Абимәләх сьбәһе зу р'абу, гази һ'әму бәрдәстийѐд хwә
кьрьн у һәр тьшт wанр'а гьли кьр, әв мәрьвана гәләки
тьрсийан. 9 Һьнге Абимәләх гази Бьраһим кьр у готе: «Әв
тә чь ани ль сәре мә? Мьн һьндава тәда чь нәһәqи кьрьбу,
кӧ тә гӧнәки мәзьн ль сәр мьн у п'адшатийа мьнда ани?
Тә һьндава мьнда тьште нәбуйи кьр». 10 У Абимәләх готә
Бьраһим: «Тә чь р'е тер'а дит, кӧ тә әв тьшт кьр?» 11 Бьраһим
гот: «Чь р'аст ә, әз фькьрим мьн гот: ‹Ль ве дәре хофа Хwәде
т'ӧнә, wе р'уйе жьна мьнда мьн бькӧжьн›. 12 Йа дӧда жи әва
р'асти хушка мьн ә, әм жь баве нә ле нә жь денә, мьн әw
стандийә. 13 Чахе Хwәде әз жь мала баве хwә дәрхьстьмә
хәрибийе, мьн готә wе: ‹Ве qәнщийе мьнр'а бькә, һәр щи-
йе кӧ әме һәр'ьне, бона мьн бежә, кӧ әва бьрайе мьн ә›».

14 Һьнге Абимәләх р'абу, пәз у дәwар, хӧлам у щари анин
данә Бьраһим у жьна wи Сәрайи жи ле вәгәр'анд. 15 Ӧса жи
Абимәләх готә Бьраһим: «Ва йә wәлате мьн ль бәр тә йә,
к'идәре дьхwази ль wьр жи бьминә». 16 Сәрайер'а жи гот:
«Ва әз һ'әзар зиви дьдьмә бьрайе тә, кӧ әв йәк ль бәр ч'ә'ве
һ'әмуйѐд т'әви тә бьбә хелийа нав-намусийе у р'успитийа
ль бәр һ'әмуйа». 17 Һьнге Бьраһим ль бәр Хwәде дӧа кьр

у Хwәде Абимәләх, жьна wи у щарийед wи qәнщ кьрьн
у зар'ок анин. 18 Чьмки Хӧдан р'уйе жьна Бьраhим Сәра-
йеда, бәт'ьне h'әму к'ӧлфәтед мала Абимәләхда дада бу.

Буйина Исhaq

21 Хӧдан сәрик ль Сәрайе хьст, чаwa кӧ готьбу у
созе бона Сәрайе дабу ани сери. 2 Сәрайи h'әм-
лә дәрк'әт, Бьраhимр'а wе мәзьнайа wида кӧр'әк ани,
wи wә'дәйида кӧ Хwәде жер'а готьбу. 3 Бьраhим наве
wи кӧр'е хwәйи кӧ Сәрайе жер'а ани, Исhaq* дани. 4 У
Бьраhим чаwa кӧ Хwәде т'әми wи кьрьбу, кӧр'е хwә Ис-
haq р'ожа h'әйшта сьнәт кьр. 5 Бьраhим сәд сали бу, гава
кӧр'е wи Исhaq жер'а бу. 6 Һьнге Сәрайе гот: «Хwәде әз
дамә к'әнандьне, к'ижанед кӧ бона мьн бьбьhен, әwе жи
т'әви мьн бьк'әньн». 7 Ӧса жи гот: «Qәт к'е wе бьгота Бь-
раhим: ‹Сәрайи wе дәргушед кӧр'ин бьмежинә?› Чьмки
мьн мәзьнайа wида wир'а кӧр' ани». 8 Кӧр'ьк мәзьн бу,
жь шир hатә бьр'ине, Бьраhим wе р'ожа кӧ Исhaq жь шир
hатә бьр'ине, мәсрәфәкә мәзьн дани.

Дәрхьстьна Һащәре у Исмайил

9 Сәрайе дина хwә дайе, wәки әw кӧр'е Һащәра мьсьри,
йе кӧ wе Бьраhимр'а анибу, qәрфе хwә Исhaq дькә, 10 готә
Бьраhим: «Бәри ве щарийе у кӧр'е wе дә, чьмки кӧр'е ве
щарийе гәрәке т'әви кӧр'е мьн Исhaq wар нәстинә». 11 Әв
готьна hьндава кӧр'е wи Исмайилда, гәләки гьран ль
сәр Бьраhим р'уньшт. 12 Ле Хwәде готә Бьраhим: «Бьра
әw готьна бона кӧр'ьке тә у щарийа тә ль сәр тә гьран
р'унәни, чь кӧ Сәрайе тәр'а готийә гӧhдарийа готьна wе
бькә, чьмки зӧр'әта тәйе Исhaqда бе навкьрьне. 13 Әзе кӧ-
р'е щарийе жи бькьмә мьләтәки, чьмки әw жи зӧр'әта тә

* 21:3 Бь зьмане ибраниФ «Әw дьк'әнә».

йә». [14] Бьраһим сьбәhе зу р'абу, нан у мәшкә ав һьлда да
Һащәре, да ль сәр мьле we, кӧр'ьк жи пер'а дәрхьст. Һа-
щәр чу гьһиштә чол-бәста Бир-Шева, р'е-дьрб ӧнда кьрьн.
[15] Ава мәшкда хьлаз бу, әwе кӧр'ьк бьне чалукеда һьшт
[16] у чу wәкә дурайа тиравитьнәке, пешбәри wи дур р'у-
ньшт у гот: «Әз мьрьна кӧр'ьк нәбиньм». У әwа пешбәри
wи р'уньшт, зарин кьр у гьрийа. [17] Һьнге Хwәде дәнге кӧ-
р'ьк бьһист, мьлйак'әте Хwәде жь ә'змен дәнг да Һащәре
у гот: «Чь буйә Һащәр? Нәтьрсә! Хwәде дәнге кӧр'ьк жь
wи щийи бьһист. [18] Ньһа р'абә, дәсте кӧр'ьк бьгьрә р'акә,
чьмки әзе wи бькьмә мьләтәки мәзьн». [19] Һьнге Хwәде
ч'ә'ве Һащәре вәкьрьн, әwе бирәкә аве дит у чу мәшк ав
дагьрт, кӧр'ьк да вәхwарьне.
[20] Хwәде т'әви кӧр'ьк бу, әw мәзьн бу, чол-бәстада ма у
бу тиркәван. [21] Бәр'ийа Паранеда ма у дийа wи qизәкә
жь Мьсьре жер'а хwәст.

Ад-qьрара Бьраһим у Абимәләх

[22] У we һьнге Абимәләх у сәрәкәскәред wи Пихол,
Бьраһимр'а готьн: «Хwәде һәр тьштида т'әви тә йә, чь
кӧ тӧ дьки. [23] Ньһа ль ве дәре дәсте мьнда пе Хwәде
сонд бьхwә, wәки те бебәхтийе ль мьн, кӧр'е мьн у
зӧр'әта мьн нәки, ле бьди хатьре we амьнийа мьнә һьн-
дава хwәда, тӧ мьн у ви wәлатир'а бьки, к'ижанида кӧ
тӧ хәриби дьмини». [24] Бьраһим гот: «Әз сонд дьхwьм».
[25] Ле Бьраһим бона бирәке да р'уйе Абимәләх, йа кӧ хӧ-
ламед wи бь зорбәтийе зәфт кьрьбун. [26] Абимәләх гот:
«Әз һаш пе т'ӧнәбуне к'е әw йәк кьрийә, тә жи т'ӧ тьшт
мьнр'а нәготийә у һ'әта р'ожа иро жи мьн нәбьһистьбу».
[27] Бьраһим пәз у дәwар анин данә Абимәләх у һәр дӧйа
жи һәвр'а пәйман гьредан. [28] Бьраһим жь кәре пез һ'әфт
бәрхед ме вәqәтанд башqә кьрьн. [29] Абимәләх жь Бьра-
һим пьрси: «Әв һәр һ'әфт бәрхед мейә кӧ тә вәqәтанд
башqә кьрьн, чь те һ'әсабе?» [30] Бьраһим готе: «Гәрәке

тӧ ван һәр һ'әфт бәрхед ме жь дәсте мьн бьгьри, wәки
бьбьнә шә'дед мьн, кӧ мьн әв бир к'ола йә». 31 Ләма жи
наве wи щийи дани Бир-Шева*, чьмки һәр дӧйа жи ль
wьр сонд хwарьн. 32 Wана Бир-Шевайеда ад-қьрар кьрьн.
Абимәләх у сәрәкәскәред wи Пихол р'абун вәгәр'ийан
wәлате Фьльстине. 33 Бьраһим ль бәр бира Бир-Шевайе
дарәкә кәнаре дач'ьканд у ль wе дәре гази наве Хӧдан,
Хwәдейе һ'әта-һ'әтайе кьр. 34 Бьраһим wәхтәки дьреж ль
wәлате фьльстинийеда хәрибийеда ма.

Щер'ьбандьна Бьраһим

22 Пәй ван йәкар'а, Хwәде Бьраһим щер'ьбанд у гот:
«Бьраһимо!» Бьраһим гот: «Ләбе, әзи ва мә». 2 Хwәде
готе: «Ньһа р'абә кӧр'е хwәйи тайе т'әнейи дәлал Исһаq
һьлдә у һәр'ә wәлате Морийайе, ль wе дәре ль сәре ч'ийаки,
к'ижани әзе тәр'а бежьм, бькә дийарийа[ф] т'әвайишәwате».
3 Бьраһим сьбәһе зу р'абу, бона дийарийа т'әвайишәwате
дар шкенандьн, т'ер'а к'әре хwә гьреда, т'әви хwә дӧ хӧ-
лам у кӧр'е хwә Исһаq һьлдан, р'абу чу wи щийе кӧ Хwәде
готьбуйе. 4 Р'ожа сьсийа Бьраһим сәре хwә бьльнд кьр,
дурва әw щи дит. 5 У һьнге Бьраһим готә хӧламед хwә:
«Һун к'әрева ль вьр бьминьн, әз у кӧр'ьква һ'әта дәра һан
һәр'ьн, һ'әбандьна хwә бькьн у диса ль сәр wәда вәгәр'ьн».
6 Бьраһим қьрше дийарийа т'әвайишәwате һьлда, да пьшта
кӧр'е хwә Исһаq у хwәха жи агьр у к'ер гьртьнә дәсте хwә
у һәр дӧ һәвр'а чун. 7 Р'еда Исһаq баве хwә Бьраһимр'а гот:
«Баво!» Әwи гот: «Ләбе, әзи ва мә, кӧр'е мьн». Исһаq гот:
«Ва нә қьрш у агьр, ле бәрха бона дийарийа т'әвайишәwате
к'ане йә?» 8 Һьнге Бьраһим готе: «Хwәде wе хwәха бәрха
дийарийа т'әвайишәwате бона хwә р'е тер'а бьбинә, кӧр'е
мьн» У һәр дӧ һәвр'а р'ийа хwәда чун.

---

* 21:31 Бь зьмане ибрани «Бира сонде» йан «Бира һәр
һ'әфта».

[9] Гава гьḣиштьнә wи щийе кö Хwәде готьбуйе, Бьраḣим
ль wьр горигәḣФ чекьр, qьрш ль сәр wе щи кьрьн у кöр'е
хwә Исḣаq гьреда, ḣьлда дани ль сәр qьршед горигәḣе.
[10] У Бьраḣим дәст авитә к'ере, кö кöр'е хwә сәржекә [11] ле
мьлйак'әте Хöдан жь ә'змен дәнг дайе у готе: «Бьраḣим!
Бьраḣим!» Әwи гот: «Ләбе, әзи ва мә». [12] Мьлйак'әт готе:
«Дәст нәдә кöр'ьк у тьштәки ль wи нәкә, ньḣа әз заньм
кö тö жь Хwәде дьтьрси, чьмки тә бона мьн кöр'е хwәйи
тайе т'әне на-на нәкьр». [13] Бьраḣим сәре хwә бьльнд кьр,
дина хwә дайе wе пьшт wива, ва йә бәранәк стьруйед
wи к'әтьбунә дьр'ийед сьх мабу. Бьраḣим чу әw бәран
ани у дәwса кöр'е хwә горишәwьтанди кьр. [14] Бьраḣим
наве wи щийи дани: «Хöдане wе р'е тер'а бьбинә». Чаwа
ḣ'әта ньḣа те готьне: Ль сәре ч'ийайе Хöдан, wе р'е тер'а
бе дитьне.

[15] Мьлйак'әте Хöдан щара дöда жь ә'змен дәнг да Бь-
раḣим [16] у гот: «Әз бь нәфса хwә сонд дьхwьм, Хöдан
дьбежә, чьмки тә кö әв тьшт кьр у кöр'е хwәйи тайе т'ә-
не бона мьн на-на нәкьр, [17] әзе жи дöайе ль сәр дöа ль
тә бькьм, зöр'әта тә мина стәйркед ә'змен у мина qума
дәве бә'ре гәләки зедә кьм у зöр'әта тәйе бажаред нәйа-
ред хwә зәфти хwә кьн [18] у бь зöр'әта тә wе дöа ль ḣ'әму
мьләтед дьнйайе бьбә, чьмки тә гöḣдарийа мьн кьр».
[19] У Бьраḣим вәгәр'ийа щәм хöламед хwә у р'абун ḣәвр'а
чунә Бир-Шевайе, Бьраḣим Бир-Шевайеда ма.

Зöр'әта Нәḣор

[20] Пәй ван йәкар'а щаб данә Бьраḣим у готьне: «Милк'айе
бьре тә Нәḣорр'а зар' анинә, [21] Ньхöрийе wи Ус у бьре wи
Буз, Qьмуеле бавә'шире Арам, [22] К'әсәд, ḣ'азо, Пилдаш,
Идлаф у Бәт'уел». [23] Бәт'уелр'а Р'евека бу. Әв ḣәр ḣ'әйшт
кöр' Милк'айе Нәḣоре бьре Бьраḣимр'а анин. [24] Щарийа
wи Р'еумайе жи, Тәваḣ', Гахам, Т'ахаш у Маḣаха анин.

Мьрьна Сәрайе

23 Сәрайе сәд бист һ'әфт сали ә'мьр кьр, ә'мьре
Сәрайе һаqас сал бун. 2 Сәра ль wәлате Кәнане,
Qирйат-Арбайеда, аwа готи ль Һеброне, мьр. Бьраһим һат
сәр Сәрайе гърийа у шина wе кьр. 3 Бьраһим жь мьрийа
хwә дур к'әт, т'әви зар'ед һ'итийа хәбәрда у гот: 4 «Әз нава
wәда йәки р'еwи у хәриб ьм, ньһа мьлк'әки бона мәхбәр
бьдьнә мьн, wәки әз мьрийа хwә жь бәр ч'ә'ве хwә дәфьн
кьм». 5 Һьнге зар'ед һ'итийа ль Бьраһим вәгәр'андьн у го-
тьне: 6 «Хwәйе мә, гӧһ бьдә мә, тӧ мирәки Хwәдейи нава
мәда, тӧ дькари мьрийа хwә нава мәхбәред мәда, щийе
һәри qәнщда дәфьн ки. Бона дәфьнкьрьна мьрийа хwә,
жь мә т'ӧ кәсе мәхбәре хwә на-на накә». 7 Бьраһим р'абу
хwә ль бәр щьмә'та wи wәлати, зар'ед һ'итийа та кьр
8 у wанр'а гот: «Һәгәр һун дьхwазьн, кӧ әз мьрийа хwә
жь бәр ч'ә'ве хwә дәфьн кьм, кӧ ӧса йә бьбьһен у бона
мьн Әфроне кӧр'е Сохарр'а хәбәрдьн бежьне, 9 wәки әw
шкәфта Махпелайейә сәре ә'рде хwә, чаwа мьлк' ль бәр
wә чь һежа бә, бона мәхбәр бьфьрошә мьн». 10 Әфрон жи
кӧ нава зар'ед һ'итийа р'уньштьбу. Һьнге Әфроне һ'ити
бь дәнг ль бәр зар'ед һ'итийа, аwа готи ль бәр һ'әмуйед
кӧ дәргәһва* дьк'әтьнә һьндӧр', ль Бьраһим вәгәр'анд у
гот: 11 «На, хwәйе мьн, бьбьһе әз чь дьбежьм: Әзе ә'рде
жи бьдьмә тә, шкәфта феза wеда жи. Әзе ль бәр ч'ә'ве
зар'ед мьләте хwә бьдьмә тә, мьрийа хwә ль wе дәре дә-
фьн кә». 12 Диса Бьраһим хwә ль бәр щьмә'та wи wәлати
та кьр 13 у бь дәнг ль бәр щьмә'та wи wәлати, Әфронр'а
хәбәрда у готе: «Һәгәр те т'әви мьн qайл би, әз һәqе ә'р-
де тә бьдьмә тә, тӧ жь дәсте мьн бьгьрә, кӧ әз мьрийа
хwә ль wьр дәфьн кьм». 14 Әфрон ль Бьраһим вәгәр'анд

---

* 23:10 Wи чахи мәйдана незики дәргәһе бажер әw щийе бона т'ӧщарәтийе, диwане у qьрара бу.

у гот: 15 «Xwәйе мьн! К'әрәма xwә бьбьһе: Әw ә'рд бь xwә
һежайи чарсьд шекьл* зиви йә, нава мьн у тәда мәт'а we
чи йә? Мьрийа xwә дәфьн кә». 16 Бьраһим готьна Әфрон
qәбул кьр у Бьраһим һаqас зив к'ьшанд да Әфрон, чьqас
кӧ wи ль бәр зар'ед һ'итийа готьбу, чарсьд шекьл* зив,
кӧ әв бу qимәте нава т'ӧщарәтийеда.
17 Бь ви аwайи ә'рде Әфрони, Махпелада, пешбәри
Мамре, әw ә'рд, шкәфта теда у һ'әму даред нава wи
ә'рдида, 18 ль бәр ч'ә'ве зар'ед һ'итийа у ль бәр һ'әмуйед
кӧ дәргәһва дьк'әтьнә һьндӧр'е бажер, бу мьлк'е Бьра-
һим. 19 Пәй ве йәкер'а Бьраһим жьна xwә Сәрайи шкәфта
ә'рде Махпелайеда дәфьн кьр. Әва ә'рда ль wәлате Кә-
нанеда[Ф] пешбәри Мамре бу (аwа готи ль Һеброне). 20 Жь
зар'ед һ'итийа әв ә'рд у шкәфта теда, чаwа мьлк'е бона
гор'ьстан, аһа гьһиштә Бьраһим.

Зәwаща Исһаq

24 Бьраһим иди кал бьбу у р'ожед xwә дәрбаз
кьрьбун. Хӧдан[Ф] һәр алийада сәр Бьраһимда
барандьбу. 2 Һьнге Бьраһим готә хӧламе мала xwәдайи
мәзьн, кӧ wәк'иле һ'әму һәбука wи бу: «Һиви дькьм,
дәсте xwә бькә ль бьн р'ә'не һета мьн*, 3 әз тә бь Хӧдан
дьдьмә сонде, кӧ Xwәдейе ә'рде у Xwәдейе ә'змен ә,
wәки те кӧр'е мьнр'а жь qизед кәнанийа нәxwәзи, нава
к'ижанада әз дьминьм. 4 Ле һәр'и wәлате мьн, жь нава
пьсмамтийа мьн qизәке кӧр'е мьн Исһаqр'а бини». 5 Хӧлам
готе: «Бәлки qизьк наxwазә ль пәй мьн бе ви wәлати, тӧ
дьxwази кӧ әз кӧр'е тә вәгәр'иньмә wи wәлате кӧ тӧ же
дәрк'әти?» 6 Бьраһим готә wи: «Һ'әвза xwә бьки кӧ кӧр'е
мьн вәнәгәр'ини wьр. 7 Хӧдан, Xwәдейе ә'змен, йе кӧ әз

* 23:15, 16 Аwа готи незики 4 килограм у нив (гьранийа шекьләки
12 гьрам бу).
* 24:2 Нишана бь р'ьк'ьнйата xwә сондxwарьне йә.

жь мала баве мьн у жь wи wәлате әз теда бьбум дәрхьст
ьм у т'әви мьн хәбәрда у мьнр'а сонд хwар гот: ‹Әзе ви
wәлати бьдьмә зӧр'әта тә›, әwе мьлйак'әте хwә пешийа
тәва бьшинә у те жь wьр qизе кӧр'е мьнр'а бини. [8] Ле һә-
гәр qизьк нахwазә кӧ ль пәй тә бе, тӧ жь ве сонда мьн
аза йи, т'әне кӧр'е мьн вәнәгәр'ини wьр». [9] Һьнге хӧлам
дәсте хwә кьрә бьн р'ә'не һета ахайе хwә Бьраһим у жь
бәр wе йәкева сонд хwар.

[10] Хӧлем жь дәвәйед ахе хwә дәһә дәвә бар кьрьн. Чьмки
һ'әму хер-хьзна ахайе wи дәсте wида бу. Әw р'абу чу
Арам-Наһараиме*, wи бажаре кӧ Нәһор дьма. [11] Әwи
бәре еваре, wи wәхте кӧ qиз у бук дәрдьк'әтьн ав дьк'ь-
шандьн, дәвә жь бажер дәр бәр бирәке данә мәхәле, [12] у
гот: «Йа Хӧдан, Хwәдейе ахайе мьн Бьраһим! Әз р'әща
дькьм, те иро р'ийа мьн р'аст ки, ахайе мьн Бьраһимр'а
һ'ӧба хwәйә амьн бьдә к'ьфше. [13] Әзе ва ль сәр канийа
аве бьсәкьньм у qиз-букед бьнәлийед ви бажари wе бе-
нә аве, [14] әз к'ижан qизер'а бежьм: ‹К'әрәма хwә, щер'е
хwә дайнә әз аве вәхwьм› у гава әw бежә: ‹К'әрәм кә
вәхwә у әз дәвәйед тә жи авдьм›, бьра һәма әw жи бьбә
әw qиза кӧ тә бона хӧламе хwә Исһаq к'ьфшкьри йә. У
бь ве йәке әз бьзаньбьм, кӧ тә ахайе мьнр'а һ'ӧба хwәйә
амьн да к'ьфше».

[15] Әwи һәла һе хәбәрдана хwә к'ӧта нәкьрьбу, Р'евека qиза
Бәт'уеле кӧр'е Милк'а жьна Нәһоре бьрайе Бьраһим щер'
ль сәр мьла һат. [16] Qизьк йәкә гәләки бәдәw у бьк'ьр бу,
дәсте мера һе ле нәк'әтьбу. Әwа бәржери сәр канийе бу,
щер'е хwә дагьрт у һәвраз һьлк'ьшийа. [17] Хӧлам бь ләз чу
пешийа wе у готе: «К'әрәма хwә, авәке жь щер'е хwә нади
әз вәхwьм?» [18] Әwе гот: «Вәхwә, хwәйе мьн». У ләзә-ләз
щер' жь сәр мьле хwә дани у дайе кӧ вәхwә. [19] Гава әwи

* 24:10 П'арәкә Мәсопотамйайе.

ав т'ер вәхwар, кәч'ьке готе: «Әз аве дәвәйед тәр'а жи бь-
к'ьшиньм, wан жи т'ер авдьм». [20] У пер'а-пер'а ава щер'да
валайи к'ӧр'н кьр, диса бәзи чу жь бире аве бьк'ьшинә, әwе
бона һ'әму дәвәйед wи ав к'ьшанд. [21] Әв мәрьва ль сәр wе
ә'щебмайи мабу, qәт дәнг нәдькьр, дьфькьри дьгот: гәло
р'аст Хӧдан р'ийа wи р'аст кьрийә, йан на.

[22] У гава һ'әму дәва ава хwә вәхwарьн, һьнге wи мәрьви
qәрәфиләкә зер'инә гьранийа нив шекьли* у дӧ базьнед
зер'инә гьранийа дәһә шекьли* бона зәнде wе данә wе
[23] у же пьрси: «Бь к'әрәма хwә бәжә, тӧ qиза к'е йи? Гәло
мала баве тәда щи һәйә, кӧ әм шәва хwә дәрбаз кьн?»
[24] Әwе готә wи: «Әз qиза Бәт'уеле кӧр'е Милк'айа жьна
Нәһор ьм». [25] Ӧса жи готе: «Шькьр ка у гиһайе мә гәләк
ә у щийе шәвмайина wә жи һәйә». [26] Һьнге әw мәрьва
дәвәр'уйа чу у шькьри да Хӧдан [27] у гот: «Шькьр жь Хӧ-
дан, Хwәдейе Бьраһиме ахайе мьн, кӧ әwи т'ела ахайе
мьн жь һ'ӧб у амьнийа хwә нәбьр'и! Гава әзи р'еда бум,
Хӧдан бәре мьн да мала бьрайед ахайе мьн». [28] Qизьк
р'әви чу у әв йәка мала дийа хwәда гьли кьр.

[29] Бьраки Р'евекайе һәбу наве wи Лабан. Лабан хwә
ль канийе гьрт, бәзи чу щәм wи мәрьви, [30] чьмки әwи
qәрәфил у әw базьнед дәстед хушка хwәда дитьбун,
ӧса жи әw гьликьрьна хушка хwә Р'евекайе бьһистьбу
кӧ готьбу: ‹Әwи мәрьви т'әви мьн аһа хәбәр дайә›, хwә
wи мәрьвир'а гиһанд. Дина хwә дайе ва йә әw дәвәйед
хwәва wе һе ль сәр канийе йә. [31] У готә wи: «К'әрәм кә
wәрә, бьмбарәке Хӧдан! Тӧ чьма ль дәрва сәкьни йи?
Мьн бона тә мал һазьр кьрийә у щи жи бона дәвәйед
тә». [32] Әw мәрьва чу һьндӧр', Лабан баре дәва данин, ка у
гиһа кьрә бәр wан, ав жи да кӧ ньгед wи у йед т'әви wи
бенә шуштьн. [33] Паше нан данин ль бәр wи, ле әwи гот:

* 24:22 Гьранийа шекьләки 12 гьрам бу.

«Һ'әта әз нет-мәрәме хwә гьли нәкьм, әз нен нахwьм».
Готьне: «К'әрәм кә бежә».
[34] Һьнге әwи гот: «Әз хöламе Бьраһим ьм. [35] Хöдан гәләки
ль сәр ахайе мьнда баранди йә, әw буйә йәки дәwлә-
мәнд, Хöдан гәләк пәз у дәwар, зер' у зив, хöлам у щари,
дәвә у к'әр данә wи. [36] Сәрайа жьна ахайе мьн, пиртийа
хwәда ахайе мьнр'а кöр'әк ани, әwи һ'әму һәбука хwә
да wи кöр'и. [37] Ахайе мьн әз дамә сонде гот: ‹Нәби-нәби
кö тö жь qизед кәнанийа, wәлате к'ижанада әз дьминьм
кöр'е мьнр'а бьхwази. [38] Ле һәр'и нава олк'а мала баве
мьн у пьсмамед мьн, qизе кöр'е мьнр'а бьхwази›. [39] Һьнге
мьн готә ахайе хwә: ‹Бәлки qизьк нәхwазә т'әви мьн бе›
[40] Әwи готә мьн: ‹Әw Хöдане ль бәр ч'ә'ве к'ижани кö әз
р'ийа wида р'аст дьчьм, wе мьлйак'әтеФ хwә т'әви тә р'е
дайнә у әwе р'ийа тә р'аст кә, те кöр'е мьнр'а жь нава
пьсмамтийа мьн у олк'а мала баве мьн qизе бьхwази,
[41] wи чахи те жь wи сонде кö мьн тö дайи сонде аза би,
ле гава тö һәр'и нава пьсмамтийа мьн у әw qизе нәдьнә
тә, тö иди жь wи сонде хwә аза йи›.
[42] Әз иро һатьмә ль сәр канийе у мьн гот: ‹Йа Хöдан,
Хwәдейе ахайе мьн Бьраһиме! Һәгәр әв р'ийа кö әз нь-
һа теда дьчьм тö р'аст дьки, [43] әзе ва ль сәр канийа аве
бьсәкьньм у гава qизәк бе аве бьк'ьшинә у әз wер'а бе-
жьм: «К'әрәма хwә, жь wи щер'е хwә һьнәк ав бьдә әз
вәхwьм», [44] у к'ижан кö бежә: «Тö вәхwә у әз аве дәвәйед
тәр'а жи бьк'ьшиньм», бьра һәма әw жи бьбә әw qиза кö
Хöдан бона кöр'е ахайе мьн к'ьфш кьрийә›.
[45] Хәбәрдан һе дәве мьнда бу, ньшкева Р'евека щер' ль
сәр мьла һат, бәржер чу канийе ав к'ьшанд, һьнге мьн
готе: ‹К'әрәма хwә авәке нади мьн?› [46] Әwе ләзә-ләз щер'
жь сәр мьле хwә дани у гот: ‹Вәхwә у әз дәвәйе тә жи
авдьм›, аwа мьн вәхwар у әwе дәвәйед мьн жи авдан.
[47] Һьнге мьн же пьрси: ‹Тö qиза к'е йи?› Әwе гот: ‹Әз qи-
за Бәт'уеле кöр'е Милк'а жьна Нәһор ьм›, мьн дәрхьст

qәрәфил кьрә поза у базьн жи кьрьнә дәста. 48 Wи чахи
әз та бум у дәвәр'уйа чум бәр Хӧдан, шькьри да Хӧдан
Хwәдейе ахайе хwә Бьраһим, wәки р'ийа мьн р'аст кьр,
кӧ әз нәбийа* бьрайе ахайе хwә кӧр'е wир'а бьхwазьм.
49 Ньһа мьнр'а бежьн: ‹Тәме wә һәйә кӧ һун һ'ӧб у амьнийе
ахайе мьнр'а бьдьнә к'ьфше, йан на?› Һәгәр на, мьнр'а
бежьн кӧ әз йан р'аст һәр'ьм, йан жи ч'әп».

50 Лабан у Бәт'уел ле вәгәр'андьн у готьне: «Әв йәк жь
Хӧдан ә, әм нә qәнщ дькарьн бежьн, нә хьраб. 51 Ва йә
Р'евека ль бәр тә йә, р'абә һьлдә у һәр'ә, бьра wәкә готь-
на Хӧдан, әw бьбә жьна кӧр'е ахайе тә». 52 Гава хӧламе
Бьраһим хәбәрдана wан бьһист, һ'әта ә'рде дәвәр'уйа чу,
сәре хwә ль бәр Хӧдан дани. 53 Паше хӧлем хьшьред зер',
зив у к'ьнщ дәрхьстьн данә Р'евекайе, хәлатед qимәтә
бьһа жи данә бьре у дийа wе. 54 Һьнге хӧлем т'әви wан
мәрьвед кӧ пер'а һатьбун, хwарьн вәхwарьн у шәва хwә
ль wьр дәрбаз кьрьн. Сьбәһе зу р'абун, хӧлем гот: «Мьн
вәр'екьнә щәм ахайе мьн». 55 Бьре у дийа кәч'ьке готьне:
«Бьра кәч'ьк чәндәки, һәма дәһә р'ожа ль щәм мә бьминә,
паше һәр'ьн». 56 Ле хӧлем готә wан: «Мьн дәрәнги нәехьн,
Хӧдан кӧ р'ийа мьн р'аст крийә, бьһельн әз һәр'ьм бьгь-
һижьмә ахайе хwә». 57 Wана гот: «Әм гази кәч'ьке кьн у
хәбәра дәве wе бьзаньбьн». 58 Һьнге гази Р'евекайе кьрьн у
готьне: «Те т'әви ви мәрьви һәр'и?» Әwе гот: «Бәле». 59 Әвана
хушка хwә Р'евека, хwәйкьрийа wе, хӧламе Бьраһим у
мәрьвед wи вәр'екьрьн. 60 Дӧа ль Р'евекайе кьрьн у готьне:

«Хушка мә, тӧ бьби дийа һ'әзар-һ'әзара
у зӧр'әта тә бажаред нәйаред хwә
зәфти хwә кьн».

61 Р'евека у щарийед wе р'абун, ль дәва сийар бун у ль
пәй wи мәрьви чун. Хӧлем Р'евека һьлда у чу.

---

* 24:48 Хәбәр бь хәбәр «qиз».

62 Исһaq жь Бир-Лаһай-Рои вәгәр'ийабу дьһат, чьмки
әw ль Нәщәфе[Ф] дьма. 63 Исһaq бәре еваре дәрк'әтьбу чо-
ле к'әтьбу нава мьтала, сәре хwә бьльнд кьр, дина хwә
дайе, ва йә дәвә тен. 64 Р'евекайе кӧ сәре хwә бьльнд кьр
Исһaq дит, жь дәве пәйа бу. 65 У жь хӧлем пьрси: «Әw мә-
рьве дәштедайи кӧ бәр бь мә те, әw к'и йә?» Хӧлем готе:
«Ахайе мьн ә» У әwе хелийа хwә һьлда авитә ль сәр хwә.
66 Хӧлем һәр тьштед кӧ wи кьрьбун Исһaqр'а гьли кьрьн.
67 Исһaq Р'евека бьрә коне дийа хwә Сәрайе, әw станд у
әw бу кәванийа wи. Әwи әw һ'ьз кьр. У барьстани к'әтә
дьла, ль пәй мьрьна дийа wир'а.

Зӧр'әта Бьраһимә майин

25 Бьраһим жьнәк жи станд, наве wе Qьтура. 2 Әве
әв кӧр' Зимран, Йоqшан, Мьдан, Мьдйан, Ишбаq у
Шуах жер'а анин. 3 Йоqшанр'а Шьба у Дедан бун. Деданр'а
ашури, льтуши у льуми бун. 4 Мьдйанр'а Әйфа, Әфәр, һә-
нох, Абида у Әлдаһа бун. Әв һ'әму жи зар'ед Qьтурайе бун.
5 Бьраһим һ'әму һәбука хwә да Исһaq. 6 Ле п'ешк'еш данә
кӧр'ед щарийайә жь wи у сахийа хwәда әw жь кӧр'е хwә
Исһaq дур хьстьн, бәре wанда р'оһьлате, әw шандьнә
алийе wәлатед р'оһьлате.

Мьрьн у дәфьнкьрьна Бьраһим

7 Р'ожед ә'мьре Бьраһимә кӧ wи дәрбаз кьрьн, сәд һ'әф-
те пенщ сал бун. 8 Бьраһим бу каләки әхтйар, жь ә'мьре
хwә т'ербуйи, р'ӧһ'е хwә да у мьр, чу гьһиштә щьмә'та
хwә. 9 Кӧр'ед wи Исһaq у Исмайил, баве хwә, шкәфта
Махпелайейә ә'рде Әфроне кӧр'е Сохаре һ'итида дәфьн
кьрьн, йа кӧ пешбәри Мамре бу, 10 wи ә'рдида, к'ижан
кӧ Бьраһим жь зар'ед һ'итийа к'ьр'и бу. Ль wьр Бьраһим
у жьна wи Сәрайи һатьнә дәфьн кьрьне.
11 Ль пәй мьрьна Бьраһимр'а, Хwәде дӧа кӧр'е wи Ис-
һaq кьр. Исһaq незики Бир-Лаһай-Ройийе щи-wар бу, ма.

Р'ьк'ьнйата Исмайил

[12] Әв ә сәрәщәма р'ьк'ьнйата Исмайиле кӧр'е Бьраһим,
кӧ щарийа Сәрайийә Һащәра мьсьри Бьраһимр'а ани.
[13] Наве кӧр'ед Исмайил әв ьн, бь навед хwә у р'ьк'ьнйа-
та хwәва. Ньхӧрийе Исмайил Небайот бу, пәйр'а Qедар,
Адбел, Мибсам, [14] Мишма, Дума, Масса, [15] Хадад, Тема,
Йәтур, Нафиш у Qедьма бун. [16] Әв ьн кӧр'ед Исмайил у
навед wан, щи-wаред хwә у конед хwәва. Әвана ль гора
ел-ә'ширед хwәва донздәһ мир бун. [17] Салед ә'мьре Ис-
майил сәд си у һ'әфт сал бун у р'ӧһ'е хwә да мьр, т'әви
щьмә'та хwә бу. [18] Исмайилийа жь Һ'аwилайе гьрти һ'ә-
та Шуре щи-wар бун, кӧ пешбәри Мьсьре, ль сәр р'ийа
кӧ дьчә Ашурйа. Әвана ль бәр ч'ә'ве һ'әму бьрайед хwә
щи-wар бун, әw ащьз кьрьн.

Буйина Әсаw у Аqуб

[19] Әв ә сәрһатийа р'ьк'ьнйата кӧ пәй Исһаqе Бьраһим
к'әт. Бьраһимр'а Исһаq бу. [20] Исһаq кӧ бу чьл сали,
qиза Бәт'уеле арамиФ, жь Паддан-Араме* Р'евека
станд, хушка Лабане арами. [21] Исһаq бона жьна хwә
лава-диләк жь Хӧдан кьрьн, чьмки әwе зар' нәда-
нин. Хӧдан дәнге wи бьһист, жьна wи Р'евека һ'әмлә
дәрк'әт. [22] Кӧр'ә һе бәт'ьне wеда бун һәвдӧр'а шәр'
дькьрьн, һьнге әwе гот: «Әв чь һатә сәре мьн?» У чу
кӧ жь Хӧдан бьпьрсә.

[23] Хӧдан готә wе:

«Бәт'ьне тәда дӧ мьләт һәнә,
   у жь бәдәна тә, дӧ щьмә'те жь һәв щьһе бьн,
щьмә'тәке жь щьмә'та дьн qәwаттьр бә.
   У йе мәзьн wе хӧламтийе йе бьч'ук бькә».

---

* [25:20] П'арәкә Мәсопотамйайә.

24 У гава р'ожа буйина wан пер'а гьһишт, ва йә әw ще-
wи бун бәт'ьне wеда. 25 Йе пешьн кӧ бу, йәки сори пьр'ч'
бу мина к'ӧрк, наве wи Әсаw* данин. 26 Пәй wир'а, бьре
wи бу, дәст авити пә'нийа Әсаw гьрти, у наве wи данин
Аqуб*. Һьнге Исһаq шест сали бу, гава Р'евека әw анин.
27 Әw зар' мәзьн бун, Әсаw бу мәрьвәки чоле, неч'ирванийеда
йәки жири сәрхwә. Ле Аqуб мәрьвәки дурәшәр' у жь
кона qәт дәрнәдьк'әт. 28 Исһаq Әсаw һ'ьз дькьр, чьмки
әwи неч'иред wи дьхwарьн, ле Р'евекайе Аqуб һ'ьз дькьр.

Әсаw ньхӧртийа хwә дьфьрошә

29 Щарәке Аqуб шорбә чедькьр, Әсаw жь чоле к'әсьри һат.
30 Әwи готә Аqуб: «Бькә qәнщи, жь wе шорба бәрк'әлейә
сор, мьнр'а дагьрә әз бьхwьм, дьле мьн хава дьчә». Ләма
жи wир'а готьн: «Әдом*». 31 Ле Аqуб готә wи: «К'а ньһа
ньхӧртийа хwә бьфьрошә мьн». 32 Һьнге Әсаw гот: «Әз ва
дьмьрьм, к'ара мьн чь ньхӧртийеда һәйә?» 33 Аqуб готе:
«Дә ньһа дәсте мьнда сонд бьхwә». Әwи дәсте wида сонд
хwар у ньхӧртийа хwә фьротә Аqуб. 34 Һьнге Аqуб нан у
шорба ниська да Әсаw, әwи хwар у вәхwар, р'абу чу. Бь
ви аwайи Әсаw ньхӧртийа хwә беһӧрмәт кьр.

Исһаq Герареда дьминә

26 Ль wәлетда, ль сәр wе хәлайа кӧ һена Бьраһим-
да бьбу, хәлайикә дьн бу, Исһаq чу Гераре щәм
п'адше фьльстинийа Абимәләх. 2 Хӧдан wива хӧйа бу
у готе: «Бәржери Мьсьре нәбә, wи wәлатида бьминә,
к'ижани әзе нишани тә кьм. 3 Ви wәлатида хәрибийеда
бьминә, әзе т'әви тә бьм у дӧа ль тә бькьм. Чьмки әзе
т'әмамийа ван wәлата бьдьмә тә у зӧр'әта тә у wе сонда

* 25:25 Бь зьмане ибрани мина сәwта хәбәра «Пьр'ч'».
* 25:26 Бь зьмане ибрани «Пә'нигьрти» йан «Һ'ьләк'ар».
* 25:30 Бь зьмане ибрани «Сор».

хwә, йа кӧ мьн баве тә Бьраһимр'а сонд хwарийә, бинь-
мә сери. 4 Әзе зӧр'әта тә wәкә стәйркед ә'змен зедә кьм
у т'әмамийа ван wәлата бьдьмә зӧр'әта тә у бь зӧр'әта тә
wе дӧа ль һ'әму мьләтед дьнйайе бьбә. 5 Чьмки Бьраһим
гӧһдарийа дәнге мьн кьр, фәрманед мьн, т'әмийед мьн,
ә'рф-ә'дәтед мьн у һинкьрьнед мьн qәдандьн».
6 Исһаq Герареда щи-wар бу. 7 Бьнәлийед wи щийи кӧ
пьрса жьна wи Р'евекайе же кьрьн, әwи гот: «Хушка мьн
ә». Чьмки әw тьрсийа кӧ wи бьгота: «Жьна мьн ә», дьгот:
«Нәбә р'уйе Р'евекайе да мьн бькӧжьн, чьмки Р'евека
бәрбьч'ә'вә бәдәw бу». 8 У гава әw wә'дәки дьреж ль wьр
ма, п'адше фьльстинийа Абимәләх р'ожәке п'әнщәрер'а
дина хwә дайе, wе Исһаq т'әви жьна хwә Р'евекайе к'еф-
һ'әнәк дькьрьн. 9 Һьнге Абимәләх гази Исһаq кьр у готе:
«К'ьфш ә, кӧ әва жьна тә йә, тә чьма гот: ‹Әва хушка мьн
ә›?» Исһаq ле вәгәр'анд у готе: «Мьн гот, кӧ нәбә р'уйе
wеда әз бемә кӧштьне». 10 Һьнге Абимәләх готе: «Әв тә чь
дани ль сәре мә? Һьндьк мабу кӧ жь нава щьмә'те йәки
дәст бавита жьна тә у гӧнә бьк'әта стуйе мә». 11 Абимә-
ләх т'әми да т'әмамийа щьмә'та хwә у гот: «К'е qәдьре ви
мәрьви, йан жьна wи к'әвә, wе ә'сә бе кӧштьне».
12 Исһаq wи wәлатида ә'рде хwә р'әшанд, Хӧдан сәрда
баранд, әwи wе сале сәд щар бәр һьлда. 13 Әви хwә р'ьнд
гьрт, чьqас дьчу хwә дьгьрт у ӧса пешда дьчу, кӧ әwи
готьна тә хwә гьрт. 14 Бу хwәйе кәри у гар'анед пез-деwер
у гәләк хӧламед wи һәбун, фьльстинийа[Ф] һ'әвсудийа
wи кьрьн. 15 Һ'әму әw биред кӧ һена баве wида, хӧламед
баве wи Бьраһим вәдабун, фьльстинийа хьтьмандьн,
т'ьжи хwәли кьрьн. 16 Абимәләх готә Исһаq: «Бьһелә
жь мә дур к'әвә һәр'ә, чьмки тӧ жь мә дәрбазтьр буйи».
17 Исһаq жь wьр к'оч' кьр чу, конед хwә дәшта Герареда
данин у ль wьр ма.
18 Исһаq диса әw бир вәдан, йед кӧ һена баве wи Бьра-
һимда һатьбунә вәдане, к'ижан кӧ пәй мьрьна Бьраһимр'а

фьльстинийа т'ъжи кърьбун, әwи диса әw навед баве
хwә данинә ль сәр wан. [19]Хöламед Исhaq we дәштеда
вәдан, р'асти ава канийе hатьн. [20]Шьванед Гераре т'әви
шьванед Исhaq шәр' дькърьн, дьготьн: «Әва ава мә йә».
Ләма наве we бире дани Ә'сеq*, чьмки бона we бире шәр'
кърьн. [21]Бирәкә дьн вәдан, ль сәр we жи шәр' кърьн, наве
we дани Ситна*. [22]Әw жь wьр чу, бирәкә дьн вәда, ль сәр
we шәр' нәкърьн, hьнге әwи наве we дани Р'әh'обот'* у
гот: «Чьмки Хöдан әм дәрхьстьнә фьреqәтийе у әме ль
сәр ви ә'рди зедә бьн».
[23]Жь wьр жи Исhaq hәвраз чу Бир-Шевайе. [24]We шә-
ве Хöдан wива хöйа бу у готә wи: «Әз Хwәдейе баве тә
Бьраhим ьм, нәтьрсә, чьмки әз т'әви тә мә, бона хатьре
хöламе хwә Бьраhим, әзе дöа ль тә бькьм у зöр'әта та
зедә кьм». [25]Исhaq ль wьр горигәhәк чекьр, гази наве
Хöдан кьр. Коне хwә ль wьр вәгьрт, хöламед wи ль wьр
жи бирәк к'олан.

Пәйманаф Исhaq у Абимәләх

[26]Wи чахи, Абимәләх бь т'әви ширәтк'аре хwә Аhузат' у
сәрәскәре хwә Пихол жь Гераре чунә щәм Исhaq. [27]Исhaq
готә wан: «Һун бона чь hатьнә щәм мьн, нә wә жәнандә
мьн у бәри мьн да, әз жь хwә дур хьстьм?» [28]Wана гот:
«Әм баш дьбиньн кö Хöдан т'әви тә йә, ләма мә гот: ‹Әм
у тö дәсте hәвда сонд бьхwи у т'әви тә пәймане гъредьн,
[29]wәки тö хьрабийе ль мә нәки, чаwа кö мә дәст нәдайә
тә, пештьри qәнщийе, öса жи мә тö сах-сьламәт вәр'екьр
и, жь иро шунда тö бьмбарәке Хöдан и›». [30]Һьнге Исhaq
wанр'а мәсрәфәк дани, wана хwар-вәхwар. [31]Сьбәhе зу
р'абун, дәсте hәвда сонд хwарьн, Исhaq әw вәр'екьрьн.

---

* 26:20 Бь зьмане ибрани «Шәр'».
* 26:21 Бь зьмане ибрани «Нәйарти».
* 26:22 Бь зьмане ибрани «Фьреqәти».

Әwана бь дьле р'ьḣ'әт жь щәм wи чун. [32] ḣәма we р'оже
жи, хӧламед Исḣаq ḣатьн бона we бира кӧ вәдьдан щаб
дане у готьне: «Мә ав дит». [33] Әwи наве we Шива* дани.
Бона ве йәк жи наве wи бажари ḣ'әта ньḣа Бир-Шева** йә.

Жьнед Әсаwә нә жь мьләте wи

[34] Әсаw чьл сали бу, гава wи Йеḣудита qиза Берийе
ḣ'ити у Басмәт'а Ейлоне ḣ'ити стандьн. [35] Әвана бунә
кӧла дьле Исḣаq у Р'евекайе.

Аqуб дӧайе п'ара Әсаw жь Исḣаq дьстинә

27 Гава Исḣаq кал бу у р'онайа ч'ә'вада мә'рьм бу,
әwи гази кӧр'е хwәйи мәзьн Әсаw кьр у готе:
«Лаwо!» Әwи гот: «Әз ва мә, баво!» [2] Исḣаq готе: «Әзи ва
кал бумә, ньзаньм к'ижан р'оже әзе бьмьрьм. [3] Ньḣа ч'әке
хwә, тир у кәване хwә ḣьлдә дәре чоле, неч'ирәке бона
мьн бькә у [4] хwарьна хwәшә кӧ әз же ḣ'ъз дькьм, бона
мьн чекә бинә әз бьхwьм, кӧ бәри мьрьна хwә әз дӧа ль
тә бькьм». [5] Р'евекайе дьбьḣист, гава Исḣаq әв йәк кӧр'е
хwә Әсаwр'а дьгот. Гава Әсаw чу чоле неч'ире бькә бинә,
[6] Р'евекайе готә кӧр'е хwә Аqуб: «Мьн ḣежа бьḣист, кӧ
баве тә чаwа т'әви бьре тә Әсаw хәбәрда у гот: [7] ‹Неч'ирә-
ке мьнр'а бинә, пе хwарьнәкә хwәш чекә, кӧ әз бьхwьм у
бәри мьрьна хwә, ль бәр Хӧдан дӧа ль тә бькьм›, [8] Ньḣа
бьбьḣе лаwо, гӧḣе хwә бьдә сәр мьн, әз чь тәр'а дьбежьм
бькә. [9] Р'абә ḣәр'ә нава кери, мьнр'а дӧ каред бьзьнайә
р'ьнд бинә у әз пе wан баве тәр'а we хwарьна хwәшә
кӧ әw же ḣ'ъз дькә чекьм, [10] тӧ жи бьбә бьдә баве хwә,
кӧ әw бьхwә у бәри мьрьна хwә дӧа ль тә бькә». [11] Аqуб
готә дийа хwә Р'евекайе: «Әсаwе бьре мьн йәки пьр'ч'
ә, әзи р'ути нәпьр'ч' ьм, [12] бәлки баве мьн бь дәста мьн

---

* 26:33 Бь зьмане ибрани «Сонд» йан «ḣ'әфт».

** 26:33 Бь зьмане ибрани «Бира Сонде» йан «Бира ḣ'әфта».

бьп'әлинә, әз бәр ч'ә'ве wи дәрәw дәрем, һьнге әзе ль сәр
хwәда ньфьр'е биньм нә кӧ дӧайе». [13] Де готе: «Лаwо! Әw
ньфьр'а бьра ль сәр мьнда бе, т'әне тӧ гӧр'а мьн бькә,
һәр'ә кара бинә». [14] Аqуб чу кар анин данә дийа хwә.
Де пе wан әw хwарьна хwәшә кӧ баве wи же һ'ьз дькьр
чекьр. [15] Р'евекайе к'ьнща Әсаwе р'ьнд, йа кӧр'е хwәйи
мәзьн, кӧ малда ль щәм wе бу, һьлда ль кӧр'е хwәйи
бьч'ук Аqуб кьр, [16] у п'осте кара жи авитә ль сәр дәста у
стӧкӧра wийә р'утә нәпьр'ч', [17] хwарьна хwәшә чекьри,
нане кӧ лехьстьбу да дәсте кӧр'е хwә Аqуб.

[18] Аqуб чу щәм баве хwә у гот: «Баво!». Әwи гот: «Әз
ва мә, тӧ к'и йи лаwо?» [19] Аqуб готә баве хwә: «Әз ньхӧ-
рийе тә Әсаw ьм, тә чаwа мьнр'а гот, мьн ӧса жи кьр,
к'әрәм кә, р'абә р'уни неч'ира мьн бьхwә у дӧа ль мьн
бькә». [20] Исһаq готә кӧр'е хwә: «Тә чаwа ӧса зу неч'ир
дит, лаwо?» Аqуб готе: «Хӧдан, Хwәдейе тә неч'ир р'асти
мьн ани». [21] Исһаq готә Аqуб: «Незик wәрә, әз бь дәста тә
бьп'әлиньм, лаwо, һәла к'а тӧ кӧр'е мьн Әсаw и, йан на?»
[22] Аqуб незики баве хwә бу, баве бь дәста әw п'әланд у
готе: «Дәнг дәнге Аqуб ә, ле дәст дәстед Әсаw ьн». [23] Әwи
те дәрнәхьст к'ижан ә, чьмки дәстед wи жи мина дәстед
бьре wи Әсаw пьр'ч' бун, һьнге дӧа ль wи кьр [24] у готе:
«Тӧ р'аст кӧр'е мьн Әсаw и?» әwи гот: «Әз ьм». [25] Баве
готе: «К'а бьдә неч'ира кӧр'е хwә әз бьхwьм, wәки дӧа
ль тә бькьм». Аqуб дайе, әwи хwар, шәраб жи ани дайе
әwи вәхwар. [26] Баве wи Исһаq готе: «Ньһа wәрә незик у
мьн р'амусә, лаwо». [27] Аqуб чу незик, бав р'амуса. Исһаq
к'ьнще wи бин кьр, дӧа ль wи кьр у гот:

«Ва йә бина кӧр'е мьн,
мина бина мерга Хӧдан дӧа ле кьри йә.
[28] Бьра Хwәде жь qьр'авийа ә'змен,
у жь qьнйата ә'рде,
гәньм у шәрабеда тә хьне кә.
[29] Бьра мьләт тәр'а хӧламтийе бькьн,

щьмә'т жи ль бәр тә дәвәр'уйа һәр'ьн.
Тö бьби ахе бьратийа хwә,
зар'ед дийа тә жи ль бәр тә дәвәр'уйа һәр'ьн.
Йе ньфьр'а ль тә бькә, ньфьр' ль wи бә,
йе дöа ль тә бькә, дöа ль wи бә».
[30]Гава Исһаq дöа Аqуб кьр хьлаз кьр у әw гавәк бу кö
әw жь баве хwә Исһаq дур к'әтьбу, бьре wи Әсаw жь не-
ч'ире һат. [31]Әwи жи хwарьна хwәш чекьр, ани да баве
хwә у гот: «Дә бьра баве мьн р'абә у жь неч'ира кöр'е
хwә бьхwә, wәки дöа ль мьн бькә». [32]Баве wи Исһаq
готә wи: «Тö к'и йи?» Әwи гот: «Әз кöр'е тә, ньхöрийе тә,
Әсаw ьм». [33]Исһаq бь хофәкә мәзьн ль сәр һәвда ләрьзи
у гот: «Әwе кö неч'ир кьр у ани да мьн әw к'и бу? Мьн
бәри һатьна тә, жь wан һ'әмуйа хwар у дöа ль wи кьр.
Әwе жи дöакьри бә». [34]Гава Әсаw әв готьнед баве хwә
бьһистьн, кур'ин к'әте, к'әсәр-к'әсәр гьрийа у готә баве
хwә: «Мьн жи баво! Дöа ль мьн жи бькә!» [35]Баве готе:
«Бьре тә һат бь һ'ьләк'арийе дöайе п'ара тә һьлданә ль
сәр хwә». [36]Әсаw гот: «Ләма наве wи данәнинә Аqуб!*
Әва дö щарә әw ньг дьдә бәр мьн һәqе ньхöртийа мьн
жь мьн станд у ньһа жи дöайе п'ара мьн жь мьн станд».
У дьгот: «Тә qәт бона мьн дöа нәһьштийә?» [37]Һьнге Ис-
һаq ль Әсаw вәгәр'анд у готе: «Ва йә мьн әw кьрә ахайе
тә, у һ'әму бьратийа wи жи wир'а кьрьнә хöлам, гәньм у
шәрабева жи әw хьне кьрьн. Иди ньһа әз тә чаwа бькьм
лаwо». [38]Әсаw готә баве хwә: «Баво! Гәло һәма дöаки
тә т'әне һәбу? Мьн жи баво! Дöа ль мьн жи бькә!» Әсаw
кур'ә-кур' дани гьрийа.
[39]Һьнге Исһаqе баве wи ль wи вәгәр'анд у готе:
«Аwа те идара хwә жь qьнйата ә'рде
у qьр'авийа ә'змен бьки.

---

* 27:36 Бьньһер'ә Дәстпебун 25:26.

40 Идара тә бь шуре тә бә,
хöламтийе бьре хwәр'а бьки,
у wәхт жи кö бе, гава тö жь ве йәкеда сәри һьлди,
нире wи жь стуйе хwә бавежи».
41 У бона ви дöайе кö баве дöа бьре wи кьрьбу, Аqуб жь бәр
ч'ә'ве Әсаw к'әтьбу у дьле хwәда дьгот: «Р'ожед шина баве мьн
незик бунә, әзе пәйр'а бьре хwә Аqуб бькöжьм». 42 Әв готьнед
Әсаwә кöр'е Р'евекайейи мәзьн, гиһандьнә wе. Әве жи шанд
гази кöр'е хwәйи бьч'ук Аqуб кьр у готе: «Ва йә Әсаwе бьре тә,
гәф ль тә хwарийә, wәки тә бькöжә. 43 Ньһа бьбьһе лаwо әз
чь тәр'а дьбежьм, р'абә бьр'әвә һәр'ә Һ'аране, бьгьһижә бьре
мьн Лабан, 44 wә'дәки ль щәм wи бьминә, һ'әта һерса бьре тә
датинә. 45 Гава һерса бьре тә дайнә у әw кьрьна кö тә ль сәре
wи кьрийә бир бькә, паше әзе һьнге бьшиньмә пәй тә, тә жь
wьр биньм, чьма нава р'ожәкеда әз wә һәр дöйа öнда кьм?»

Исһаq Аqуб дьшинә щәм хале wи Лабан

46 Паше Р'евекайе готә Исһаq: «Р'уйе ван qизед һ'итиада,
әз жь ә'мьре хwә т'ер бумә, һәгәр Аqуб жи qизед һ'итийайә
мина ванә ви wәлати бьстинә, иди әз чьма дьжим?»

28

Һьнге Исһаq гази Аqуб кьр, дöа ль wи кьр, т'әми да
wи у гот: «Qизед кәнани[Ф] нәстини. 2 Ле р'абә һәр'ә
Паддан-Араме, мала баве дийа хwә Бәт'уел у жь wьр жь qизед
хале хwә Лабан, qизе хwәр'а бьхwазә. 3 У бьра Хwәдейе Һәри
Зор тә бәрәк'әт кә, тә шин кә у ль һәв зедә кә, жь тә мьхöлqәт
пешда бен. 4 Дә бьра әw хер-бәрәк'әта сәр Бьраһим ль сәр тә
у зöр'әта тәда бьбаринә, wәки әw wәлате кö тә теда хәриби
дәрбаз кьрийә, бьбә мьлк'е тә, к'ижан кö Хwәде дабу Бьра-
һим». 5 Исһаq Аqуб шанд, әw чу Паддан-Араме щәм хале хwә
Лабане кöр'е Бәт'уеле арами*.

* 28:5 Ибрани хәбәр бь хәбәр: «Щәм Лабане кöр'е Бәт'уеле арами, бьре Р'евека дийа Аqуб у Әсаw».

Әсаw qиза Исмайил дьстинә

⁶Әсаw дит кӧ Исһaq дӧа Аqуб кьр у әw шандә Паддан-
Араме, кӧ жь wьр хwәр'а qизе бьхwазә, дәма кӧ дӧа wи
дькьр, т'әми да wи у гот: «Жь qизед кәнанийа хwәр'а
нәхwази», ⁷Аqуб жи гӧр'а де у баве хwә кьр, чу Паддан-
Араме. ⁸Әсаw к'ьфш кьр, кӧ Исһaqе баве wи qизед
кәнанийа бәгәм накә, ⁹һьнге Әсаw чу щәм Исмайил у
qиза Исмайиле кӧр'е Бьраһим, Маһ'алата хушка Небайот
хwәр'а хwәст, ани сәр жьнед хwә.

Хәwна Аqуб

¹⁰Аqуб жь Бир-Шевайе дәрк'әт, чу бәр бь Һ'аране.
¹¹Әw гьһиштә щики, р'о ле чу ава, әwи кәвьрәки wан
дәра һьлда дани бәр сәре хwә у ль wи щийи п'алда
р'аза, шәва хwә ль wьр дәрбаз кьр. ¹²Әwи хәwнәк дит,
дина хwә дайе wе п'епәлингәк сәр ә'рде данийә у сәре
wе гьһиштийә ә'змен. У ва йә мьлйак'әтед Хwәде сәр
wер'а һьлдьк'ьшийан у пәйа дьбун. ¹³У аwа Хӧдан сәр
wир'а сәкьнибу у дьгот: «Әз Хӧдан Хwәдейе кал-баве
тә Бьраһим у Хwәдейе Исһaq ьм. Әзе wи ә'рде кӧ тә
ль сәр п'алдайә бьдьмә тә у зӧр'әта тә. ¹⁴Зӧр'әта тәйе
wәкә т'оза ә'рде зедә бә, wе бәрбь р'оһьлат у р'оавайе,
бакӧр у башуре бәла бә. Бь тә у зӧр'әта тә wе дӧа ль
һ'әму бәрәкед дьнйайе бьбә. ¹⁵Аwа әз т'әви тә мә, тӧ
к'ӧда жи һәр'и әзе тә хwәйи кьм у тә диса вәгәр'иньмә
ви wәлати. Чьмки әз жь тә дур нак'әвьм, һ'әта кӧ әw
тьште мьн тәр'а готийә нәйньмә сери». ¹⁶Аqуб жь хәwа
хwә һ'ьшйар бу у гот: «Р'асти Хӧдан ль вьр ә, ле мьн
ньзаньбу!» ¹⁷Һьнге әw тьрсийа у гот: «Әв дәр чьqаси
саw ә! Әв тьштәки дьн нинә, ле мала Хwәде йә у дәр-
гәһе ә'змана йә».

¹⁸Аqуб сьбәһе зу р'абу, әw кәвьре бәр сәре хwә һьлда
һ'әйкәл да сәкьнандьне бь р'ун кельк р'ун кьр. ¹⁹Наве

wи щийи дани «Бет'-Ел*», ле бәре наве wи бажари Луз
бу. 20 Һьнге Аqуб ад-qьрар кьр у гот: «Һәгәр Хwәде т'әви
мьн бә у ве р'ейеда мьн хwәй кә, йа кӧ әз теда дьчьм,
ӧса жи нане хwарьна мьн у к'ьнща ль хwәкьрьна мьн
бьдә, 21 у сах-сьламәт вәгәр'ьмә мала баве хwә, бьра Хӧ-
дан бьбә Хwәде мьн, 22 у әв кәвьре кӧ мьн чаwа һ'әйкәл
да сәкьнандьне жи бьбә мала Хwәде. У жь һәр тьштед
кӧ тӧ бьди мьн, әзе р'аст жь дәһа* йәки бьдьм тә».

Аqуб р'асти Р'аһеле те

29 Аqуб р'абу чу wәлате щьмә'тед ль р'оһьлате.
2 Дәштеда әw р'асти бирәке һат, дина хwә дайе
ва йә се кәри пәз доре мәхәл ьн, чьмки жь we бире пәз
дьһатә авдане. Кәвьрәки мәзьн жи ль сәр дәве бире бу.
3 Чахе һәр кәрийед пез ль wьр т'оп дьбун, һьнге кәвьре
дәве бире һол дькьрьн, пәзе хwә ав дьдан, кәвьр диса
дьданә ль сәр дәве бире.
4 Аqуб готә wан: «Гәли бьра һун жь к'ӧ нә?» Wана ле
вәгәр'анд: «Әм жь Һ'аране нә». 5 Әwи диса готә wан: «Һун
Лабане кӧр'е Нәһор нас дькьн?» Әwана гот: «Әм нас дь-
кьн». 6 Әwи готә wан: «Әw сах-сьламәт ә?» У wана гот:
«Сахи-сьламәт ә, ва йә Р'аһела qиза wи т'әви пез те».
7 Һьнге wи гот: «Һе р'ож гәләк майә, нә wәхт ә кӧ кәри
т'оп бьн, пәзе хwә авдьн, бьбьн бьч'ериньн». 8 Ле wана
гот: «Әм нькарьн, һ'әта һ'әму кәрийед пез т'оп нәбьн, әм
һьнге бь һәвр'а кәвьре ль сәр дәве бире һол дькьн, пез
ав дьдьн».
9 Әwи һе т'әви wан хәбәр дьда, Р'аһел бь т'әви пәзе ба-
ве хwә һат, чьмки әwе шьванти дькьр. 10 Гава Аqуб ч'ә'в
Р'аһела qизхал у пәзе хале хwә Лабан к'әт, чу кәвьр жь
дәве бире һол кьр у пәзе хале хwә Лабан авда. 11 Һьнге

* 28:19 Бь зьмане ибрани «Мала Хwәде».
* 28:22 Бьньһер'ә Qануна Дӧщари 14.22-29; 26.12-15.

Аqуб чу р'уйе Р'аһеле, кур'ин к'әте гърийа. 12 Паше Аqуб
готә Р'аһеле кӧ әw пьсмаме баве wе йә, кӧр'е Р'евекайе
йә. Әwа жи р'әви чу баве хwәр'а гъли кър.
13 Гава Лабан әв мьзгинийа һатьна кӧр'е хушка хwә Аqуб
бьһист, р'әви чу пешийа wи. Әw һ'әмез кър, чу р'уйе wи
у әw бьрә мала хwә. Аqуб жи әв йәк гъшк Лабанр'а гъли
кър. 14 Лабан готә wи: «Тӧ р'аст жь хун у qьнета мьн и!»
Аqуб т'әмамийа мәһәке щәм wи ма.

Хӧламтийа Аqубә бона Леайе у Р'аһеле

15 Пәй ван йәкара, Лабан готә Аqуб: «Зә'ф жи тӧ пьсмаме
мьн и, гәрәке беһәq мьнр'а хӧламтийе бьки? Мьнр'а бежә,
һәqе тә чи йә?» 16 Дӧ qизед Лабан һәбун. Наве йа мәзьн
Леа у наве йа бьч'ук Р'аһел бу. 17 Леа ч'ә'вада назьк* бу,
ле Р'аһел бәжьн-бале у сьфәтда хас у бәдәw бу. 18 Дьле
Аqуб к'әтә Р'аһеле у гот: «Әз бона qиза тәйә бьч'ук Р'аһе-
ле һ'әфт сала тәр'а хӧламтийе бькьм». 19 Лабан гот: «Йа
п'акә әз wе бьдьмә тә, нә кӧ бьдьмә мәрьвәки дьн. Щәм
мьн бьминә». 20 Аqуб һ'әфт сала бона Р'аһеле хӧламти
кър. Бәр ч'ә'ве wи мина чәнд р'ожа дәрбаз бун, һаqаси
же һ'ъз дькър. 21 Һьнге Аqуб готә Лабан: «К'а дәргистийа
мьн бьдә мьн, чьмки р'ожед мьн т'әмам бунә, кӧ әз һә-
р'ьмә щәм wе». 22 Лабан мәсрәфәк дани, һ'әму мәрьвед
wе дәре щьвандьн. 23 Ле гава бу евар qиза хwә Леа бьр
да Аqуб, әwи сәре хwә wер'а дани. 24 Лабан щарийа хwә
Зилпа жи чаwа щари да qиза хwә Леайе. 25 Сьбәһе зу, ва
йә: әва Леа йә. Һьнге Аqуб готә Лабан: «Тә әв чь сәре мьн
кър? Мьн бона Р'аһеле тәр'а хӧламти нәкър? Тә чьма әз
хапандьм?» 26 Лабан гот: «Ль щәм мә әв нә ә'дәт ә, кӧ йа
бьч'ук бәри йа мәзьн бьдьнә мер. 27 Һ'әфтийе т'әмам кә,
әзе йа дьн жи бьдьмә тә, ль бәр һ'әфт салед дьнва кӧ тӧ

* 29:17 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Ч'ә'вада мә'рьм».

мьнр'а хöламтийе бьки». 28 Аqуб öса жи кьр, әwи h'әф-
те т'әмам кьр, Лабан qиза хwә Р'аhел жи чаwа жьн да
wи. 29 Лабан щарийа хwә Билhа жи чаwа щари да qиза
хwә Р'аhеле. 30 Аqуб сәре хwә Р'аhелер'а дани у Р'аhел
жь Леайе зә'фтьр h'ьз кьр. У Аqуб h'әфт салед дьн жи
хöламти Лабанр'а кьр.

Зар'ед Аqуб

31 Хöдан дит кö Леа бәр ч'ә'ва р'әш ә, бәт'ьне wе вәкьр.
Ле Р'аhел бебәр бу. 32 Леа пе ма кöр'әк ани у наве wи дани
Р'убен*, чьмки wе гот: «Хöдан зәлулийа мьн дит, иди ньhа
мере мьне мьн h'ъз кә». 33 Диса пе ма, кöр'әки дьн ани у
гот: «Чьмки Хöдан бьhист кö әз найемә h'ъзкьрьне, ләма
әв кöр' жи да мьн». У наве wи дани Шьмh'ун*. 34 Диса пе
ма кöр'әки дьн жи ани у wе гот: «Ньhа иди мере мьне
т'әви мьн йәк бә, чьмки мьн се кöр' жер'а анин» бона ве
йәке наве Леwи* hатә данин. 35 Диса пе ма кöр'әки дьн
ани у гот: «Ньhа әзе пәсьне Хöдан бьдьм». Ләма наве wи
дани Щьhуда*. У жь зар'анине hатә бьр'ине.

30 Р'аhеле дина хwә дайе кö әw Аqубр'а зар'а найнә,
h'әвсуди хушка хwә кьр у готә Аqуб: «К'а зар'а
бьдә мьн, йан на әзе щандьм». 2 hерса Аqуб ль Р'аhеле
р'абу у готе: «Чьма стәхöла әз дәwса Хwәде дьгьрьм, кö
бәре зька жь сәр тә бьр'ийә?» 3 Әwе гот: «Ва йә щарийа мьн
Билhа, hәр'ә щәм wе, бьра әw ль сәр чоке мьн бьwәльдә,
кö зар'е мьн жь wе hәбьн». 4 У wе щарийа хwә Билhа ча-

* 29:32 Бь зьмане ибрани наве Р'убен те фә'мкьрьне: «Дина хwә бьдьне кöр' ә» у дәнге хәбәра Р'убен незики «(Хöдан) зәлулийа мьн дит».
* 29:33 Бь зьмане ибрани «Бьhистьн».
* 29:34 Бь зьмане ибрани «Йәкти».
* 29:35 Дәнге wе мина: «Пәсьндар».

wa жьн да wи. Аqуб сәре хwә wер'а дани. [5] Билһа пе ма
у Аqубр'а кӧр'әк ани. [6] Һьнге Р'аһеле гот: «Хwәде ль сәр
һәqи у нәһәqиеда ньһер'и, дәнге мьн жи бьһист у кӧр'әк
да мьн». Ләма наве wи дани Дан*. [7] Щарийа Р'аһеле Бил-
һа диса пе ма кӧр'е дӧда Аqубр'а ани. [8] Р'аһеле гот: «Әз
хушка хwәр'а к'әтьмә һ'ӧщәте у мьн зора wе бьр». У Наве
wи дани Нәфтәли*.

[9] Леайе гава дит кӧ жь зар'а һатә бьр'ине, щарийа хwә
Зилпа чаwa жьн гьрт да Аqуб. [10] Щарийа Леайе Зилпайе
Аqубр'а кӧр'әк ани. [11] Леайе гот: «Әз бәхтәwар ьм!» У наве
wи дани Гад*. [12] Щарийа Леайе Зилпайе кӧр'е дӧда Аqуб-
р'а ани. [13] Леайе гот: «Әз хwәзьли мә! К'ӧлфәте хwәзийа
хwә ль мьн биньн». У Наве wи дани Ашер*.

[14] Р'ожед нандьруне Р'убен чу нава зәвийа, әwи гьзеред
бәйани* дитьн у ани да дийа хwә Леайе. Һьнге Р'аһеле
готә Леайе: «К'әрәма хwә, һьнәк жь wан гьзеред бәйанийә
кӧр'е хwә бьдә мьн жи». [15] Ле Леайе гот: «Тә мере мьн жь
мьн стандийә бәс нинә, гьзеред кӧр'е мьнә бәйани жи
дьхwази?» Р'аһеле готе: «Бьра ишәв әw т'әви тә р'азе, жь
бәр гьзеред кӧр'е тәйә бәйанива». [16] Еваре Аqуб жь к'әw-
шен дьһат, Леа пешийа wида чу у готе: «Тӧ гәрәке т'әви
мьн р'азейи, чьмки мьн тӧ бь гьзеред кӧр'е хwәйә бәйани
к'ьрекьри йи». У әw wе шәве т'әви wе р'аза. [17] Хwәде дәнге
Леайе бьһист у Леа пе ма кӧр'е пенща Аqубр'а ани. [18] Һьнге
Леайе гот: «Хwәде һәqе мьн да мьн, чьмки мьн щарийа
хwә да мере хwә». У наве wи дани Исахар*. [19] Леа диса пе

---

* 30:6 Бь зьмане ибрани дәнге wе мина «Диwанкьрьн» ә.
* 30:8 Бь зьмане ибрани «Һ'ӧщәта мьн».
* 30:11 Бь зьмане ибрани «Бәхтәwари».
* 30:13 Бь зьмане ибрани «Хwәзьли».
* 30:14 Аwa готи «Мандрагор» кӧ к'окәкә бьн ә'рд ә, дьхwарьн кӧ жь жьнти у мертийе нәк'әвьн.
* 30:18 Бь зьмане ибрани дәнге wе мина «Һәq» ә.

ма у Аqубр'а кӧр'е шәша ани. 20 Һьнге Леайе гот: «Хwәде
п'ешк'ешәкә баш да мьн, мере мьне иди щәм мьн бьми-
нә, чьмки мьн wир'а шәш кӧр' анинә». У наве wи дани
Зәбулон*. 21 Хьлазийе qизәк ани у наве wе дани Дина.
22 Хwәде Р'аһел бир ани у Хwәде дәнге wе бьһист бә-
т'ьне wе вәкьр. 23 Әw пе ма кӧр'әк ани у гот: «Хwәде qара
мьн да һьлдане». 24 Наве wи дани Усьв* у гот: «Дә бьра
Хӧдан кӧр'әки дьн жи ль мьн зедә кә».

Пәймана нава Лабан у Аqубда

25 Пәй ве йәкер'а, гава Р'аһеле Усьв ани, Аqуб готә Лабан:
«Изьна тә һәбә, кӧ әз һәр'ьмә щи у wат'ане хwә. 26 Жьн
у зар'ед мьн бьдә мьн, бона к'ижана мьн тәр'а хӧламти
кьр у әз һәр'ьм, чьмки хӧламтийа мьн тәва ә'йан ә, мьн
чь хӧламти тәр'а кьрийә». 27 Лабан готе: «Һәгәр мьн бәр
ч'ә'ве тә к'әрәм дит, һиви дькьм! Мьн те дәрхьстийә кӧ
Хӧдан бона хатьре тә ль сәр мьнда барандийә». 28 У гот:
«Һәqе хwә бежә әз бьдьм». 29 Һьнге Аqуб готе: «Тӧ зани
мьн чаwа тәр'а хӧламти кьрийә у һ'әйwанед тәйә ль
бәр мьн чаwа бунә. 30 Чьмки бәри һатьна мьн, мале тә
һьндьк бу, ле ль һәв зедә бу, Хӧдан бь һатьна мьн ль сәр
тәда баранд. Иди әзе к'әнге бона мала хwә бьхәбьтьм?»
31 Лабан пьрси: «Әз чь бьдьмә тә?» Аqуб готе: «Тӧ тьштәки
нәдә мьн. Һәгәр тӧ ве готьна мьн бьки, әзе диса кәрийе
пәзе тә хwәй кьм у бьч'ериньм. 32 Әз иро бьк'әвьмә нава
т'әмамийа кәре тә, чьqас пәзе дәq-дәqи у бәләк һәнә, ӧса
жи нава бәрха чьqас qәр һәнә у нава бьзьнада жи чьqаси
бәләк у дәq-дәqи һәнә, әз вәqәтиньм. Бьра әвана бьбьнә
һәqе мьн. 33 Иро шунда р'астийа мьне ль бәр тә к'ьфш
бә, гава тӧ бейи дина хwә бьди һәqе мьн. Һәгәр нава
кәрийе ль бәр мьнда, бьзьнәк нә дәq-дәqи у нә бәләк бә

* 30:20 Бь зьмане ибрани «Щәммайин» йан «Qәдьр».
* 30:24 Бь зьмане ибрани «Бьра әw зедә бә».

у бәрх нә qәр бә, әw ль щәм мьн чаwа йед дьзийе бьн».
34 Лабан готе: «Баш ә! Бьра wәкә готьна тә бә». 35 Ле wе
р'оже Лабан* чьqас нерийед шьв-шьви у бәләк у чьqас
бьзьнед дәq-дәqи у бәләк, аwа готи чьqас йед дәq-дәqийә
сьпи у бәрхед qәр һәбун, вәqәтандьн данә кӧр'ед хwә, 36 у
әw р'ийа се р'ожа дури Аqуб хьстьн. Аqуб кәрийе пәзе
Лабани майин хwәй кьр.

37 Аqуб хwәр'а жь дара сьпьндаре, бәһиве* у чинаре шьвдаред
тәр' чекьрьн, әwи qалькед wан щи-щийа дат'әр'аштьн
сьпи нәхш кьрьн, ӧса кӧ ль сәр шьвдара сьпикайи к'ьфш
дьбу. 38 Һьнге әwи шьвдаред хwәйә дат'әр'әшанди, данинә
нава һ'әwзед аввәхwарьне, кӧ гава кәри бен аве вәхwьн,
әw ль бәр пез бьн, дәма аввәхwарьне пәз бе фә'ла. 39 Пәз
ль бәр шьвдара дьһатьнә фә'ла у дьзан бәрхед шьв-шьви,
дәq-дәqи у бәләк данин. 40 Аqуб бәрх вәдьqәтандьн у бә-
ре пез дьданә алийе йед шьв-шьви у qәрә кӧ нава кәре
Лабанда һәбун. Аqуб кәре хwә вәqәтанд, т'әви пәзе Ла-
бан нәкьр. 41 У гава wәхте фә'ле пәзе к'окә-р'ьнд дьһат,
Аqуб әw шьвдар дааданинә нава һ'әwзе аве ль бәр ч'ә'ве
пез, wәки әw ль бәр шьвдара фә'ле хwә бьстиньн. 42 Ле
ль бәр пәзе жарә-һур данәданин у йед хьрабә бь кемаси
п'ара Лабан к'әтьн, йед к'окә-р'ьнд п'ара Аqуб. 43 Ӧса әва
мәрьва гәләки пешда чу. Бу хwәйе кәрийед пезә мәзьн,
щарийа, хӧлама, дәва у к'әра.

Аqуб жь хале хwә дьр'әвә

31 Аqуб хәбәрдана кӧр'ед Лабан бьһистьн кӧ дьго-
тьн: «Аqуб һ'әму һәбука баве мә бьр у жь һәбука
баве мә һаqас һәбук т'оп кьр». 2 У Аqуб ч'ә'в Лабан к'әт,
дина хwә дайе кӧ Лабани һьндава wида нә йе бәре йә.

---

* 30:35 Бь зьмане ибрани «Сьпи».
* 30:37 Дарәкә кӧ дьк'әвә ль нава к'ома даред гузе, дәндькед
wе мина дәндькед зәрдәла нә.

3 Һьнге Хӧдан готə Аqуб: «Вəгəр'ə wəлате кал-бавед хwə,
ль щи-мьск'əне хwə, əзе т'əви тə бьм». 4 Аqуб чоле ль бəр
пез бу, əwи шанд гази Р'аһеле у Леайе кьр 5 у готə wан:
«Əз дина хwə дьдьмə мьр'узе баве wə, əw һьндава мьн-
да нə йе бəре йə. Ле Хwəдейе баве мьн, т'əви мьн буйə.
6 Wəва жи ə'йан ə, кӧ мьн бь т'əмамийа qəwата хwə баве
wəр'а хӧламти кьрийə. 7 Ле баве wə əз дьхапандьм, дəһə
щара һəqе мьн гӧһаст, ле Хwəде нəһьшт кӧ əw зийанəке
бьдə мьн. 8 Гава wи дьгот: ‹Бьра йед дəq-дəqи бəр һəqе
тəва бьн›, һьнге т'əмамийа пез, дьза дəq-дəqи данин. Ле
гава wи дьгот: ‹Бьра йед шьв-шьви бəр һəqе тəва бьн›,
һьнге т'əмамийа пез, дьза шьв-шьви данин. 9 Бь ви аwайи
Хwəде һ'əйwанед баве wə жь wи стандьн у данə мьн.
10 Щарəке wəхте пез фə'ла бу, мьн сəре хwə бьльнд кьр
у хəwнеда дина хwə дайе, ва йə кəри бь нерийед шьв-
шьви, дəq-дəqи у бəлəк дьһатьнə фə'ла. 11 Һьнге мьлйак'əте
Хwəде хəwнеда мьнр'а гот: ‹Аqуб!› У мьн гот: ‹Лəбе, əзи
ва мə›. 12 Əwи гот: ‹К'əрəма хwə, сəре хwə бьльнд кə у
дина хwə бьде, ванə һ'əму нерийед кӧ пəз бь wан тенə
фə'ла, шьв-шьви, дəq-дəqи у бəлəк ьн, чьмки мьн дит
һəр тьштед кӧ Лабан сəре тə кьрьн. 13 Əз Хwəдейе Бет'-
Еле мə, wе дəра кӧ тə һ'əйкəл р'ун кьр у ль wьр мьнр'а
ад-qьрар кьр, ньһа р'абə жь ви wəлати дəре у вəгəр'ə ль
щи-мьск'əне хwə›». 14 Һьнге Р'аһеле у Леайе ле вəгəр'ан-
дьн у готьне: «Гəло иди мала баве мəда, п'ар у wартийа
мə һəйə? 15 Гəло бона wи əм һ'əсаб набьн мина хəриба?
Чьмки əwи əм фьротьн у п'əре мə жи хwарьн. 16 Лəма
жи əw һ'əму һəбука кӧ Хwəде жь баве мə станд, йа мə у
зар'окед мə йə, ньһа һəр тьштед кӧ Хwəде готийə, бькə».

17 Аqуб р'абу, жьн у зар'ед хwə ль дəва сийар кьрьн.
18 Əwи һ'əму һ'əйwанед хwə, һ'əму һəбука хwəйə кӧ qа-
зьнщ кьрьбу у һ'əйwанед хwəйе кӧ ль Паддан-Арамеда
qазьнщ кьрьбу, һьлдан р'ек'əт, кӧ һəр'ə щəм баве хwə
Исһаq, wəлате Кəнане. 19 Лабан чубу кӧ пəзе хwə бьбьр'ə,

Р'аһел п'утед мала баве хwә дьзин. 20 Аԛуб жь Лабане
арами[Ф] хwә вәдьзи р'әви, чьмки wива ә'йан нәкрьбу,
кӧ wе һәр'ә. 21 У бь ви аwайи әw бь һ'әму һәбука хwәва
р'әви у р'абу жь ч'әме Фьрате дәрбаз бу у бәре хwә да
алийе ч'ийайе Гилә'де.

Лабан пәй Аԛуб дьк'әвә

22 Р'ожа сьсийа щаб данә Лабан, кӧ Аԛуб р'әвийә. 23 Ла-
бан бьратийа хwә жи т'әви хwә һьлда у һ'әфт р'ожа ль
пәй wи к'әт. Ль алийе ч'ийайе Гилә'де хwә wир'а гиһанд.
24 Хwәде шәв һатә хәwна Лабане арами у готә wи: «Мьԛати
хwә би, кӧ тьштәки ԛәнщ йан хьраб Аԛубр'а нәбежи».
25 Лабан хwә Аԛубр'а гиһанд. Аԛуб коне хwә ль ч'ийе
вәгьртьбу. Лабан у бьратийа хwә жи конед хwә ль ч'ийа-
йе Гилә'де вәгьртьн. 26 У Лабан готә Аԛуб: «Әв тә чь кьр?
Чьма тә хwә жь мьн вәдьзи р'әвийи у тә ԛизед мьн чаwа
һесиред бьн шур бьрьн? 27 Тә чьма жь мьн вәшарт, дьзива
р'әвийи у мьнр'а нә гот? Мьне тӧ бь дьле ша вәр'екьрайи,
пе стьрана, дәфа у чәнге зис. 28 Тә нәһьшт кӧ әз бьһатама
р'уйе ԛизед хwә у нәбийед хwә. Тә бе аԛьли кьр. 29 Дәсте
мьнда ԛәwат һәйә, кӧ хьрабийе ль wә бькьм. Ле Хwәдейе
баве wә шәва дәрбазбуйи т'әви мьн хәбәрда у гот: ‹Мьԛати
хwә би, кӧ тьштәки ԛәнщ йан хьраб Аԛубр'а нәбежи›. 30 Ле
бәле тӧ дьчи-дьчи, фә'мдарийә wәки тә гәләки бира мала
баве хwә кьрийә, ле чьма хwәдейед мьн дьзин?» 31 Аԛуб
ль Лабан вәгәр'анд у гот: «Чьмки әз тьрсийам, мьн гот
бәлки те ԛизед хwә жь мьн бьстини. 32 Ле хwәдейед хwә
ль щәм к'е ббини, бьра әw нәжи. Ньһа ль бәр бьратийа
мә бьгәр'ә у чи тә ль щәм мьн һәбә һьлдә хwәр'а». Чьмки
Аԛуб ньзаньбу кӧ Р'аһеле әw дьзинә. 33 Лабан к'әтә коне
Аԛуб, коне Леайе у коне һәр дӧ щарийа, ле әw нәдитьн.
Жь коне Леайе дәрк'әт, к'әтә коне Р'аһеле. 34 Р'аһеле әw
п'ут һьлдан кьрьнә т'ер'а дәве у ль сәр wан р'уньшт. Ла-
бан т'әмамийа кон ль һәв хьст гәр'ийа, ле әw нәдитьн.

35 Р'аһеле готә баве хwә: «Бьра хwәйе мьн һерса хwә ль
мьн р'анәкә, wәки әз нькарьм ль бәр р'абьм, чьмки әз нә-
хwәшийа к'ӧлфәтада мә». Лабан гәр'ийа ле п'ут нәдитьн.
36 Һьнге Aqуб һерс к'әт у бәзи Лабан. Aqуб ль Лабан вә-
гәр'анд у готе: «Суще мьн чи йә, гӧне мьн чи йә, wәки тӧ
пәй мьн к'әт йи? 37 Тӧ ль нав т'әмамийа һур-муред мьнда
гәр'ийайи, тә тьштәки жь мала хwә дит? Дәрхә дайнә ль
бәр бьратийа мьн у бьратийа хwә, бьра әw ве пьрсе нава
мә һәр дӧйада сафи кьн. 38 Әва бист сал ә, кӧ әз ль щәм тә
дьмам, ми у бьзнед тә бәрнәавитьнә у мьн бәранед кәрийе
тә жи нәхwарьнә. 39 Йед дә'ва дьгъртьн, мьн нәдани ль щәм
тә, зьрара wе мьн дьк'ьшанд, р'оже бьһата дьзин, шәве бьһа-
та дьзин тә жь мьн дьхwәст. 40 Р'оже жь гәрме, шәве жи жь
сәрме дьһ'әлийам-дьмашийам. Хәw жь ч'ә'ве мьн дьт'әqьси.
41 Бист сали һ'але мьн мала тәда аһа буйә. Мьн чардәһ сала
бона һәр дӧ qизед тә тәр'а хӧламти кьр, шәш сала жи бона
пәзе тә. Ле тә дәһә щара һәqе мьн гӧһаст. 42 Һәгәр Хwәдейе
баве мьн, Хwәдейе Бьраһим у Хофа Исһаq нә т'әви мьн буйа,
тәйе ньһа әз р'аст дәствала вәр'екьрама. Хwәде зәлулийа
мьн у хәбат дәсте мьн дит у шәва дәрбазбуйи ль тә һьлат».

Пәймана Лабан у Aqуб

43 Лабан ль Aqуб вәгәр'анд у готе: «Әв qиз qизед мьн ьн,
әв зар' зар'ед мьн ьн, әв кәри кәрийед мьн ьн у һәр тьш-
тед кӧ тӧ дьбини, әв т'әв йед мьн ьн. Әз иро чь дькарьм
ль qизед хwә бькьм, йан жи ль зар'ед кӧ жь wан бунә?
44 Ньһа wәрә әз у тӧ пәймане гъредьн у бьра нава мьн у
тәда бьбә шә'дәти». 45 Aqуб кәвьрәк һьлда у әw һ'әйкәл
да сәкьнандьне. 46 Aqуб готә бьратийа хwә: «Кәвьра т'оп
кьн». Wан кәвьр анин qуч' кьрьн у ль wьр щәм qуч'е нан
хwарьн. 47 Лабан наве wе qуч'е дани Йьгар-Саһадут'а*.

* 31:47 Бь зьмане арами «Qуч'а шә'дәтийе».

Аqуб наве wе дани Галед*. 48 Һьнге Лабан гот: «Әва qуч'а
иро нава мьн у тәда шә'дә йә». Ләма наве wе Галед һа-
тә данине, 49 öса жи Миспаһ* чьмки wи гот: «Хöдан ль
сәр мьн у тәда бьньһер'ә, гава р'уйе мә һәв дö нәк'әвә.
50 Һәгәр тö дьле qизе мьн бешини, йан жи жьнед башqә
сәр qизед мьнр'а бьстини, кәс нава мәда т'öнә, ле Хwәде
нава мьн у тәда шә'дә йә». 51 Лабан сәрда зедә кьр у готә
Аqуб: «Ва йә әв qуч'а у әв һ'әйкәле кö мьн нава хwә у
тәда да сәкьнандьне. 52 Әва qуч'а шә'дә йә, әва һ'әйкәла
шә'дә йә, кö әз жь ве qуч'е дәрбаз нәбьм, тö жи жь ве qуч'е
у һ'әйкәли дәрбаз нәби бона хьрабийе. 53 Бьра Хwәдейе
Бьраһим у хwәдейе Нәһор (хwәдейе баве wан) нава мәда
һ'акьм бьн*». Аqуб пе Хофа баве хwә Исһаq ад-qьрар кьр.
54 Аqуб ль сәре wи ч'ийайи qöрбан да у гази бьратийа
хwә ль сәр нан кьр. Нан хwарьн у wе шәве манә ль ч'ийе.
55 Лабан сьбәһе зу р'абу, чу р'уйед нәвийед хwә у qизед
хwә у дöа ль wан кьр, Лабан вәгәр'ийа чу щийе хwә.

Аqуб р'ева р'асти мьлйак'әта те, паше жи р'асти Әсаw

32 Аqуб р'ийа хwәда чу. Мьлйак'әтед Хwәде р'асти
wи һатьн. 2 Гава Аqуб әw дитьн, гот: «Әва зома
ордийа Хwәде йә». Наве wе дәре дани Маһ'анайим*.

3 Аqуб пешийа хwә qасьд шандьнә wәлате Сеһире,
т'опрахе ӘдомеФ, щәм бьре хwә Әсаw. 4 У т'әми да wан
у гот: «Аһа бежьнә хwәйе мьн Әсаw, кö хöламе тә Аqуб
аһа дьбежә: ‹Әз ль щәм Лабан бумә, һ'әта ньһа жи щәм
wи хәрибийеда мамә. 5 Га, к'әр, кәрийед пез, хöлам у

* 31:47 Бь зьмане ибрани «Qуч'а шә'дәтийе».
* 31:49 Бь зьмане ибрани «Сәрда бьньһер'и».
* 31:53 Әва фькьра Лабан бу, чьмки нава wанда гәләкхwәдети бу.
* 32:2 Бь зьмане ибрани «Дö зомед ордийа».

щари мьн qазьнщ кьрьнә. Ньһа әз дьшиньм, xwә xwәйе
xwәва дьдьмә һ'әсандьне, кӧ әз бәр ч'ә'вед тә к'әрәме
бьбиньм»».
[6] Qасьд ль сәр Аqубда вәгәр'ийан у готьне: «Әм чунә
щәм бьре тә Әсаw, ва йә әw чарсьд мәрьвива пешийа тәда
те». [7] Аqуб гәләки тьрсийа у т'әвиһәв бу у р'абу мәрьвед
т'әви xwә, пәз у дәwар, дәвә кьрьнә дӧ п'ара. [8] Дьгот:
«Һәгәр Әсаw ль сәр п'арәкеда бьгьрә у лехә, һәма п'ара
дьн же хьлаз бә».
[9] Һьнге Аqуб гот: «Йа Xwәдейе баве мьн Бьраһим у
Xwәдейе баве мьн Исһаq, Xӧдано! Кӧ тә мьнр'а гот:
‹Вәгәр'ә wәлате xwә, ль wат'ане xwә, әзе qәнщийе ль тә
бькьм!› [10] Әз нә һежайи т'әмамийа һ'ӧб у амьнийа тәйә
qәдим ьм, к'ижан кӧ тә qуле xwәр'а кьрьнә, чьмки әз бь
шьвдара дәсте xwә жь ве Урдӧне дәрбаз бум у ньһа бумә
xwәйе дӧ п'ара. [11] К'әрәма xwә, мьн жь дәсте бьре мьн
Әсаw хьлаз кә, чьмки әз же дьтьрсьм, нәбә кӧ әw бе, мьн,
де у зар'окава хә. [12] Нә тә готийә: ‹Әзе ә'сәйи qәнщийе
ль тә бькьм у зӧр'әта тә бькьмә wәкә qума бә'ре, кӧ жь
гәләкбуне wе нәйе жьмаре»».
[13] Аqуб шәва xwә ль we дәре дәрбаз кьр, р'абу жь һәр
тьште xwә, бьре xwә Әсаwр'а п'ешк'еш һазьр кьрьн. [14] Дӧсьд
бьзьн, бист нери, дӧсьд ми, бист бәран, [15] си дәвед зайи
щә'шькед wанва, чьл ч'еләк, дәһә бохә, бист к'әре ме у
дәһә йе нер вәqәтандьн. [16] Һәр кәри, башqә-башqә, данә
дәсте хӧламед xwә у готә хӧлама: «Пешийа мьн һәр'ьн,
бьра һәр кәри дури һәв, ль пәй һәв һәр'ьн». [17] Ә'мьр ль
йе пешийе кьр у готе: «Гава бьре мьн Әсаw р'асти тә бе
у жь тә бьпьрсә: ‹Тӧ к'е йи у те к'ӧда һәр'и? У әвед ль
пешийа тә йед к'е нә?› [18] Һьнге тӧ бежә: ‹Әв йед хӧламе
тә Аqуб ьн, әвана п'ешк'еш xwәйе xwә Әсаwр'а шандьнә,
ва йә әw xwәxа жи ль пәй мә те»». [19] Аһа жи т'әми да йе
дӧда, йе сьсийа у һ'әмуйед кӧ ль пәй кәрийа дьчун у
гот: «Аһа бежьне гава һун р'асти Әсаw бен [20] у бежьне:

‹Ва йə хöламе тə Аqуб жи ль пəй мə те»». Чьмки əwи
хwəха хwəр'а дьгот: «Бь ван п'ешк'ешед кö əз бəри хwə
дьшиньм, əзе дьле wи бьк'ьр'ьм, паше р'уйе wи бьбиньм,
бəлки əw мьн qəбул кə». 21 П'ешк'еш пешийа wи чун, ле
Аqуб шəва хwə зомеда дəрбаз кьр.

Дəстəгöлаша Аqуб

22 Аqуб wе шəве р'абу, һəр дö жьнед хwə, һəр дö щарийед
хwə у һəр йанздəһ кöр'ед хwə һьлдан у тəнькайийа Йа-
боqр'а дəрбаз бу 23 у əw һьлдан аве хьстьн дəрбаз кьрьн,
һəр тьштед хwə, чи wи һəбу дəрбаз кьрьн. 24 Аqуб т'əне
ма. Мəрьвəк һ'эта саре сьбəһе жер'а к'əтə дəстəгöлаше.
25 Əwи дит кö ль Аqуб нькарə, əw ль севька qарч'ька wи
к'əт у дəма дəстəгöлаше Аqуб qарч'ькеда сьст бу. 26 Һьнге
əwи готə Аqуб: «Мьн бəр'дə əз һəр'ьм, чьмки ва йə сьбəһ
зəлал дьбə». Аqуб гот: «Һ'эта тö дöа ль мьн нəки əз тə
бəр'надьм». 27 Əwи готə wи: «Наве тə чи йə?» Аqуб гот:
«Аqуб ə». 28 Əwи гот: «Иди наве тə Аqуб нəйе готьн, ле
Исраел*, чьмки тö Хwəде у мəрьвар'а к'эти һ'öщəте у тö
сəр к'эти». 29 Һьнге Аqуб пьрси у гот: «Һиви дькьм, на-
ве хwə бежə». Əwи гот: «Тö чьма наве мьн дьпьрси?» У
ль wи щийи дöа ль wи кьр. 30 Аqуб наве wи щийи дани
Пьнийел* у гот: «Чьмки мьн Хwəде р'у бь р'у дит у əз
сах мам».

31 У гава əw жь Пьнöеле дəрбаз бу, р'о дəрк'əт у Аqуб
qарч'ькеда дькöлийа. 32 Лəма жи һ'эта р'ожа иро, зар'ед
Исраеле[Ф] ч'иле сəр севька qарч'ьке нахwьн. Чьмки ль
ч'иле севька qарч'ька Аqуб к'əт.

---

* 32:28 Бь зьмане ибрани «Т'əви Хwəде к'əтийи һ'öщəте».

* 32:30 Чаwа наве Аqуб һатə гöһастьне öса жи наве ви щийи һатə гöһастьне. Наве кəвьн «Пьнöел» бу ле наве ну «Пьнийел» фə'мина wе «Р'уйе Хwəде».

Льḣəвḣатьна Аqуб у Əсаw

33 Аqуб сəре хwə бьльнд кьр, дина хwə дайе wе Əсаw
те, чарсьд мер жи пер'а. Ḣьнге əwи зар' бəлайи
ль сəр Леайе, Р'аḣеле у ḣəр дö щарийа кьрьн. 2Щари
зар'ед wанва авитьнə пешийе, Леа зар'ед wева авитьнə
пəй wан, Р'аḣел у Усьв жи авитьнə пашийе. 3Аqуб да
пешийа wан у ḣ'əта гьḣиштə бьре хwə, ḣ'əфт щара ḣ'əта
ə'рде дəвəр'уйа чу. 4Ḣьнге Əсаw бəзи чу пешийа wи, əw
ḣ'əмез кьр, дəсте хwə стöкöра wир'а бьр, əw р'амуса у
ль сəр ḣəвда гьрийан. 5Əсаw сəре хwə кö бьльнд кьр,
ч'ə'в к'öлфəта у зар'а к'əт, гот: «Əв чи тə нə?» Аqуб гот:
«Əвана зар'ед кö Хwəде бь р'ə'ма хwə данə хöламе тə əw
ьн». 6Ḣьнге щари зар'ед хwəва незик буне у дəвəр'уйа
чун. 7Леа зар'ед хwəва жи незик буне у дəвəр'уйа чун.
Паше жи Р'аḣел у Усьв незик буне у дəвəр'уйа чун. 8Əсаw
пьрси: «Мəрəме wан к'омед кö əз р'ева р'асти wан ḣатьм
чи йə?» Аqуб гот: «Бона ль бəр ч'ə'ве хwəйе хwə к'əрəм
дитьнейə». 9Əсаw гот: «Ḣəбука мьн гəлəкə бьре мьн, йа
тə бьра тəр'а бə». 10Аqуб гот: «На, ḣиви дькьм, ḣəгəр мьн
ль бəр ч'ə'ве тə к'əрəм дитийə, п'ешк'еша мьн жь дəсте
мьн бьгьрə. Чьмки мьн р'уйе тə öса дит, те бежи йəк
р'уйе Хwəде бьбинə у тö жь мьн р'ази йи. 11Ḣиви дькьм,
ве бьмбарəкийе, йа кö мьн тəр'а анийə qəбул кə, əва
дайина жь р'ə'ма Хwəде йə, ḣəр тьште мьн ḣəнə». У зор
ле кьр əwи жи ḣьлда. 12Əсаw гот: «Əм р'абьн р'ек'əвьн,
əзе ль пешийа тə ḣəр'ьм». 13Аqуб готə wи: «Хwəйе мьнва
ə'йан ə, кö зар'ок назьк ьн у пəз дəwар жи зайи йə, ḣəгəр
р'ожəке зу-зу бажон, ḣ'əму кəрийе qьр' бьн. 14Ḣиви дькьм,
бьра хwəйе мьн пешийа хöламе хwə ḣəр'ə, əзе хwəр'а ḣе-
ди-ḣеди ньге ḣ'əйwанед ль бəр хwə у ньге зар'ар'а бем,
ḣ'əта бьгьḣижьмə Сеḣире щəм хwəйе хwə».

15Əсаw гот: «Wəки öса йə, əз чəнд мəрьвед т'əви хwə,
ль щəм тə бьḣельм». Аqуб гот: «Бона чь? Т'əне бьра əз

бәр ч'ә'ве хwәйе хwә к'әрәме бьбиньм». 16 We р'оже Әсаw
р'ийа хwәда вәгәр'ийа Сеһире. 17 Аqуб к'оч' кьр чу Сукоте
у хwәр'а мал чекьр, һ'әйwанед хwәр'а һ'ольк* чекьрьн.
Бона ве йәке наве wи щийи дани Сукот**.
18 Гава Аqуб жь Паддан-Араме һат у сах-сьламәт гь-
һиштә wәлате Кәнане, бажаре Шьхәме, ль бәр бажер кон
вәгьртьн. 19 Әw ә'рде кӧ кон ле вәгьртьбу, әw жь дәсте
зар'ед Һаморе баве Шьхәм, бь сәд нале п'әра к'ьр'и. 20 Ль
wьр горигәһәк чекьр у наве we дани Ел-Әлоһе-Исраел*.

Дина у Шьхәм

34 Дина, qиза Леайе бу, кӧ Аqубр'а ани бу, әw дәрк'әт
кӧ qизед wи wәлати бьбинә. 2 Шьхәме кӧр'е Һамо-
ре һ'иwи, ахе wи wәлати әw дит, дәст авитә we у бь дәсте
зоре әw р'ур'әш кьр. 3 Дьле wи к'әтә qиза Аqуб Динайе, бь
дьл у щан әw бәгәм кьр у дьле wер'а хәбәрда. 4 Шьхәм готә
Һаморе баве хwә: «Ве qизьке мьнр'а бьхwазә». 5 Аqуб бьһист
кӧ әwи qиза wи Дина р'ур'әш кьрийә, ле чьмки кӧр'ед wи
чоле ль бәр кәрийа бун, qәт дәнг нәкьр һ'әта кӧ әw һатьн.
6 Һаморе баве Шьхәм, чу Аqубр'а кӧ хәбәр дә. 7 Кӧр'ед Аqуб
гава бьһистьн әw жи жь чоле һатьн, бина хwә тәнг кьрьн
у гәләки һерс к'әтьн. Чьмки әви намуса Исраелер'а лист,
wәки дәст авитә qиза Аqуб. Әwи тьштәки нәбуйи кьр. 8 Һа-
мор wанар'а к'әтә хәбәрдане у гот: «Дьле кӧр'е мьн Шьхәм
к'әтийә qиза wә, һиви дькьм, әwе бьдьнә wи. 9 Бьбьнә хьзьме
мә. Qизед хwә бьдьнә мә, qизед мә жи хwәр'а бьбьн. 10 Т'әви
мә бьминьн, әв wәлате бәр wә бә, навда бьминьн, т'ӧща-
рәтийе бькьн, навда хwәр'а хьзне qазьнщ кьн». 11 Шьхәм
готә бав у бьрайед кәч'ьке: «Бьра әз ль бәр ч'ә'ве wә к'әрәме

* 33:17 Ахьл, ә'рзел.

** 33:17 Бь зьмане ибрани «һ'олька».

* 33:20 Бь зьмане ибрани «Ел, Хwәдейе Исраел». «Ел» навәки Хwәде йә.

бьбиньм, hун чь жь мьн бьхwазьн, әзе бьдьм. 12 Qәлән у
хәлатед гьран бькьнә сәр стуйе мьн, дәве wә чь бьхwазә
жи әзе бьдьм, т'әне wе qизе бьдьнә мьн». 13 Әwи кӧ хушка
wан Дина р'ур'әш кьрьбу, кӧр'ед Аqуб бь h'ьләк'ари щаба
Шьхәм у баве wи Һамор дан 14 у готьнә wан: «Әм ськарьн
ве йәке бькьн, кӧ хушка хwә бьдьнә йәки нәсьнәт. Әва мә-
р'а qарәкә гьран ә. 15 Ле бәле әме т'әне бь ви шәрти т'әви
wә qайл бьн, hәгәр hун бьбьнә мина мә, жь wә hәр qьсьме
мер бе сьнәткьрьне, 16 hьнге әме qизед хwә бьдьнә wә у
qизед wә жи хwәр'а биньн, әме т'әви wә бьминьн у бьбьнә
щьмә'тәк. 17 Ле hәгәр hун гӧhдарийа мә нәкьн, нәйенә сь-
нәткьрьне, әме qиза хwә hьлдьн у hәр'ьн». 18 Әв готьна wан
ль Һамор у кӧр'е wи Шьхәм хwәш hат. 19 Әwи хорти әв йәк
дәрәнги нәехьст, чьмки әwи гәләки qиза Аqуб бәгәм кьрь-
бу. Әw мала баве хwәда, йе hәри хwәйиqәдьр бу. 20 Һамор,
кӧр'е хwә Шьхәмва hатьнә ль бәр дәргәhе* бажаре хwә,
т'әви мересед бажер хәбәрдан у готьн: 21 «Әв мәрьвана мәр'а
достийе дькьн, аwа бьра wәлетда бьминьн, т'ӧщарәтийе
теда бькьн, ва йә wәлати ль бәр wан мәзьн ә. Wәрьн әм
qизед wан хwәр'а биньн, qизед хwә жи бьдьнә wан. 22 Ле
т'әне әw ви шәртида т'әви мә qайл ьн бьминьн у бьбьнә
щьмә'тәк, hәгәр жь мә hәр qьсьме мер бе сьнәткьрьне, чаwа
кӧ әw тенә сьнәткьрьне. 23 Гәло кәрийед wан, hәбука wан,
h'әму h'әйwанед wан wе нәбьнә йед мә? Т'әне дьминә кӧ
әм wанр'а qайл бьн, әwе т'әви мә бьминьн». 24 h'әмуйед кӧ
жь дәргәhе бажаре wива дәрдьк'әтьн, гӧhдарийа Һамор у
кӧр'е wи Шьхәм кьрьн у h'әму зар'ед нерин кӧ жь дәргәhе
бажаре wива дәрдьк'әтьн, hатьнә сьнәткьрьне.

25 Р'ожа сьсийа, гава әwә hе ешеда бун, дӧ кӧр'ед Аqуб,
бьред Динайе, Шьмh'ун у Леwи, hәр йәки шуре хwә hьл-
да у к'әтьнә бажер, т'ӧ кәс дәрнәк'әтә пешийа wан, h'әму

* 34:20 Wи чахи мәйдана незики дәргәhе бажер әw щийе бона т'ӧщарәтийе, диwане у qьрара бу.

зар'ед нерин кöштьн. 26 һамор у кöр'е wи Шьхәм авитьнә
ль бәр дәве шура кöштьн, жь мала Шьхәм Дина һьлдан
у дәрк'этьн. 27 Кöр'ед Аqуб сәр кöштийада вәгәр'ийан,
бажар т'алан кьрьн, бона кö хушка wан р'ур'әш кьрьбун.
28 Р'аһьштьнә пәз у дәwаред wан, к'әр у һәр тьштед wанә
кö ль бажер у зәвийада һәбу бьрьн. 29 һ'әму һәбука wан,
зар' у жьнед wан һесир һьлдан у һәр тьштед малада т'а-
лан кьрьн. 30 Аqуб Шьмһ'ун у Леwир'а гот: «Wә әз ль бәр
ч'ә'ве бьнәлийед кәнанийа у пьриззи йа авитьм, әв бәла
ани сәре мьн. Мәрьвед мьн һьндьк ьн, wе т'опи сәр мьн
бьн у мьн хьн, әзе мала хwәва дәст у п'ийа һәр'ьм». 31 Wана
гот: «Ле щайиз бу кö мина qавәке анинә сәре хушка мә?»

Аqуб дьчә Бет'-Еле

35 Хwәде готә Аqуб: «Р'абә һьлк'ьшә һәр'ә Бет'-Еле,
ль wьр бьминә у горигәһәкеФ чекә бона Хwәдейе
кö тәва хöйа бу, гава тö жь бәр бьрайе хwә Әсаw р'әвийи».
2 Аqуб готә нәфәред хwә у һ'әмуйед т'әви хwә: «Хwәдейед
хәрибә нава хwәда бьгьрьн бавежьн, паqьж бьн у к'ьнще
хwә бьгöһезьн. 3 У әм р'абьн бәрбь жор һәр'ьнә Бет'-Еле,
ль wьр горигәһәке wи Хwәдейир'а чекьм, йе кö р'ожа
тәнгасийа мьнда дәнге мьн бьһист у wе р'ийа кö әз теда
чум т'әви мьн бу». 4 һьнге wан һ'әму хwәдейед хәриб, чь
дәстед wанда һәбун у гöһаред гöһед хwәда данә Аqуб.
Аqуб әw ль бьн дара мә'зейә* незики Шьхәме ч'ә'л кьр.
5 У әw р'ек'әтьн, саwа Хwәде к'әтә ль сәр бажаред дәр-
доред wан у пәй кöр'ед Аqуб нәк'әтьн. 6 Аqуб хwәха у
һ'әму щьмә'та пер'а һатә Лузе, аwа готи Бет'-Еле, ә'рде
Кәнане. 7 Ль wьр горигәһәк чекьр у наве wе дани Ел-
Бет'-Ел*. Чьмки ль wьр Хwәде wива хöйа бьбу, гава әw
жь бәр бьрайе хwә р'әви бу.

---

* 35:4 Дара хьрнуфе.
* 35:7 Бь зьмане ибрани «Хwәдейе Бет'-Еле».

8 Хwәйкьрийа Р'евекайе, Дьвора мьр, әw бьнийа Бет'-
Еле, бьн мә'зеда һатә дәфьнкьрьне у наве wьр һатә данин
Алон-Бақут*.
9 Гава Ақуб жь Паддан-Араме дьһат, Хwәде диса wива
хöйа бу у дöа ль wи кьр. 10 У Хwәде готе: «Наве тә Аqуб
ә! Ле иро шунда тәр'а Аqуб нәбежьн, ле наве тә Исраел Ф
бә». У наве wи дани Исраел. 11 У Хwәде готә wи:

«Әз Хwәдейе Һәри Зор ьм,
шин бә у ль һәв зедә бә.
We жь тә мьләтәк у мьхöлqәтед мьләта дәрен.
У жь бәдәна тә п'адшайе дәрен.
12 Әw wәлате кö мьн дабу Бьраһим у Исһаq,
әзе бьдьмә тә,
пәй тәр'а жи wи wәлати әзе бьдьмә зöр'әта тә».

13 У Хwәде жь wи щийе кö пер'а хәбәр дьда, жорва һа-
тә һьлатьне. 14 Аqуб ль wи щийе кö Хwәде пер'а хәбәрда
һ'әйкәләк да сәкьнандьне, һ'әйкәләки кәвьри. Сәр келькеда
дийарийа сәрдакьрьне у р'ун р'етә сәр. 15 Аqуб наве wи
щийе кö Хwәде пер'а хәбәр дабу дани Бет'-Ел.

Мьрьна Р'аһеле

16 Жь Бет'-Еле к'оч' кьрьн, һьндьк мабу кö бьгьһиштана
Әфрат'е, Р'аһел к'әтә ль бәр зар'е у гәләки щәфа к'ьшанд.
17 Гава гәләки щәфа дьк'ьшанд, пирәдәргуше готә we:
«Нәтьрсә әва жи тәр'а кöр' ә». 18 Гава әwe р'öһ'е хwә дьда,
ль бәр мьрьне наве wи дани «Бән-Они*». Ле баве наве
wи дани Бьнйамин**. 19 У Р'аһел мьр, әw ль сәр р'ийа
Әфрат'е, аwа готи Бәйтләһ'ме һатә дәфьнкьрьне. 20 Аqуб
ль сәр т'ьрба we кәвьрәк да сәкьнандьне, кö һ'әта иро
жи кәвьре т'ьрба Р'аһеле йә. 21 Исраел к'оч' кьр чу, коне

---

* 35:8 Бь зьмане ибрани «Мә'за Шине».
* 35:18 Бь зьмане ибрани «Кöр'е к'әдәра мьн» йан «Кöр'е qәwата мьн».
** 35:18 Бь зьмане ибрани «Кöр'е дәсте р'асте».

xwə ль пьшта Мигдал-Ә'дəр вəгьрт. 22 Гава Исраел ль
wи wəлати дьма, Р'убен чу дəст авитə щарийа баве xwə
Билḣайе. Исраел əв йəк бьḣист*.

Кӧр'ед Аqуб

Донздəḣ кӧр'ед Аqуб ḣəбун. 23 Кӧр'ед Леайе: Ньхӧрийе
Аqуб Р'убен, Шьмḣ'ун, Леwи, Щьḣуда, Исахар у Зəбулон
бун. 24 Кӧр'ед Р'аḣеле: Усьв у Бьнйамин бун. 25 Кӧр'ед
щарийа Р'аḣеле, Билḣайе: Дан у Нəфтəли бун. 26 Кӧр'ед
щарийа Леайе, Зилпайе: Гад у Ашер бун. Әвана бун кӧ-
р'ед Аqубə кӧ Паддан-Арамда жер'а бьбун.

Мьрьна Исḣаq

27 Аqуб ḣатə Мамре, Qирйат-Арбайе, аwа готи Ḣеброне
ль щəм баве xwə Исḣаq, wи щийе кӧ Бьраḣим у Исḣаq
хəриби дəрбаз кьрьбун.
28 Р'ожед ə'мьре Исḣаq сəд ḣ'əйште сал бун. 29 Исḣаq кал
бьбу, жь ə'мьре xwə т'ербуйи, р'ӧḣ'е xwə да у мьр. Әw т'əви
щьмə'та xwə бу, кӧр'ед wи Әсаw у Аqуб əw дəфьн кьрьн.

Сəрəщəма р'ьк'ьнйата Әсаw

36 Әв ə сəрəщəма р'ьк'ьнйата Әсаw, аwа готи Әдом.
2 Әсаw qизед кəнанийа xwəр'а xwəстьн: Ә'даḣа
qиза Ейлоне ḣ'ити у Оḣоливамайа qиза Ә'найе кӧр'е Си-
воне ḣ'иwи. 3 у qиза Исмайил, хушка Небайот, Басмəт'.
4 Ә'даḣе Әсаwр'а Әлифаз ани. Басмəт'е Р'ьḣуел ани, 5 Оḣо-
ливамайе Йəḣуш, Йалам у Qорах анин. Әв ьн кӧр'ед
Әсаw, йед кӧ wəлате Кəнанеда жер'а бун.
6 Әсаw р'абу жьнед xwə, кӧр' у qизед xwə у ḣ'əму мə-
рьвед мала xwə, кəри у гар'анед xwə, ḣ'əму ḣ'əйwанед
xwə у ḣ'əму ḣəбука xwəйə кӧ wəлате Кəнанеда qазьнщ

* 35:22 Бьньḣер'ə Дəстпебун 49:3-4.

кьрьбу һьлдан, жь р'уйе бьре хwә Аqубда чу wәлатәки
дьн. 7 Чьмки һәбука wан гәләк бу, нькарьбун һәвр'а бь-
мана, wәлате кӧ әw теда чаwа хәриб дьман, т'ера wан
нәдькьр жь дәст кәри у гар'анед wан. 8 Әсаw, аwа готи
Әдом, ль ч'ийайе Сеһире щи-wар бу.

9 Әв ә сәрәщәма р'ьк'ьнйата Әсаwе баве әдомийа, ль
сәре ч'ийайе Сеһире. 10 Наве кӧр'ед Әсаw әв ьн: Әлифаз,
кӧр'е Әсаwи жь Ә'даһе. Р'ьһуел, кӧр'е Әсаwи жь Басмә-
т'е. 11 Кӧр'ед Әлифаз, Теман, Омар, Сьпо, Гәт'ам у Qьназ
бун. 12 Т'имна, щарийа Әлифазе кӧр'е Әсаw бу, әwе жи
Әлифазр'а Амалек ани. Әв бун кӧр'ед Ә'даһа жьна Әсаw.
13 Кӧр'ед Р'ьһуел әв ьн: Наһ'ат, Зәраһ, Шамма у Мисаһ,
әв бун кӧр'ед Басмәт'а жьна Әсаw. 14 Кӧр'ед Әсаw, йед кӧ
Оһоливамайа qиза Ә'найе кӧр'е Сивоне Әсаwр'а анин,
әв ьн: Йәһуш, Йалам у Qорах.

15 Әв ьн баве бәрәкед зар'ед Әсаw. Бавед бәрәкед зар'ед
Әлифазе кӧр'е Әсаwи ньхӧри, әв бун: Баве бәрәка хwә Те-
ман, баве бәрәка хwә Омар, баве бәрәка хwә Сьпо, баве
бәрәка хwә Qьназ, 16 баве бәрәка хwә Qорах, баве бәрәка
хwә Гәт'ам, баве бәрәка хwә Амалек. Әвана ль wәлате
Әдомеда бавед бәрәкед Әлифаз бун, кӧр'ед Ә'даһе бун.
17 Әв ьн зар'ед Р'ьһуел кӧр'е Әсаw: Баве бәрәка хwә Наһ'ат,
баве бәрәка хwә Зәраһ, баве бәрәка хwә Шамма, баве бә-
рәка хwә Мисаһ. Әвана ль wәлате Әдомеда бавед бәрәкед
Р'ьһуел бун, кӧр'ед Басмәт'а жьна Әсаw бун. 18 Әв ьн кӧр'ед
Оһоливамайа жьна Әсаw: Баве бәрәка хwә Йәһуш, баве
бәрәка хwә Йалам, баве бәрәка хwә Qорах. Әвана бун ба-
ве бәрәкед зар'ед Оһоливамайа жьна Әсаw, qиза Ә'найе.
19 Әв ьн кӧр'ед Әсаw, аwа готи Әдом у әв ьн миред wан.

Кӧр'ед Сеһир

20 Әв ьн кӧр'ед Сеһире һ'ори, кӧ ль wи wәлатида дьман:
Лотан, Шовал, Сивон, Ә'на, 21 Дишон, Әсәр у Дишан. Әв
ьн кӧр'ед Сеһир, баве бәрәкед һ'орийа wәлате Әдомеда.

[22] Кӧр'ед Лотан Һ'ори у Һеймам бун, хушка Лотан Т'им-
на бу. [23] Кӧр'ед Шовал әв бун: Ә'лwан, МанаҺ'ат', Әйбал,
Шьфо у Онам. [24] Кӧр'ед Сивон әв бун: Айа у Ә'на. Әва әw
Ә'на бу, йе кӧ ль чоле канийед авед гәрм дитьбун, гава
к'әред баве хwә Сивон дьч'ерандьн. [25] Әв ьн зар'ед Ә'на,
Дишон у ОҺоливама qиза Ә'на. [26] Әв ьн кӧр'ед Дишон:
Һ'әмдан, Әшбан, Ит'ран у К'ьран. [27] Әв ьн кӧр'ед Әсәр:
БилҺан, ЗаҺаван у Әкан. [28] Әв ьн кӧр'ед Дишан: Ус у
Аран. [29] Әв ьн баве бәрәкед Һ'орийа: Баве бәрәка хwә
Лотан, баве бәрәка хwә Шовал, баве бәрәка хwә Сивон,
баве бәрәка хwә Ә'на, [30] баве бәрәка хwә Дишон, баве
бәрәка хwә Әсәр, баве бәрәка хwә Дишан. Әв ьн баве
бәрәкед Һ'орийа, ль wәлате СеҺиреда, ль гора бавә'ши-
ред бәрәкед хwә.

П'адшайед Әдоме

[31] Әв ьн әw п'адшайед кӧ wәлате Әдомеда, бәри п'адшайе
исраелийайи ә'wльн, п'адшати кьрьн. [32] Бәлайе кӧр'е Бәур
ль сәр Әдоме п'адшати кьр. Наве бажаре wи ДинҺава
бу. [33] Бәла мьр, дәwса wи Йоваве кӧр'е ЗәраҺе Бозрайи
п'адшати кьр. [34] Йовав мьр, дәwса wи Һ'ушаме жь wәлате
тәманийа п'адшати кьр. [35] Һ'ушам мьр, дәwса wи Һададе
кӧр'е Бәдад п'адшати кьр, йе кӧ ль т'опраха Моwабеда[Ф]
qьр'а Мьдйана ани. Наве бажаре wи Ә'wит' бу. [36] Һадад
мьр, дәwса wи Самлайе жь Масреqайә п'адшати кьр.
[37] Самла мьр, дәwса wи Шаwуле жь Р'әҺ'обот'а дәве ч'ем
п'адшати кьр. [38] Шаwул мьр, дәwса wи Баә'л-Һәнане кӧ-
р'е Әк'бор п'адшати кьр. [39] Баә'л-Һәнане кӧр'е Әк'бор мьр,
дәwса wи Һадар п'адшати кьр. Наве бажаре wи ПаҺу бу.
Наве жьна wи МьҺетабел бу, әва qиза Матред, нәбийе
Ме-ЗаҺаве бу.

[40] Әв ьн наве бавед бәрәкед кӧ жь Әсаw бунә, ль гора
бәрәк у щийед хwә навед хwәва: Баве бәрәка хwә Т'имна,
баве бәрәка хwә Ә'лwаҺ, баве бәрәка хwә Йәт'ет, [41] баве

бәрәка хwә Оһоливама, баве бәрәка хwә Елаһ, баве бә-
рәка хwә Пинон, 42 баве бәрәка хwә Qьназ, баве бәрәка
хwә Теман, баве бәрәка хwә Мибсар, 43 баве бәрәка хwә
Магдийел, баве бәрәка хwә Ирам. Әв ьн баве бәрәкед
Әдоме ль гора щи-wаред хwә у wәлате мьлк'е хwәда.
Әсаw баве әдомийа йә.

Усьв у бьратийа wи

37 Аqуб ль wәлате хәрибийа баве хwә, wәлате Кәна-
неда щи-wар бу. 2 Әв ә сәрһатийа р'ьк'ьнйата Аqуб:
Усьв һ'ьвдәһ сали бу, т'әви бьрайед хwә ль бәр пез бу. Әw
сьвьке нава кӧр'ед жьнбавед хwә Билһайе у Зилпайеда бу.
Усьв щаб-саwед wанә хьраб баве хwәр'а данин. 3 Исраел
жь нава кӧр'ед хwәда, жь һ'әмуйа зә'фтьр Усьв һ'ьз дькьр,
чьмки әw кӧр', мәзьнайа wида бьбу у әwи к'ьнщәкә р'әнг-
р'әнги у дьреж жер'а чекьр. 4 Бьра дина хwә дане, кӧ баве
wан, wи жь һ'әму бьра зә'фтьр һ'ьз дькә, әw ль бәр ч'ә'ве
wан р'әш бу у нькарьбун заре хwәш пер'а хәбәрдана.
5 Усьв хәwнәк дит, р'абу бьред хwәр'а гьли кьр, һьнге әw
һе ль бәр ч'ә'ве wан к'әт. 6 Әwи готә wан: «Һиви дькьм гӧһ
бьдьнә ве хәwна кӧ мьн дитийә. 7 Аwа әмә зәвийеда мә
гӧр'з гьре дьдан, мьн дина хwә дайе wе гӧр'зе мьн р'абу
т'ик сәкьни, ле аwа гӧр'зед wә дора wи гьртьн у ль бәр
гӧр'зе мьн та бун». 8 Бьрайед wи готьне: «Кӧ ӧса йә те ль
сәр мә бьби п'адша? Йан ль сәр мә бьби һ'акьм?» У бона
хәwн у хәбәред wи һе гәләки жәнандьнә wи. 9 Хәwнә-
кә дьн жи диса дит, р'абу әw бьрайед хwәр'а гьли кьр у
гот: «Аwа мьн хәwнәкә дьн жи дит: мьн дина хwә дайе
wе һив у р'о у йанздәһ стәйркава ль бәр мьн та дьбун».
10 Гава әwи бав у бьрайед хwәр'а гьли кьр, баве wи ле
һьлат у готә wи: «Әв чь хәwн ә, кӧ тә дитийә? Чьма әз
у дийа тә у бьрайед тәва, әме бен ль бәр тә һ'әта ә'рде
та бьн?» 11 Бьрайед wи һ'әвсудийа wи кьрьн, ле баве әв
йәк дьле хwәда хwәй кьрьн.

[12] Бьрайед wи чунә Шьхәме ль бәр кәред пәзе баве хwә. [13] Исраел готә Усьв: «Нә бьрайед тә ль Шьхәме ль бәр пез ьн? Wәрә әз тә бшиньмә щәм wан». Усьв гот: «Әз һазьр ьм». [14] Аqуб готә wи: «Һәла һәр'ә бьзаньбә к'а бьрайед тә сьламәт ьн у пәзи чаwа нә. Хәбәрәке мьнр'а бинә». Әw шандә дәшта Һеброне. Гава әw чу Шьхәме, [15] мерәк р'асти wи һат, кӧ әw ль дәште бәр'ийеда дьгәр'ийа у wи мәрьви же пьрси: «Тӧ ль чь дьгәр'и?» [16] Әwи готе: «Әз ль бьрайед хwә дьгәр'ьм, һиви дькьм бежә мьн, әw ль к'идәре пез дьч'ериньн?» [17] Wи мәрьви гот: «Wан жь вьр бар кьр чун. Мьн бьһист кӧ wан дьготьн: ‹Әм һәр'ьнә Дот'ане›». Усьв пәй бьрайед хwә к'әт у әw ль Дот'ане дитьн. [18] Гава әw дурва дитьн, һе незики wан нә бьбу, хәйба wи кьрьн кӧ wи бькӧжьн. [19] У һәвр'а готьн: «Ва йә, йе хwәйе хәwна те! [20] Дә wәрьн әм ви бькӧжьн у бавежьнә нава жь ван ч'ә'ла ч'ә'ләке. Әме бежьн кӧ р'ә'wьрәки бәйани әw хwарийә. Әме т'әсәлийа хәwнед wи кьн, к'а wе чаwа бьн!» [21] Р'убен бьһист у әw жь дәсте wан хьлаз кьр у гот: «Әм ви нәкӧжьн». [22] Р'убен готә wан: «Хуне нәр'ежьн, әwи бавежьнә ве ч'ә'ла чоле, дәсте хwә һьлнәдьнә ль сәр wи». Әwи әв йәк гот, wәки әw жь дәсте wан хьлаз кьра у ль баве вәгәр'анда. [23] У гава Усьв һат гьһиштә бьрайед хwә, к'ьнща Усьв же ехьстьн, аwа готи әw к'ьнща wийә р'әнг-р'әнгийә дьреж кӧ ль wи бу. [24] У әw гьртьн авитьнә ч'ә'ләке, әw ч'ә'л вала бу ав теда т'ӧнәбу. [25] Р'уньштьн нане хwә бьхwьн.

Wана дина хwә дане wе к'арване исмайилийа жь Гиләʼд те. Дәвәйед wан бь бьһарәтаФ, мәлһ'әме у зьмьрФ баркьри бун, бәржер дьбьрьнә Мьсьре. [26] Һьнге Щьһуда готә бьрайед хwә: «Әме чь к'аре ббиньн, һәгәр әм бьре хwә бькӧжьн у хуна wи вәшерьн? [27] Wәрьн әм wи бьфьрошьнә исмайилийа у бьра дәсте мә ль wи нәк'әвьн. Чьмки әw бьрайе мә йә, жь хун у qьнета мә йә». Бьрайед wи гӧр'а wи кьрьн. [28] Мьдйанийед* базьрган кӧ дәрбаз дьбун,

---

* 37:28 Мьдйанийа у исмайилийа мьләтәк бун. Бьньһер'ә Һ'акьмти 8:22-24.

Усьв жь ч'ә'ле к'ьшандьн дәрхьстьн у Усьв бь бист зиви
фьротьнә исмайилийа*. Ԝана жи Усьв бьрьнә Мьсьре.
29 Р'убен сәр ч'ә'леда вәгәр'ийа, дина хԝә дайе кӧ Усьв
ч'ә'леда нинә. Ћьнге әԝи к'ьнще хԝә ԛәлаштьн, 30 ль сәр
бьрайед хԝәда вәгәр'ийа у гот: «Кӧр'ьк т'ӧнә! У әз, әз
к'ӧда ћәр'ьм?»
31 Нерик сәржекьрьн у к'ьнща Усьв ћьлдан хунеда кьрьн.
32 Әԝ к'ьнща р'әнг-р'әнгийә дьреж шандьн, анин данә
баве хԝә у готьн: «Мә әв дитийә, ћиви дькьм, дина хԝә
бьде, әва к'ьнща кӧр'е тә йә, те нас ки, йан на?» 33 Әԝи
к'ьнщ нас кьр у гот: «Әва к'ьнща кӧр'е мьн ә! Р'ә'ԝьрәки
бәйани әԝ хԝарийә, Усьв ћатийә дьр'андьне!» 34 Аԛуб
к'ьнщед хԝә ԛәлаштьн, к'ӧрх ль навк'елка хԝә гьреда у
гәләк р'ожа шина кӧр'е хԝә кьр. 35 Ћәму кӧр'ед ԝи у ћәму
ԛизед ԝи р'абун кӧ дьл бьдьнә ль бәр ԝи, ле әԝи ԛәбул
нә дькьр у дьгот: «Әзе бь дьләки кӧл ћәр'ьмә Дийаре
Мьрийа, ль щәм кӧр'е хԝә». У баве ԝи гьрийа бона ԝи.
36 Мьдйанийа әԝ Мьсьреда фьротьнә Потифаре ԝәзире
Фьрәԝьни сәрԝере нобәдара.

Щьћуда у Т'амара

38 У ӧса ԛәԝьми, кӧ ԝи чахи Щьћуда жь щәм бьра-
йед хԝә бәржер бу, чу щәм мәрьвәки ә'дуллами,
наве ԝи Ћ'ира. 2 Ль ԝе дәре Щьћуда ԛиза Шуа мәрьвәки
кәнани дит, әԝ станд сәре хԝә ԝер'а дани. 3 Әԝа пе ма
кӧр'әк ани, Щьћуда наве ԝи дани Әр. 4 Әԝ диса пе ма
кӧр'әк ани, наве ԝи дани Онан. 5 Әԝе диса кӧр'әк ани,
наве ԝи дани Шелаћ. Гава әԝе әԝ зар' ани, Щьћуда ль
К'ьзибе бу.
6 Щьћуда кӧр'е хԝәйи ньхӧри Әрр'а ԛизәк ани, наве ԝе
Т'амара. 7 Кӧр'е Щьћудайи ньхӧри Әр, ль бәр ч'ә'ве Хӧдан
йәки хьраб бу у Хӧдан әԝ кӧшт. 8 Щьћуда готә Онан:
«Борще т'ийитийе бьԛәдинә: т'әви жьна бьре хԝә р'азе,
ԝе бьстинә у зӧр'әте пәй бьре хԝә хә». 9 Онан фә'м кьр,

кӧ əw зӧр'əта wи найе һ'əсабе, гава т'əви жьнбьра хwə
р'адьза, əwи мəйа хwə дьр'етə ə'рде, кӧ зӧр'əте ль пəй
бьре хwə нəхə. 10 Əв кьрьна wи ль бəр ч'ə'ве Хӧдан хьраб
к'ьфш кьр, əw жи кӧшт. 11 Щьһуда готə бука хwə Т'ама-
райе: «Жьнəби мала баве хwəда р'уни, һ'əта кӧр'е мьн
Шелаһ мəзьн бə». Чьмки дьгот: «Бəлки əw жи мина бьра-
йед хwə бьмьрə». Т'амара чу ль мала баве хwə р'уньшт.
12 Гəлəк wəхт дəрбаз бу, qиза Шуайе жьна Щьһуда мьр. Щь-
һуда барьстан бьбу, р'абу хwəха бь т'əви досте хwə Һ'ирайе
ə'дуллами һəвраз чу Т'имнаһе, щəм пəзбьр'ед кəре пəзед хwə.
13 Һьнге щаб данə Т'амарайе готьн: «Ва йə хəзуре тə һəвраз
те Т'имнаһе пəзе хwə бьбьр'ə». 14 Əве к'ьнща жьнəбитийа
хwə жь хwə ехьст, хwə хели кьр у хwə п'еч'а у бəр дəргəһе
Əйнайиме, ль сəр р'ийа Т'имнаһе р'уньшт. Чьмки əwе дит
кӧ Шелаһ мəзьн буйə у əw нəданə wи. 15 Гава Щьһуда ч'ə'в
wе к'əт, wи т'ьре əw qавəк ə, чьмки əwе р'уйе хwə ньхамтьбу.
16 Жь р'е дагəр'ийа бəрбь wе чу у готе: «Те qайл би кӧ сəре хwə
мьнр'а дайни?» Чьмки wи ньзаньбу кӧ əw бука wи йə. Əwе
гот: «Те чь бьди мьн кӧ тӧ сəре хwə мьнр'а дайни?» 17 Əwи
гот: «Əзе жь нава кери карəке тəр'а бьшиньм». Əwе гот: «Те
чь к'əфил[Ф] бьһели һ'əта кӧ тӧ бьшини?» 18 Əwи гот: «Əз чь
к'əфил бьһельм?» Əwе гот: «К'а мора хwə, бəнпьшта хwə у
даре дəсте хwə». Əwи жи əw тьшт данə wе у сəре хwə пер'а
дани. У əw жь wи һ'əмлə дəрк'əт. 19 Т'амара р'абу чу, хели-
йа ль сəр хwə һьлда у к'ьнща жьнəбитийа хwə ль хwə кьр.
20 Щьһуда бь дəсте досте хwə ə'дуллами кар шанд, wəки
к'əфил жь дəсте wе к'ӧлфəте бьстинə, ле əwи əw нəдит.
21 Жь мəрьвед wьр пьрси у гот: «Əwа хwəфрошə* ль сəре

* 38:21 Əв ə'дуллами qəста хəбəра «qав» нə гот чьмки ə'йиб бу. «Хwəфрош» машоqа п'ут ə, əwе һəqе хwə дани дийари ощаха п'ут дькьр, бь ве кьрьна хwə ощаха п'утада һ'əлал дьһатə һ'ə-сабе, чьмки бь qавийа хwə к'ар дьда ощаха п'ута. Qəдьре йед аһа ощахед п'утада гəлəки бьльнд бу.

р'ийа Әйнайиме к'ӧ йә?» Ле wана гот: «Ль вьр хwәфрош
т'ӧнә буйә». [22] Әw вәгәр'ийа щәм Щьһуда у готе: «Мьн
әw нәдит, мәрьвед ль wьр жи готьн: ‹Ль вьр хwәфрош
т'ӧнә буйә›». [23] Щьһуда гот: «Бьра һәма жер'а бә, т'әне әм
нәбьнә р'обәт. Ва йә мьн әв кара шанд, ле тә әw нәдит».
[24] Пәй се мәһар'а, готьнә Щьһуда: «Бука тә Т'амара qави
кьрийә у ньһа жь we qавийе гьран ә». Щьһуда гот: «We
дәрхьн у бьра әw бе шәwьтандьне». [25] Гава әw дәрдьхьс-
тьнә дәрва, әwe щаб сәр хәзуре хwәда шанд у гот: «Әз
жь әwи хwәйе ван тьшта гьран ьм» у гот: «Һиви дькьм
бьра бьзаньбә ве море, бәнпьште у дар нас дьки?» [26] Һьнге
Щьһуда наскьрьн у гот: «Әw жь мьн р'асттьр ә, чьмки
мьн әw нәда кӧр'е хwә Шелаһ». У иди нәчу щәм we.
[27] У гава к'әтә ль бәр р'азане, хӧйа бу кӧ ва йә зькада
щеwи нә. [28] Чахе зар' дьбун, дәстәк хӧйа бу, пирәдәргуше
бәнәки сор ль дәсте wива гьреда у гот: «Әва йе ә'wльн ә».
[29] Әwe кӧ дәсте хwә чаwа пашда к'ьшанд, бьрайе wийи
дьн бу. Һьнге әwe гот: «Тә чь qәльшток бона хwә вәкьр!»
Һьнге наве wи Перес* һатә данине. [30] Пәйр'а бьре wийи
кӧ бәне сор ль дәсте wива гьредайи бу. Һьнге наве wи
Зәраһ* һатә данине.

Усьв Мьсьреда

39 Усьв бәржери Мьсьре кьрьн. Wәзире Фьрәwьн,
Потифаре мьсрийи сәрwере нобәдара, әw жь
дәсте исмайилийед кӧ әw бәржер бьрьбунә wьр к'ьр'и.
[2] ХӧданФ т'әви Усьв бу, әw йәки хери жеһати бу у мала
ахайе хwәйи мьсрида дьма. [3] Ахайе wи дит кӧ Хӧдан
пер'а бу у һәр тьште кӧ әw дькә, Хӧдан бь дәсте wи ль
һәв тинә. [4] Усьв ль бәр ч'ә'ве wи к'әрәм дит у әw бу бәр-
дәстийе wи. Әwи әw кьрә бәрпьрсийаре мала хwә у

* 38:29 Бь зьмане ибрани «Qәльшток».
* 38:30 Бь зьмане ибрани «Соре мина нура бәрбанге».

һ'әму һәбука xwә да дәсте wи. 5 Wи чахида гава әwи әw
кьрә бәрпьрсийаре мала xwә, Хӧдан бона хатьре Усьв,
дӧа һ'әму һәбука мала мьсьри кьр, чаwа кӧ йа малда,
ӧса жи йа ә'рде. 6 У чи wи һәбу һ'әму дәсте Усьвда һьшт
у әw һаш тьштәки мала xwә т'ӧнә бу, пештьри wи нане
кӧ дьxwар.

Усьв бәжьн у баледа йәки бәрбьч'ә'в у бәдәw бу. 7 Пәй
ван йәкар'а, ӧса бу кӧ жьна ахайе wи ч'ә'в бәрда Усьв у
готе: «Сәре xwә мьнр'а дайнә». 8 Ле әwи т'әхсир кьр у готә
жьна ахайе xwә: «Ахайе мьн һаш жь пе т'ӧнә мала wида
чи wи щәм мьн һәйә у һ'әму һәбука xwә дайә дәсте мьн.
9 Ве маледа жи жь мьн мәзьнтьр кәс т'ӧнә у тьштәк жи
әwи жь мьн на-на нәкьрийә пештьри тә, чьмки тӧ жьна
wи йи, әзе чаwа ве хьрабийа мәзьн бькьм у ль бәр Xwәде
гӧнә бькьм?» 10 Әве кӧ һәр р'о аһа дьготә Усьв, ле әwи
гӧр'а wе нәдькьр, кӧ әw т'әви wе р'азе йан т'әви wе бә.

11 У р'ожәке, гава әw к'әтә мале, кӧ шьхӧле xwә бькә у жь
мәрьвед wе мале жи кәсәк нә малда бу, 12 һьнге ханьме
дәст авитә к'ьнща wи гьрт у гот: «Сәре xwә мьнр'а дайнә».
Ле әwи к'ьнща xwә дәсте wева бәрда у р'әви дәрк'әтә дәр-
ва. 13 Чахе әwе дина xwә дайе, кӧ әwи к'ьнща xwә дества
бәрда у р'әви дәрва, 14 әwе гази мәрьвед мала xwә кьрьн,
wанр'а гьли кьр у гот: «Һәла дина xwә бьдьне, әви чу
ибраник ани кӧ намуса мәр'а бьлизә. Әва һатә щәм мьн,
кӧ дәст бавежә мьн, ле мьн бь дәнге бьльнд кьрә qар'ин.
15 Әви кӧ бьһист мьн дәнге xwә бьльнд кьр у кьрә qар'ин,
к'ьнща xwә ль щәм мьн һьшт у р'әви дәрк'әтә дәрва».

16 У әwе к'ьнща wи ль щәм xwә xwәй кьр, һ'әта кӧ xwәйе
wе һатә мале. 17 Диса әв готьна xwә wәк'ьланд готә wи:
«Әw хӧламе ибранийи[Ф] кӧ тә мәр'а анийә, һатә щәм мьн,
кӧ намуса мьнр'а бьлизә. 18 Ле гава мьн дәнге xwә бьльнд
кьр у кьрә qар'ин, әwи к'ьнща xwә һьшт у р'әви дәрва».

19 У гава ахайе wи әв хәбәр жь жьна xwә бьһистьн, кӧ
жер'а гьли кьр гот: «Хӧламе тә әв йәк ани сәре мьн». Һерса

ԝи р'абу. 20 Ахайе Усьв әԝ гърт авитә кәле, ԝи щийе кӧ
гъртийед п'адше гъредайи бун. У әԝ ль ԝър кәледа ма.
21 Ле Хӧдан т'әви Усьв бу у һ'ӧба хԝәйә амьн да к'ьфше,
ӧса кӧ әԝи бәр ч'ә'ве сәрԝере кәле к'әрәм дит. 22 Сәрԝере
кәле һ'әму гъртийед кәле данә дәсте Усьв. У чь кӧ ль
ԝър дьһатә кърьне, әԝи дьда кърьне. 23 Сәрԝере кәле
дина хԝә нәдьда ԝан тьштед дәсте ԝида, чьмки Хӧдан
т'әви ԝи бу у һ'әму шьхӧле ԝи Хӧдан жер'а ль һәв дани.

Усьв кәледа дӧ хәԝна шьровәдькә

40 У ӧса ԛәԝьми, кӧ пәй ван йәкар'а, шәравдар у
нанпеже п'адше Мьсьре, һьндава хԝәйе хԝә,
п'адше Мьсьреда нәһәԛи кърьн. 2 Һерса Фърәԝьн ль сәр
дӧ ԝәзиред ԝи, аԝа готи ль сәрԝере шәравдар у сәр-
ԝере нанпеже ԝи р'абу 3 у әԝ авитьнә гъртихана кәла
мала сәрԝере нобәдара, ԝи щийе кӧ Усьв теда гърти бу.
4 Сәрԝере нобәдара Усьв кърә ԝәк'иле ԝан у әԝи хьзмәт-
к'арийа ԝан дькър. У әвана һьнәк ԝәхт гъртиханеда ман.
5 У шәвәкеда ван һәр дӧйа, шәравдар у нанпеже п'адше
Мьсьре, йед кӧ кәледа гърти бун, һәр йәки льгора фә'ми-
на хәԝна, хәԝне хԝә дитьн. 6 Сьбәһе зу Усьв һатә щәм
ԝан, дина хԝә дайе кӧ әԝә ва мә'дәкьри нә. 7 У әԝи жь
ԝан ԝәзиред Фърәԝьн, йед кӧ мала хԝәйе ԝида т'әви
ԝи гъртиханеда бун пърси: «Һун чьма иро мър'уз кьри
нә?» 8 Ԝана готә ԝи: «Мә хәԝн дитьнә у кәсәк т'ӧнә кӧ
шьровәкә». Усьв ԝанр'а гот: «Шьровәкърьн жь Хԝәде йә!
К'әрәм кьн, мьнр'а бежьн».
9 Сәрԝере шәравдара хәԝна хԝә Усьвр'а гьли кър у гот:
«Хәԝна мьнда ва йә к'оләкә тьрийе бәр мьн бу, 10 ль сәр
ԝе к'оле се ч'ьԛьл һәбун, әԝе гӧпьк да, гӧлед ԝе вәбун
у гушийед тьрийа гьһиштьн. 11 К'аса Фърәԝьн жи дәсте
мьнда бу, мьн тьри һьлдан, к'аса Фърәԝьнда гӧһаштьн у
к'ас да дәсте Фърәԝьн». 12 Усьв готә ԝи: «Шьровәкърьна
ԝе әв ә: се ч'ьԛьл, әԝ се р'ож ьн. 13 Се р'ожа шунда Фърә-

wьне тә бьльнд кә у диса we тә дайнә ль сәр qöльха тә
у чаwа тö щәм wи шәравдар буйи, те диса мина ә'дәте
бәре, к'аса Фьрәwьн бьди дәсте wи. 14 Ле гава дәргәһә-
ки хере ль сәр тә вәбә, мьн бини бира хwә, qәнщике жи
мьнр'а бьки у ль бәр Фьрәwьн мьн бир бини, мьн жь ве
мале дәрхи. 15 Чьмки р'аст әз жь wәлате ибранийа һа-
тьмә дьзине, öса жи вьра мьн тьштәки öса нәкьрьбу, кö
бьк'әтама ве зьндане».

16 Сәрwере нанпежа дит, кö шьровәкьрьна wи ль wи
хwәш һат, готә Усьв: «Хәwна мьнда ва нә се сәлә нане
сьпи ль сәр сәре мьн бун, 17 сәла лапә жорьнда һәр щу-
р'ә хwарьнед Фьрәwьн һәбун, йед кö нанпеж чедькә у
тәйрәда жь сәла ль сәр сәре мьн нькöл дькьрьн дьхwа-
рьн». 18 Усьв ле вәгәр'анд у готе: «Шьровәкьрьна we әв
ә: се сәлә, әw се р'öж ьн. 19 Се р'öжа шунда Фьрәwьне тә
бьльнд кә у тә дар хә, тәйрәдәйе жи тә нькöл кьн гоште
тә бьхwьн».

20 Р'öжа сьсийа, кö р'öжа буйина Фьрәwьн бу, әwи
мәсрәфәк бона һ'әму хöламед хwә дани у жь нава хöла-
мед хwә, сәрwере шәравдара у сәрwере нанпежа бьльнд
кьрьн*. 21 Сәрwере шәравдара дани ль сәр qöльха wи у
әwи к'ас да дәсте Фьрәwьн, 22 ле сәрwере нанпежа дар
хьст, чаwа Усьв шьровәкьрьбу. 23 Иди Усьв нә к'әтә бира
сәрwере шәравдара у әwи әw бир кьр.

Усьв хәwнед Фьрәwьн шьровәдькә

41 У öса qәwьми, кö дö сала шунда Фьрәwьн хәw-
нәк дит, ва йә әw ль дәве ч'әме Ниле сәкьни бу
2 у ва нә һ'әфт ногьнед бәдәwә к'öк жь Ниле дәрк'әтьн у
нава qамишада ч'ерийан. 3 Пәй wанр'а, дина хwә дайе,
ва нә һ'әфт ногьнед дьн жи, һ'ьшколәкийә qав-qавки жь

* 40:20 Жь кәле дәрхьстьн.

Ниле дәрк'әтьн, щәм wан ногьна ль дәве Ниле сәкьнин,
[4]у wан ногьнед һ'ьшколәкийә qав-qавки, әw һәр һ'әфт
ногьнед бәдәwә к'ок хwарьн, һьнге Фьрәwьн һ'ьшйар бу.
[5]У ч'ә'ве wи диса чунә ль сәр һәв, әwи щара дөда хәwн
дит, ва йә ль сәр сапәке, һ'әфт сьмбьлед т'ьжи у р'ьнд
дәрдьк'әтьн. [6]Пәй wанр'а ва йә һ'әфт сьмбьлед валайә
жь байе р'оһьлате* шәwьти шин бун, [7]у wан сьмбьлед
вала, әw һәр һ'әфт сьмбьлед т'ьжийә р'ьнд һ'уфи хwә
кьрьн. Фьрәwьн һ'ьшйар бу, ва йә хәwн бу.
[8]We сьбәһе дьле Фьрәwьн кө нә р'ьһ'әт бу, әwи шанд
гази һ'әму к'оч'әка у занәйед Мьсьре кьрьн у хәwнед хwә
wанр'а гьли кьрьн, ле кәсәк т'өнәбу кө әw хәwн Фьрә-
wьнр'а шьровәкьрана.
[9]Һьнге сәрwере шәравдара Фьрәwьнр'а хәбәрда у готе:
«Иро гөнәк'арийа мьн һатә бира мьн. [10]We һьнге гава Фь-
рәwьн һерса хwә ль сәр хөламед хwә р'акьр, әз авитьмә
гьртихана мала сәрwере нобәдара, т'әви сәрwере нанпежа.
[11]Мьн у wи шәвәкеда хәwн дитьн, мә һәр йәки ль гора
фә'мина хәwна хwә, хәwн дитьн. [12]Ль wьр хортәки иб-
рани т'әви мә һәбу, әw хөламе сәрwере нобәдара бу, мә
хәwнед хwә wир'а гьли кьрьн, әwи мәр'а шьровәкьрьн,
хәwнед мә һәр йәки әwи р'аст мәр'а шьровәкьрьн. [13]Әwи
чаwа мәр'а шьровәкьрьн, өса жи бу, әз вәгәр'ийамә ль
сәр qөльхе хwә, ле әwе дьн һатә дархьстьне».
[14]Һьнге Фьрәwьн шандә пәй Усьв. Әw бь ләз жь зьнда-
не дәрхьстьн, р'уйе хwә көр' кьр, к'ьнщед хwә гөһастьн
у һатә щәм Фьрәwьн. [15]Фьрәwьн готә Усьв: «Мьн хәwн
дитийә, ле кәсәк т'өнә кө бькарьбә мьнр'а шьровәкә, мьн
бьһистийә кө дьбежьн: тө хәwна дьбьһейи у шьровәдьки».
[16]Усьв ль Фьрәwьн вәгәр'анд у готе: «Әв һ'өньре мьн ни-
нә, ле Хwәдейе щабәкә хер бьдә Фьрәwьн». [17]Фьрәwьн

* 41:6 Байе кө жь бәр'ийа гәрм дьһат.

Усьвр'а гот: «Мьн хәwн дит: ва йә әз ль дәве Ниле сәкьни
бум, [18] ва нә ḣ'әфт ногьнед бәдәwә к'ок жь Ниле дәрк'ә-
тьн у нава qамишада ч'ерийан. [19] Пәй wанр'а, мьн дина
хwә дайе, ва нә ḣ'әфт ногьнед дьн жи, жар, ḣ'ьшколәки
у qав-qавки, кö мьн т'әмамийа wәлате Мьсьреда йед
мина wан öса ḣ'ьшколәки нәдитьнә, [20] у wан ногьнед
ḣ'ьшколәкийә qав-qавки, әw ḣәр ḣ'әфт ногьнед пешийейә
к'ок хwарьн. [21] Әw чунә зькед wан у qәт к'ьфш жи нәдьбу
кö әw чунә зькед wан, әw öса жи ḣ'ьшколәки ман мина
бәре. У әз ḣ'ьшйар бум. [22] У диса хәwн дит, ва йә ль сәр
сапәке ḣ'әфт сьмбьлед т'ьжи у р'ьнд дәрдьк'әтьн. [23] Пәй
wанр'а ḣ'әфт сьмбьлед ḣ'ьшк у валайә жь байе р'оḣьлате
шәwьти шин бун, [24] у wан сьмбьлед вала, әw ḣәр ḣ'әфт
сьмбьлед т'ьжийә р'ьнд ḣ'уфи хwә кьрьн. Мьн к'оч'әкар'а
гьли кьр, ле кәсәки мьнр'а шьровәнәкьр».

[25] Һьнге Усьв готә Фьрәwьн: «Хәwнед Фьрәwьн йәк
ьн. Тьште кö Хwәдейе бькә, әw ә'лами Фьрәwьн кьрийә.
[26] Әw ḣәр ḣ'әфт ногьнед р'ьнд, әw ḣ'әфт сал ьн, öса жи
әw ḣәр ḣ'әфт сьмбьлед р'ьнд, ḣ'әфт сал ьн, әв хәwн йәк
ьн. [27] Әw ḣәр ḣ'әфт ногьнед ḣ'ьшколәкийә у qав-qавки,
кö пәй wанр'а дәрк'әтьн, әw ḣ'әфт сал ьн у әw ḣәр ḣ'ә-
фт сьмбьлед валайә жь байе р'оḣьлате шәwьти, әw ḣәр
ḣ'әфт салед хәлайе нә. [28] Әз ве йәке дьбежьмә Фьрәwьн,
wәки Хwәде тьште кö wе бькә, нишани Фьрәwьн кьрийә.
[29] Ва йә, ḣ'әфт сале бен, кö т'әмамийа wәлате Мьсьре wе
т'ер у т'ьжи бә. [30] Ле пәй wан салар'а, wе ḣ'әфт сала бьбә
хәлайи у ḣ'әму т'ер у т'ьжибуна wәлате Мьсьре wе бе
биркьрьне. Хәлайе wәлет даqöртинә. [31] У wе öса бә, кö
жь дәст wе хәлайа кö wе пәйр'а бе, әw т'ер у т'ьжибуна
wәлет иди нәйе биранине. Чьмки хәлайе гәләки гьран
бә. [32] Ле хәwна кö Фьрәwьнр'а дö щара ḣатийә wәк'ьлан-
дьне, те ḣ'әсабе, кö әв йәк алийе Хwәдеда ә'сәйикьри йә у
Хwәде wе зутьрәке бькә. [33] Бьра ньḣа Фьрәwьн мәрьвәки
билан у сәрwахт бьбинә у wи дайнә ль сәр т'әмамийа

wәлате Мьсьре. [34] Бьра Фьрәwьн ве йәке бькә, бәрпьр-
сийар дайнә ль сәр wәлет у нава ван һ'әфт салед т'ер у
т'ьжида, жь һ'әму дәрәмәтед wәлате Мьсьре жь пенща
йәки бьстиньнә. [35] У бьра һ'әму хӧрәкед нава ван салед
qәнщда кӧ wе бен т'оп кьн, у бьн дәсте Фьрәwьнда гәньм
бьдьнә сәрһәв у бажарада хӧрәк хwәй кьн, [36] wәки хӧрәк
к'исе wәлетда һәбә, бона wан һ'әфт салед хәлайейә кӧ
wе wәлате Мьсьреда ббә, кӧ wәлат жь хәлайе qьр' нәбә».
[37] Әв йәк ль Фьрәwьн у һ'әму хӧламед wи хwәш һат.
[38] Фьрәwьн готә хӧламед хwә: «Һун дькарьн мәрьвәки
мина ви ббиньн, кӧ Р'ӧһ'е Хwәде* теда бә?» [39] Һьнге
Фьрәwьн готә Усьв: «Хwәде кӧ әв йәк ль бәр тә вәкьри-
йә, билан у сәрwахте мина тә т'ӧнәнә. [40] Тӧ ль сәр мала
мьнр'а бә, т'әмамийа щьмә'та мьн жи гӧһдарийа готьнед
дәве тә бькә, әз т'әне т'әхте хwәда жь тә мәстьр бьм». [41] У
Фьрәwьн сәрда зедә кьр у готә Усьв: «Ва әз тә датиньмә
ль сәр т'әмамийа wәлате Мьсьре». [42] Һьнге Фьрәwьн гӧс-
тила мора хwә жь т'ьлийа хwә дәрхьст, кьрә т'ьлийа Усьв,
к'ьнщед к'ьтани зьрав лекьрьн у зьнщирәкә зер'ин авитә
стуйе wи. [43] Әw ль ә'рәба хwәйә дӧда да сийаркьрьне у
пешиа wи бь дәнге бьльнд дькьрьнә гази: «Чок бьдьн!»
У әw дани ль сәр т'әмамийа wәлате Мьсьре. [44] Фьрәwьн
готә Усьв: «Әз Фьрәwьн ьм, бейи тә т'ӧ кәс, т'әмамийа
wәлате Мьсьреда нькарьбә дәсте хwә йан ньге хwә бь-
льнд кә». [45] Фьрәwьн наве Усьв дани Сафьнат'-Панеа у
Аснат'а qиза Поти-Пәрайе т'әреqе бажаре Оне да wи. Усьв
р'абу ль wәлате Мьсьре бьгәр'ә. [46] Усьв си сали бу, гава
әw ль бәр Фьрәwьн п'адше Мьсьре сәкьни. Усьв жь щәм
Фьрәwьн дәрк'әт, ль т'әмамийа wәлате Мьсьре гәр'ийа.
[47] Wан һ'әфт салед т'ер у т'ьжитийеда, ә'рде гәләк дә-
рәмәт да. [48] Әwи һ'әму хӧрәкед wан һ'әфт салед кӧ ә'рде

---

* 41:38 Аһа жи те фә'мкьрьне: «р'ӧһ'е хwәдейа».

Мьсьре дьда, да сәр һәв, у әw хӧрәк бажарада щи-wар
кьрьн, һәр хӧрәкед жь ә'рде дор у бәред бажара, нава
wанда щи-wар кьрьн. 49 Усьв мина qума бә'ре, һаqаси
гәләк гәньм лод кьр, ӧса кӧ иди һ'әсаб нәкьрьн, чьмки
нәдьһатә һ'әсабе.

50 Бәри һатьна салед хәлайе, Усьвр'а дӧ кӧр' бун. Әвана
Аснат'а qиза Поти-Пәрайе т'әреqе бажаре Оне жер'а анин.
51 Усьв наве кӧр'е хwәйи ньхӧри дани Мьнашә* у гот:
«Чьмки Хwәде һ'әму дәрд-кӧле мьн у мала баве мьн жь
бира мьн дәрхьстьн». 52 Наве йе дӧда дани Әфрайим* у
гот: «Чьмки Хwәде wи wәлате зәлулийа мьнда, бәдәна
мьн шин кьр».

53 Әw һәр һ'әфт салед wәлате Мьсьредайә т'ер у т'ьжийе
дәрбаз бун, 54 у әw һәр һ'әфт салед хәлайе дәстпекьрьн,
чаwа кӧ Усьв готьбу. Һ'әму wәлатада бу хәлайи, ле т'әма-
мийа wәлате Мьсьреда нан һәбу. 55 Гава бьр'чибун к'этә
т'әмамийа wәлате Мьсьре, щьмә'те бона нан һәwара хwә
Фьрәwьн дани. Фьрәwьн готә һ'әму мьсьрийа: «Һәр'ьнә
щәм Усьв, чь wәр'а бежә бькьн». 56 Т'әмамийа р'уйе ә'рде
бу хәлайи, Усьв һ'әму ә'мбар вәкьрьн у фьротә мьсьри-
йа. Хәлайи wәлате Мьсьреда гьран бу. 57 У жь т'әмамийа
т'опа дьне дьһатьнә Мьсьре, жь Усьв гәньм дьк'ьр'ин,
чьмки ль сәр т'әмамийа р'уйе ә'рде хәлайи гьран бьбу.

Аqуб кӧр'ед хwә дьшинә Мьсьре

42 Аqуб бьһист кӧ ль Мьсьре гәньм һәйә у Аqуб готә
кӧр'ед хwә: «Һун чь ч'ә'ве һәв дьньһер'ьн?» 2 Готә
wан: «Аwа мьн бьһистийә кӧ ль Мьсьре гәньм һәйә, бәр-
жери ль wьр бьн у жь wьр мәр'а бьк'ьр'ьн, кӧ әм бьжин
нәмьрьн». 3 Дәһә бьрайед Усьв бәржер чунә Мьсьре, кӧ
гәньм бьк'ьр'ьн. 4 Ле Аqуб бьрайе Усьв Бьнйамин, т'әви

* 41:51 Дәнге wе мина: «Да биркьрьн».
* 41:52 Бь зьмане ибрани «Хwәйибәр».

бьрайед ԝи нә шанд, дьгот: «Бәлки ԛәзик бе сәре ԝи».
5 Кӧр'ед Исраел[Ф] һатьбун гәньм бьк'ьр'ьн, т'әви йед ма-
йинә һати, чьмки ль ԝәлате Кәнанеда хәлайи бу.
6 Усьв хԝәха сәрԝере ԝи ԝәлати бу. Әԝи хԝәха жи хӧрәк
дьфьротә т'әмамийа щьмә'та ԝәлет. Бьрайед Усьв һатьн
у ль бәр ԝи дәвәр'уйа чунә ә'рде. 7 Усьв бьрайед хԝә кӧ
дитьн әԝи әԝ нас кьрьн. Ле хԝә ӧса да к'ьфше йане әԝ
ԝан нас накә, т'әви ԝан һерс хәбәрда у готә ԝан: «Һун
жь к'ӧ һатьнә?» Ԝана гот: «Әм жь ԝәлате Кәнане бона
хӧрәк к'ьр'ине һатьнә». 8 Усьв бьрайед хԝә нас кьрьн, ле
ԝана әԝ нас нәкьрьн. 9 Ћьнге Усьв әԝ хәԝнед кӧ ль сәр
ԝан дитьбун бир анин у готә ԝан: «Һун щә'сус ьн, һун
һатьнә кӧ щики сьстийа ви ԝәлати ббиньн». 10 Ԝана
готә ԝи: «На хԝәйе мә, хӧламед тә һатьнә кӧ хӧрәк бьк'ь-
р'ьн». 11 Әм ћ'әму кӧр'ед бавәки нә, әм мәрьвнә ширћ'әлал
ьн, хӧламед тә нә щә'сус ьн. 12 Әԝи готә ԝан: «На, һун
һатьнә кӧ щики сьстийа ԝәлет ббиньн». 13 Ԝана гот:
«Әм хӧламед тә, донздәһ бьра нә, ԝәлате Кәнанеда кӧ-
р'ед бавәки нә, йе бьч'ук ньһа ль щәм баве мә йә, ле йәк
жи иди т'ӧнә». 14 Усьв готә ԝан: «Һәма әв ә кӧ мьн готә
ԝә: ‹Һун щә'сус ьн!› 15 Һуне бь ве йәке бенә щер'ьбандьн:
Әз сәре Фьрәԝьн кьм, һун жь вьр дәрнак'әвьн ћ'әта кӧ
бьрайе ԝәйи бьч'ук нәйе ве дәре. 16 Жь нав хԝәда йәки
бьшиньн, бьра һәр'ә бьрайе ԝә бинә, ле һуне гьрти бьн,
кӧ аһа готьнед ԝә бенә щер'ьбандьне, ԝанда р'асти һәйә
йан на. Ле һәгәр на. Әз сәре Фьрәԝьн кьм: ‹Һун щә'сус
ьн!›» 17 Се р'ожа әԝ авитьнә гьртихана кәле.
18 Р'ожа сьсийа Усьв готә ԝан: «Аһа бькьн кӧ һун сах
бьминьн, чьмки әз жь Хԝәде дьтьрсьм. 19 Һәгәр һун мә-
рьвнә ширћ'әлал ьн, бьра жь бьрайед ԝә йәк ве мала кӧ
һун теда гьрти нә, бьминә, ле йед майин гәньм хәлайа
мала хԝәр'а бьгьһиньн, 20 бьрайе хԝәйи бьч'ук жи мьнр'а
биньн, ԝәки готьна ԝә р'аст дәре у һун нәмьрьн». Ԝана
ӧса жи кьр. 21 У ћьнге һәвр'а готьн: «Бь р'асти әм ћьндава

бьрайе хwәда гöнәк'ар ьн, чьмки мә тә'ли-тәнгийа wи
дит, гава ль бәр мә лава-диләк дькьр, ле мә гöһ нәдайе,
ләма жи әв тә'ли-тәнги те сәре мә». [22] Р'убен ль wан
вәгәр'анд у гот: «Мьн wәр'а нәдьгот: ‹Һьндава кöр'ькда
гöна нәкьн?› Ле wә гöр'а мьн нәкьр, ньһа хуна wи жь
мә те хwәстьне». [23] Wана ньзанәбун, кö Усьв wан фә'м
дькә, чьмки пе т'әрщьмәкьр wанр'а хәбәр дьда. [24] Усьв
жь wан дур к'әт, гьрийа. Диса ль сәр wанда вәгәр'ийа,
т'әви wан хәбәрда у жь нава wанда Шьмһ'ун гьрт, ль бәр
ч'ә'ве wан әw гьреда. [25] Усьв фәрман кьр, кö баред wан
гәньм дагьрьн, у п'әре wан һәр кәси текьнә т'ер'ед wан,
нане р'е жи wанр'а дайньн. Öса жи һатә кьрьне. [26] Wана
гәньме хwә ль к'әред хwә бар кьрьн у жь wьр чун. [27] К'ар-
вансәреда йәки жь wан т'ер'а хwә вәкьр, кö кайе бьдә
к'әре хwә, дина хwә дайе ва йә п'әре wи ль сәр дәве
т'ер'е йә. [28] У әwи готә бьрайед хwә: «П'әре мьн ль мьн
вәгәр'андьнә, ва йә әw вьр т'ер'а мьн дайә». Һьнге дьле
wан нава wанда р'ьщьфи у бь тьрс һәвр'а готьн: «Хwәде
әв чь ани ль сәре мә?»

[29] Әw һатьнә wәлате Кәнане, щәм баве хwә Аqуб у һәр
тьште кö һатьбу ль сәре wан, т'әв гьликьрьн у готьне:
[30] «Мәрьв кö хwәйе wи wәлати йә мәр'а һ'ьшк хәбәрда, әм
данинә дәwса щә'сусед wәлет. [31] Мә wир'а гот: ‹Әм мәрьв-
нә ширһ'әлал ьн, әм нә щә'сус ьн. [32] Әм донздәһ бьранә,
кöр'ед бавәки нә, ле йәк жи иди т'öнә, ле йе бьч'ук ньһа
ль wәлате Кәнане щәм баве мә йә›. [33] Wи мәрьве хwәйе
wи wәлати мәр'а гот: ‹Әзе бь ве йәке бьзаньбьм кö һун
мәрьвнә ширһ'әлал ьн, бьраки хwә щәм мьн бьһельн, ле
һун бона хәлайа мала хwә, хöрәк һьлдьн һәр'ьн. [34] Ле
бьрайе хwәйи бьч'ук мьнр'а биньн, wәки әз бьзаньбьм,
кö һун нә щә'сус ьн, ле мәрьвнә ширһ'әлал ьн, әзе бьрайе
wә бьдьмә wә, һуне жи бькарьбьн ви wәлатида т'öща-
рәтийе бькьн›».

[35] Гава wана т'ер'ед хwә вала дькърьн, дина хwә дане
wе к'иське п'әре wан һәр кәси жи т'ер'ед wанда нә. Wан
у бавед хwәва, гава әw к'иськед п'әред хwә дитьн, тьр-
сийан. [36] Һьнге баве wан, Аqуб готә wан: «Wә дәсте мьн
жь кӧр'ед мьн кърьн, Усьв т'ӧнә, Шьмһ'ун т'ӧнә у Бьн-
йамин жи дьхwазьн жь мьн бьстиньн, әв һ'әму те сәре
мьн!» [37] Р'убен баве хwәр'а хәбәрда у гот: «Һәгәр әз wи
нәйньм нәдьмә тә, тӧ ван һәр дӧ кӧр'ед мьн бькӧжә, к'а
әwи бьдә дәсте мьн у әзе wи пашда биньм бьдьмә тә».
[38] Ле Аqуб гот: «Кӧр'е мьне т'әви wә бәржер найе, чьмки
бьрайе wи мьрийә у әw т'әне майә, һәгәр wе р'ийа кӧ
һун теда дьчьн qәзик бе сәре wи, һьнге һуне п'ор'е мьни
сьпи, бь к'әдәр бькьнә Дийаре Мьрийа».

Бьра Бьнйамин т'әви хwә дьбьнә Мьсьре

43 Хәлайе зор ль wәлет кър. [2] Гава гәньме жь Мьсь-
ре анибун, хwарьн хьлаз кърьн, баве wан готә
wан: «Диса вәгәр'ьн бона мә һьнәк хӧрәк бьк'ьр'ьн». [3] Ле
Щьһуда ле вәгәр'анд у готе: «Әwи мәрьви гьлийе т'ам
да дәсте мә у гот: ‹Һәгәр бьрайе wә т'әви wә нибә, р'уйе
wә ль р'уйе мьн нәк'әвә›. [4] Һәгәр те бьрайе мә т'әви мә
бьшини, әме бәржер бьн тәр'а хӧрәк бьк'ьр'ьн, [5] ле һәгәр
тӧ нәшини, әм бәржер начьн. Чьмки әwи мәрьви мәр'а
гот: ‹Һәгәр бьрайе wә т'әви wә нибә, р'уйе wә ль р'уйе
мьн нәк'әвә›». [6] Исраел гот: «Чьма wә әв нәһәqи мьнр'а
кър: готә wи мәрьви кӧ бьраки wәйи дьн жи һәйә?»
[7] Wана гот: «Әwи мәрьви һ'але мә, һ'але пьсмамед мә бь
һур-гьли пьрси гот: ‹Баве wә һе сах ә? Бьрайе wә диса
һәнә?› Мә жи щаба ван пьрса да wи. Мә чь заньбу кӧ
әwе бежә: ‹Бьрайе хwә бәржер биньн›?» [8] Щьһуда баве
хwә Исраелр'а гот: «Кӧр'ьк т'әви мьн бьшинә, әм р'абьн
һәр'ьн, wәки әм сах бьминьн, нә әм бьмьрьн нә тӧ, нә жи
зар'окед мә. [9] Әз щабдарийа бона wи һьлдьдьмә ль сәр
хwә, тӧ wи жь дәсте мьн бьхwазә, һәгәр әз wи нәйньм

нәдьмә тә у ль бәр тә нәдьмә сәкьнандьне, т'әмамийа
ә'мьре хwәда әз ль бәр тә гӧнәк'ар бьм. [10] Һәгәр мә дә-
рәнги нәхьста, әм ньһа щара дӧда ле вәгәр'ийа бун».
[11] Баве wан Исраел wанр'а гот: «Һәгәр ӧса йә, ньһа аһа
бькьн, т'әви хwә р'әзед башә ви wәлати хwәр'а һьлдьн
у wи мәрьвир'а п'ешк'еш бәржер бьбьн, һьнәк мәлһ'әм,
һьнгьв, бьһарәтФ, зьмьр, фьстәq у бәһив. [12] Т'әви хwә жи
дӧбарә п'әра һьлдьн, wан п'әред кӧ ль сәр дәвед т'ер'ед
wә дани пашда һатьнә, бь дәстед хwә пашда бьбьн, дьбә
кӧ шаш кьрьбьн, [13] р'абьн бьре хwә һьлдьн у диса вәгә-
р'ьн щәм wи мәрьви. [14] Бьра Хwәдейе Һәри Зор, бьдә wә
кӧ һун ль бәр wи к'әрәме бьбиньн, wәки әw бьре wәйи
дьн у Бьнйамин ль wә вәгәр'инә. Ле һәгәр әз дәсте хwә
жь wан кӧр'ед хwә бькьм жи, бьра бекӧр' бьм».
[15] У вана әв п'ешк'еш у дәсте хwәда жи дӧбарә п'әрә, ӧса
жи Бьнйамин һьлдан р'абун бәржери Мьсьре бун у ль
бәр Усьв сәкьнин. [16] Гава Усьв Бьнйамин т'әви wан дит,
готә wәк'иле мала хwә: «Ван мәрьва ббә мале, гошти
сәржекә у һазьр кә, чьмки әwе фьравине т'әви мьн бь-
хwьн». [17] У wи мәрьви, Усьв чаwа готьбуйе, ӧса жи кьр,
әw мәрьв бьрьнә мала Усьв. [18] Әв мәрьвана тьрсийан, кӧ
әw бьрьнә мала Усьв һьнге готьн: «Бәре пешьн әм бо-
на wан п'әред т'ер'ед хwәда тенә бьрьне, кӧ һ'ьщуми ль
сәр мә бькә, ль сәр мәда бьгьрә мә бькә хӧлам, ӧса жи
к'әред мә». [19] Һьнге әw незики wи мәрьве wәк'иле мала
Усьв бун у бәр дәре мале wир'а хәбәрдан, [20] у готьне: «
Хwәйе мә, щара пешьн әм бәржер һатьн кӧ хӧрәк бьк'ь-
р'ьн, [21] гава әм гьһиштьнә к'арвансәрәке, мә т'ер'ед хwә
вәкьрьн, мә дина хwә дайе, ва йә п'әре мә һәр кәси, wәкә
к'ашед хwә, ль сәр дәве т'ер'ед мә бун. Мә бь дәсте хwә
әw пашда анинә. [22] У сәрда жи мә т'әви хwә диса п'әрә
бәржер анинә, бона хӧрәк бьк'ьр'ьн. Әм ньзаньн к'е п'әред
мә кьрьбунә т'ер'ед мә». [23] Әwи гот: «Ә'дьл бьн, нәтьр-
сьн, Хwәдейе wә у Хwәдейе баве wә хьзнә т'ер'ед wәда

да wә, wә п'әред хwә данә мьн» һьнге Шьмһ'ун дәрхьст
ани щәм wан. 24 Wәк'ил әw мәрьвана бьрнә мала Усьв
у ав да wан ньгед хwә шуштьн, к'әред wан альфкьрьн.
25 Wана жи п'ешк'ешед хwә бона һатьна Усьвә нивро һа-
зьр кьрьн, чьмки әw пе һ'әсийа бун, кӧ әwе ль wьр нен
бьхwьн. 26 Гава Усьв һатә мале, wана п'ешк'ешед дәсте
хwәда анинә мале данә wи у һ'әта ә'рде ль бәр wи дә-
вәр'уйа чун. 27 Усьв һ'ал-wәхте wан пьрси у гот: «Сьһ'әта
каләмере баве wә, бона әwи кӧ wә мьнр'а гьли кьр, чаwа
йә? Әwи һе сах ә?» 28 Wана гот: «Хӧламе тә, баве мә һе
сах ә, әwи һе ль сәр сьһ'әт у qәwата хwә йә». У ль бәр
wи дәвәр'уйа чун, qәдьр кьрьн. 29 Һьнге Усьв сәре хwә
бьльнд кьр, кӧр'е дийа хwә, бьре хwә Бьнйамин дит у
гот: «Әв ә бьре wәйи бьч'ук, бона к'ижани wә мьнр'а гь-
ли кьр?» У гот: «Бьра Хwәде тә хwәй кә, лаwо!» 30 Усьв
бь ләз дәрк'әтә дәрва, чьмки бона бьре агьр дьла к'әтьбу
у к'әтә ода һьндӧр' у ль wьр гьрийа. 31 Р'уйе хwә шушт
у дәрк'әтә дәрва, хwә гьрт у гот: «Нан дайньн». 32 Wир'а
башqә, wанр'а башqә у wан мьсьрийар'а жи, йед кӧ т'әви
wан дьхwарьн башqә данин. мьсьрийа т'әви ибранийа
нан нә дьхwар, чьмки бона мьсьрийа әв йәк һ'әрами бу.
33 У бьра бәр wи р'уньштьн, йе ньхӧри льгора ньхӧртийа
хwә, йе бьч'ук ль гора бьч'уктийа хwә, ван мәрьва һәвдӧ
дьньһер'ин у ә'щебмайи мабун. 34 Усьв жь хwарьна ль
бәр хwә дьшанд дькьрә ль бәр wан, ле п'ара Бьнйамин
жь п'ара йед дьн пенщ щара зедәтьр бу. Вана готьна тә
вәхwарьн у т'әви Усьв к'ефхwәш бун.

44 Усьв ә'мьр ль wәк'иле мала хwә кьр у гот: «Т'ер'ед
ван мәрьва чьqаси кӧ әw дькарьн бьбьн хӧрәква
дагьрә у п'әре һәр кәси жи дайнә ль сәр дәве т'ер'ед wан,
2 ле к'аса мьн, к'аса зивин, т'әви п'әре хӧрәк дайнә ль сәр
дәве т'ер'а йе һәри бьч'ук». Әwи wәкә готьна Усьв кьр.
3 Сьбәһ кӧ зәлал бу, әw мәрьвана һатьнә вәр'екьрьне, әw у

к'әред wан. 4 Әwана жь бажер чун, ле һе дур нәк'этьбун,
гава Усьв готә wәк'иле мала хwә: «Р'абә пар'а пәй wан
мәрьва к'әвә, хwә wанр'а бьгьһинә у wанр'а бежә: ‹Wә
чьма жь бәр qәнщийева хьраби кьр? 5 Чьма к'аса мьнә
зивин дьзи*? Әва нә әw ә, йа кӧ хwәйе мьн пе вәдьхwә
у пе wе жи дьньһер'и? Wә әв йәк кьрә хьраби›». 6 Wәк'ил
хwә ль wанр'а гиһанд у әв хәбәред Усьв wанр'а готьн.
7 Wана wир'а гот: «Чьма хwәйе мьн тьштед һа дьбежә?
Һаша жь хӧламед тә, кӧ әw тьште ӧса бькьн! 8 Awa мә
кӧ әw п'әред ль сәр дәве т'ер'ед хwә дитьн, жь wәлате
Кәнан анин данә тә, иди wе чаwa бә, кӧ әм жь мала хwә-
йе тә зив йан зер' бьдьзьн? 9 Щәм к'ижан хӧламед тә әw
дәрк'әвә, бьра әw бе кӧштьне у әм жи бьбьнә хӧламед
хwәйе хwә». 10 Әwи гот: «П'ак, wә чаwa гот бьра ӧса бә,
щәм к'ижани әw дәре бьра әw мьнр'а бьбә хӧлам, ле һун
бесущ бьн». 11 Awa һәр йәки зу-зу т'ер'а хwә дани ә'рде у
һәр йәки т'ер'а хwә вәкьр. 12 Wәк'ил жь т'ер'а йе мәзьнда
дәстпекьр гәр'ийа һ'әта йе бьч'укда хьлаз кьр, к'ас т'ер'а
Бьнйаминда дит. 13 Һьнге wана к'ьнще хwә qәлаштьн,
һәр йәки к'әре хwә бар кьр у вәгәр'ийанә бажер.

14 Щьһуда бьрайед хwәва һатьнә мала Усьв, әwи һе
ль wьр бу у дәвәр'уйа ль бәр wи чунә ә'рде. 15 Усьв готә
wан: «Wә әв чь кьр? Wә ньзаньбу кӧ мәрьвәки мина мьн
р'ә'мьлдарийе wе бькә?» 16 Щьһуда гот: «Әм чь бежьнә
хwәйе хwә? Әм чь бежьн? Йан әм чаwa хwә р'успи кьн?
Хwәде нәһәqийа хӧламед тә ә'йан кьр, ва йә әм хӧламед
хwәйе хwә нә, һьн әм, һьн жи әwи кӧ к'ас жь щәм wи
дәрк'әт». 17 Усьв гот: «Һаша жь мьн кӧ әз ве йәке бькьм!
Әwи кӧ к'ас жь щәм wи дәрк'әт, бьра әw т'әне мьнр'а
бьбә хӧлам, ле һун бь хер у сьламәт һәвраз сәр баве
хwәда һәр'ьн».

* 44:5 «Чьма к'аса мьнә зивин дьзи?» әва тек'ста ибранида т'ӧ-
нә, ле wәлгәр'андьна йунанийә кәвьнда һәйә.

Щьһуда бона Бьнйамин лава дькә

18 Һьнге Щьһуда чу незик у готе: «Хwәйе мьн, изьна
тә һәбә, бьра хӧламе тә гьлики бежә хәбәрәке бьгьһинә
гӧһе хwәйе хwә у һерса тә ль сәр хӧламе тә р'анәбә, чьм-
ки тӧ йәки мина Фьрәwьн и. 19 Хwәйе мьн жь хӧламед
хwә пьрсибу готьбу: ‹Бав йан бьре wә һәнә?› 20 Һьнге мә
хwәйе хwәр'а гот: ‹Бавәки мәйи каләмер һәйә у кӧр'ә-
ки wийи бьч'уки калтийа wида буйи һәйә, бьре wийи
деда мьрийә, т'әне әw жь дийа хwә майә у баве wи, wи
һ'ьз дькә›. 21 Тә хӧламед хwәр'а гот: ‹Әwи бәржер биньнә
щәм мьн, кӧ әз wи бь ч'ә'ва бьбиньм›. 22 Мә һьнге хwәйе
хwәр'а гот: ‹Әw кӧр'ьк нькарә жь баве хwә бьqәтә, гава
әw жь баве хwә бьqәтә, баве щандә›. 23 Ле тә хӧламед
хwәр'а гот: ‹Һәгәр һун бьрайе хwәйи бьч'ук т'әви хwә
бәржер нәйньн, щарәкә дьн р'уйе wә р'уйе мьн нәк'әвә›.
24 У гава әм һәвраз чунә щәм хӧламе тә, баве мьн, әw
готьнед хwәйе хwә, мә wир'а гьли кьрьн. 25 Гава баве мә
гот: ‹Р'абьн диса вәгәр'ьн бона мә һьнәк хӧрәк бьк'ьр'ьн›.
26 Һьнге мә гот: ‹Әм нькарьн бәржер һәр'ьн. Ле һәгәр бь-
райе мәйи бьч'ук т'әви мә бе, әме һьнге бәржер һәр'ьн,
чьмки әм нькарьн р'уйе wи мәрьви бьбиньн, һ'әта бьрайе
мәйи бьч'ук т'әви мә нәйе›. 27 Хӧламе тә, баве мьн готә
мә: ‹Һун заньн жьна мьн дӧ кӧр' мьнр'а анин, 28 йәк жь
дәсте мьн чу у мьн гот: «Р'асти әw һатийә дьр'андьне»
у һ'әта ньһа мьн әw нәдитийә. 29 Ле wәки һун әви жи,
жь бәр ч'ә'ве мьн дәрхьн бьбьн у qәзик бе сәре wи, һуне
п'ор'е мьни сьпи, дәрд-кӧлава бькьнә Дийаре Мьрийа›.
30 Һәгәр ньһа әз һәр'ьмә щәм хӧламе тә, баве хwә, кӧр'ьке
wи нә т'әви мә бә, ә'мьре wи кӧ ә'мьре wива гьредайи йә,
31 гава бьбинә кӧ кӧр'ьке wи т'ӧнә, wе щандә у хӧламед
тә, wе баве хwәйи хӧламе тә, wи п'ор'ед сьпи бь к'әдәр
бькьнә Дийаре Мьрийа. 32 Чьмки әз, хӧламе тә щәм ба-
ве хwә бумә щабдаре кӧр'ьке wи у мьн готийе: ‹Һәгәр

әз wи нәйньм нәдьмә тә, әз т'әмамийа ә'мьре хwәда ль
бәр баве хwә гöнәк'ар бьм›. 33 Аwа әз ньhа т'әwаqә жь тә
дькьм, бьра әз, хöламе тә дәwса wи кöр'ьки хwәйе хwәр'а
бьбә хöлам, кöр'ьк бьра т'әви бьрайед хwә hәвраз hәр'ә.
34 Чьмки, әзе чаwа р'абьм hәвраз hәр'ьмә щәм баве хwә,
hәгәр кöр'ьк нә т'әви мә бә? Нәбә кö әз wе qәзийа кö бе
сәре баве мьн бьбиньм».

Усьв хwә дьда ә'йанкьрьне

45 hьнге Усьв нькарьбу хwә зәфт кьра, ль бәр h'ә-
муйед кö щәм wи сәкьнибун кьрә qир'ин: «H'әму
мәрьва жь щәм мьн дәрхьн!» Кәсәки хәриб щәм wи нә-
ма, гава Усьв хwә бьрайед хwәва да наскьрьне. 2 Кур'ин
к'әте гьрийа, мьсьрийа бьhист, әв дәнг гьhиштә мала
Фьрәwьн жи. 3 Усьв готә бьрайед хwә: «Әз Усьв ьм. Баве
мьн hе сах ә?» Ле бьрайед wи нькарьбун щаба wи бь-
дана, чьмки ль бәр wи бьбунә кәвьр мабун. 4 Усьв готә
бьрайед хwә: «К'әрәм кьн, wәрьнә незик», әw жи чунә
щәм у wи гот: «Әз бьрайе wә Усьв ьм, йе кö wә фьротә
Мьсьре. 5 Ле ньhа бәр хwә нәк'әвьн у ль wә чәтьн нәйе,
кö wә әз фьротьмә вьра, чьмки Хwәде әз бәри wә шан-
дьмә вьра, бона хwәйкьрьна жийина wә. 6 Чьмки әва дö
салед хәлайинә ль сәр дьне, ле hе пенщ сал жи hәнә, кö
wе вәдан у дьруне нәбә. 7 Хwәде әз бәри wә шандьм, wә-
ки ль сәр дьне к'ока wә бьhелә у жийина wә бь азайикә
мәзьн хwәй кә. 8 Аwа, йе кö әз шандьмә вьра hун нибун,
ле Хwәде бу, әwи әз кьрьмә баве Фьрәwьн у хwәйе т'ә-
мамийа мала wи, öса жи сәрwере т'әмамийа wәлате
Мьсьре. 9 Ньhа р'абьн зу hәвраз hәр'ьнә щәм баве мьн у
жер'а бежьн: ‹Кöр'е тә Усьв аhа дьбежә: «Хwәде әз кьрь-
мә хwәйе т'әмамийа Мьсьре, нәсәкьнә зу бәржер wәрә
щәм мьн. 10 Те т'опрахе Гошәнеда незики мьн бьмини,
т'әви кöр'ед хwә, кöр'ед кöр'ед хwә, пәз у дәwаред хwә
у h'әму hәбука хwәва»›. 11 Әзе wьр тә т'ер кьм, чьмки hе

пенщ салед хәлайе һәнә, wәки тӧ, мала xwә у һәбука
xwәва т'ӧнәбуне нәбини. [12] Ва йә, ч'ә'ве wә у ч'ә'ве бьра-
йе мьн Бьнйамин дьбиньн, кӧ дәве мьн ван тышта wәр'а
дьбежьн. [13] Дәрһәqа т'әмамийа р'умәта мьнә Мьсьреда у
һәр тьште кӧ wә дит баве мьнр'а гьликьн у зу баве мьн
бәржер биньнә вьр». [14] Xwә авитә стӧкӧра Бьнйамин у
гьрийа. Бьнйамин жи сәр стӧкӧра wида гьрийа. [15] Чу
р'уйе һ'әму бьрайед xwә у сәр wанда дьгьрийа. Пәй ве
йәкер'а бьрайед wи пер'а хәбәрдан.

[16] Дәнг гьһиштә мала Фьрәwьн, кӧ бьрайед Усьв һатьнә.
Әв йәка ль Фьрәwьн у хӧламед wи xwәш һат. [17] Фьрәwьн
готә Усьв: «Бежә бьрайед xwә: ‹Бьра аһа бькьн: Һ'әйwанед
xwә бар кьн у һәр'ьнә wәлате Кәнане, [18] у баве xwә, нәфә-
ред xwә һьлдьн у wәрьнә щәм мьн. Әзе wәлате Мьсьреда
щийе һәри qәнщ бьдьмә wә у һуне жь хер-бәрәк'әта wә-
лет бьхwьн›. [19] Әз ә'мьр ль тә дькьм кӧ wанр'а бе готьне:
‹Бьра аһа бькьн: Жь wәлате Мьсьре бона зар'окед xwә у
жьнед xwә ә'рәба xwәр'а һьлдьн у һәр'ьн баве xwә һьлдьн
у бен. [20] Бьра ч'ә'ве wә һур-муред wәда нәминә, чьмки
һ'әму хер-хьзна wәлате Мьсьре йа wәйә›».

[21] Кӧр'ед Исраел ӧса жи кьрьн. Усьв ль гора ә'мьре Фь-
рәwьн ә'рәбә данә wан у нане р'ийа wан да wан. [22] Һәр
йәки жь wан дәстә к'ьнщ да wан, ле сесьд зив у пенщ
дәст к'ьнщ данә Бьнйамин. [23] Баве xwәр'а жи, дәһә к'әред
хер-хьзна Мьсьрева баркьри у дәһә к'әред ме жи гәньм,
нан у хӧрәква баркьри бона р'ийа баве xwә шанд. [24] Гава
бьрайед xwә шандьн, әw р'ек'әтьн, әwи гот: «Р'ева шәр'
нәкьн».

[25] Әw жь Мьсьре һәвраз чун у һатьнә wәлате Кәнане,
щәм баве xwә Аqуб. [26] У wир'а гьли кьрьн готьн: «Усьви
һе сах ә! Бәле! Әw сәрwере т'әмамийа wәлате Мьсьре
йә». Дәст у п'ийед wи ле сар бун, чьмки әwи нькарь-
бу готьна wан баwәр бькьра. [27] Гава әw һ'әму готьнед
Усьв кӧ wанр'а готьбу wир'а гьли кьрьн у ә'рәбед Усьв

бона wи шандьбун кӧ әw пе һәр'ә дитьн, р'ӧһ' ль бәр
бина баве wан Аqубда һат. 28 Исраел гот: «Бәс ә! Кӧр'е
мьн Усьв һе сахә! Әз һәр'ьм кӧ бәри мьрьна хwә wи
бьбиньм».

Аqуб мала хwәва дьчә Мсьре

46 Исраел һ'әму һәбука хwә һьлда у һатә Бир-Шевайе.
Ль wьр гори Хwәдейе баве хwә Исһаqр'а дан.
2 Хwәде шәв дитьнокеда Исраелр'а хәбәрда у гот: «Аqубо!
Аqубо!» Әwи гот: «Әзи ва мә». 3 Хwәде гот: «Әз Хwәде мә,
Хwәдейе баве тә мә, жь бәржерчуйина Мсьре нәтьрсә.
Чьмки әзе тә ль wе дәре бькьмә мьләтәки мәзьн. 4 Әзе
хwәха т'әви тә бәржери Мсьре бьм у әзе хwәха тә диса
һәвраз биньм, Усьве дәстед хwә дайнә ль сәр ч'ә'вед тә».
5 Аqуб жь Бир-Шевайе р'ек'әт, кӧр'ед Исраел баве хwә
Аqуб, жьн у зар'окед хwә ль wан ә'рәбед кӧ Фьрәwьн
wанр'а шандьбун кӧ пе һәр'ьн, һьлдан бьрьн. 6 Аqуб т'әви
т'әмамийа зӧр'әта хwә, һ'әйwанед хwә у әw һәбука хwә,
йа кӧ ль wәлате Кәнанеда т'оп кьрьбун һьлдан һатьнә
Мсьре. 7 Әwи т'әви хwә кӧр' у qизед хwә нәбийед хwә,
т'әмамийа зӧр'әта хwә хwәр'а анинә Мсьре.
8 Әв ьн наве wан кӧр'ед Исраел, йед кӧ һатьнә Мсьре.
Аqуб у кӧр'ед хwәва. Ньхӧрийе Аqуб Р'убен бу. 9 Кӧр'ед
Р'убен: Һәнох, Паллу, Һәсрун у К'арми бун. 10 Кӧр'ед Шьм-
һ'ун: Йәмуел, Йамин, Оһад, Йахин, Сохар бун у кӧр'е
жьна кәнани[Ф] Шаwул бу. 11 Кӧр'ед Леwи: Гершон, Qоһат'
у Мерари бун. 12 Кӧр'ед Щьһуда: Әр, Онан, Шелаһ, Перес
у Зәраһ бун (ле Ә'р у Онан wәлате Кәнанеда мьрьн*) у
кӧр'ед Перес: Һәсрун у Һамул бун. 13 Кӧр'ед Исахар: Т'о-
ла, Пуа, Йашув у Шимрон бун. 14 Кӧр'ед Зәбулон: Сәред
у Елон у Йалйел бун. 15 Әв бун кӧр'ед Леайе, йа кӧ әwе

* 46:12 Бьньһер'ьн Дәстпебун 38:7, 10.

Паддан-Арамда Аqубр'а анин, ӧса жи qиза wи Дина.
Т'əмамийа кӧр' у qизава си у се нəфс бун.
[16] Кӧр'ед Гад: Сифйон, Һагги, Шуни, Әсбон, Ә'ри, Ароди
у Арели бун. [17] Кӧр'ед Ашер: Имна, Ишwа, Ишwи, Бьриһа
у хушка wан Сəрах бун. Кӧр'ед Бьриһа: Һ'əбəр у Малк'и-
йел бун. [18] Әв бун кӧр'ед Зилпайе, йа кӧ Лабан да qиза
хwə Леайе у əwе шанздəһ нəфс Аqубр'а анин.
[19] Кӧр'ед Р'аһела жьнə Аqуб: Усьв у Бьнйамин бун. [20] Усьв-
р'а жи ль wəлате Мьсьре, жь Аснат'а qиза Поти-Пəрайе
т'əреqе бажаре Оне Мьнашə у Әфрайим бун. [21] Кӧр'ед
Бьнйамин: Бəла, Бəк'ър, Ашбел, Гера, Нə'ман, Еһи, Р'ош,
Мупим, Һ'упим у Ард бун. [22] Әв бун кӧр'ед Р'аһеле, йед
кӧ Аqубр'а бун, һ'əму ль сəрһəв чардəһ нəфс бун.
[23] Кӧр'е Дан: Һ'ушим бу. [24] Кӧр'ед Нəфтəли: Йасйел, Гу-
ни, Йесəр у Шиллем бун. [25] Әв бун кӧр'ед Билһайе, йа кӧ
Лабан дабу qиза хwə Р'аһеле. Әwе гьшк ль сəрһəв һ'əфт
нəфс Аqубр'а анин. [26] Һ'əму нəфсед кӧ жь бəдəна Аqуб
бьбун һатьнə Мьсьре, пештьри жьнед кӧр'а шест у шəш
нəфс бун. [27] Усьвр'а жи дӧ кӧр' Мьсьреда бьбун, гава Аqуб
нəфəред хwəва чу Мьсьре, əw һ'əфте* нəфс бун.
[28] Аqуб Щьһуда пешийе шандə щəм Усьв, кӧ əw р'ийа
Гошəне нишани wи кə. У əw һатьнə т'опрахе Гошəне.
[29] Усьв ə'рəба хwə һазьр кьр, р'абу чу Гошəне пешийа баве
хwə Исраел, гава ч'ə'в wи к'əт, хwə авитə стӧкӧра wи у
еп'ещə wəхт стӧкӧра wида гьрийа. [30] Һьнге Исраел готə
Усьв: «Ньһа əз мьрьна хwə р'ази мə, чьмки ч'ə'ве мьн ль
ч'ə'ве тə к'əт, кӧ тӧ һе сах-сьламəт и». [31] Усьв бьрайед хwə
у малбаванед хwəр'а гот: «Әз р'абьм һəвраз һəр'ьм, Фьрə-
wьнр'а гьли кьм у бежьме: ‹Бьрайед мьн у малбаванед
мьн, кӧ Кəнанеда дьман, һатьнə щəм мьн. [32] Әw мəрь-
вана шьван ьн, чьмки р'енщбəр ьн, пəз у дəwаред хwə у

* 46:27 Wəлгəр'андьна Йунанийə кəвьнда «һ'əфте пенщ». Дина хwə бьдьнə шьровəкьрьна жере Дəрк'əтьн 1:5.

һ'әму һәбука хwә хwәр'а анинә». 33 Ле гава Фьрәwьн гази
wә кә у жь wә бьпьрсә: ‹Һун хwәйе чь п'ешәйи нә?› 34 Һун
wир'а бежьн: ‹Әм, хӧламед тә, жь зар'отийа хwәда һ'әта
ньһа, әм жи кал-бавед мә жи, р'енщбәр бунә›, wәки һун
т'опрахед Гошәнеда бьминьн. Чьмки ль щәм мьсрийа
шьванти һ'әрами йә».

47 Усьв һат Фьрәwьнр'а гьли кьр у гот: «Бав у бьра-
йед мьн, пәз у дәwаред хwә у һ'әму һәбука хwәва
жь wәлате Кәнане[Ф] һатьнә, әwә ньһа ль т'опрахед Гошә-
не нә». 2 Әwи жь нав бьрайед хwәда, пенщ мәри бьрьн
дәрхьстьнә диwана Фьрәwьн. 3 Фьрәwьн жь бьрайед wи
пьрси: «Һун хwәйе чь п'ешәйи нә?» Wана готә Фьрәwьн:
«Әм, хӧламед тә шьван ьн, әм жи кал-бавед мә жи». 4 У
готьнә Фьрәwьн: «Әм һатьнә кӧ ви wәлатида фьрари
бьминьн, чьмки ч'ерә бона һ'әйwанед хӧламед тә т'ӧнә,
жь дәст хәлайа гьранә wәлате Кәнанеда, изьна тә һәбә
хӧламед тә т'опрахед Гошәнеда бьминьн». 5 Һьнге Фьрә-
wьн готә Усьв: «Бав у бьрайед тә һатьнә щәм тә, 6 wәлате
Мьсре ль бәр тә йә, бав у бьрайед хwә wәлатда щийе
һәри qәнщда щиwар кә, бьра әw т'опрахед Гошәнеда бь-
миньн, ле һәгәр тӧ зани нава wанда йед сәрхwә һәнә,
wан бькә сәрwеред һ'әйwанед мьн».

7 Усьв баве хwә Аqуб ани дәрхьстә диwана Фьрәwьн у
Аqуб дӧа ль Фьрәwьн кьр. 8 Фьрәwьн жь Аqуб пьрси: «Тӧ
чәнд сали йи?» 9 Аqуб ль Фьрәwьн вәгәр'анд у гот: «Салед
мьнә фьрари сәд си сал ьн. Салед ә'мре мьн һьндьк у
бехер бун у нәгьһиштьнә салед ә'мре кал-бавед мьнә
нава р'ожед фьрарийа wанда». 10 Аqуб дӧа ль Фьрәwьн
кьр у жь диwана Фьрәwьн дәрк'әт. 11 Усьв чаwа Фьрәwьн
фәрман кьрьбу, бав у бьрайед хwә wәлате Мьсреда,
щийе һәри qәнщда, жь т'опрахе Р'амсесе, мьлк'әк да
wан у әw щиwар кьрьн. 12 Усьв баве хwә, бьрайед хwә у
т'әмамийа мала баве хwә, нәфәред wанва нан дькьрьн.

Кьрьна Усьв wә'де хәлайе

13 Т'әмамийа wәлетда нан т'öнәбу, чьмки хәлайе гәлә-
ки зор дьда у жь дәст бьр'чибуне һ'але wәлате Мьсьре у
Кәнане т'öнәбу. 14 Усьв жь йед кö гәньм дьк'ьр'ин, һ'әму
п'әред кö ль wәлате Мьсьре у Кәнанеда һәбун т'оп кьр.
Усьв п'әрә анинә мала Фьрәwьн. 15 Гава п'әре wәлате
Мьсьре у Кәнане хьлаз бун, һ'әму мьсьри һатьнә щәм
Усьв у готьне: «Нан бьдә мә! Чьма әм ль бәр ч'ә'ве тә
бьмьрьн, wәки п'әре мә хьлаз бунә?» 16 Һьнге Усьв гот:
«Һәгәр п'әрә хьлаз бунә, һ'әйwанед хwә биньн, әзе бәр
һ'әйwанед wәва хöрәк бьдьмә wә». 17 У wана һ'әйwанед
хwә анинә щәм Усьв, Усьв бәр һәспед wанва, пәзед
wанва, дәwаред wанва, к'әред wанва нан да wан, у wе
сале әwи бәр һ'әму һ'әйwанед wанва нан да wан. 18 Әw
сал дәрбаз бу, сала дьн һатьнә щәм wи у готьне: «Әм
жь хwәйе хwә вәнашерьн кö һ'әму п'әре мә хьлаз бунә,
у һ'әйwанед мә жи бунә йед хwәйе мә, иди тьштәки мә
бона хwәйе мә нәмайә пештьри бәдәнед мә у ә'рдед мә.
19 Чьма әм у ә'рдед хwәва ль бәр тә бьмьрьн? Мә у ә'рдед
мә жи бь нан бьк'ьр'ә, әм у ә'рдед хwәва ббьнә хöламед
Фьрәwьн, у т'охьм бьдә мә, кö әм бьжин у нәмьрьн, wәки
ә'рд вьки-вала нәбә».

20 Һьнге Усьв т'әмамийа ә'рде Мьсьре Фьрәwьнр'а к'ьр'и,
чьмки хәлайе зор дьда wан, мьсрийа һәр йәки зәвийе
хwә дьфьрот. Ә'рде Мьсьре бу йе Фьрәwьн. 21 Әwи жь
сәрики Мьсьре һ'әта сәре дьн, т'әмамийа щьмә'те кьрә
хöлам*. 22 Т'әне ә'рде т'әреqа нә к'ьр'и, чьмки жь алийе
Фьрәwьнда п'арәк т'әреqар'а дьк'әт у wана жь wе п'ара кö
Фьрәwьн дьда wан дьжит, ләма жи ә'рдед хwә нәфьротьн.

---

* 47:21 Wәлгәр'андьна йунанийә кәвьн дьбежә: «Т'әмамийа щьмә'те кьрә хöлам», ле тек'ста ибранида ньвисар ә: «Т'әмамийа щьмә'т щигöһасти бажара кьрьн».

[23] Һьнге Усьв готә щьмә'те: «Ва йә мьн һун у ә'рдед wә
Фьрәwьнр'а к'ьр'ин, һане wәр'а т'охьм у ә'рде бьчиньн.
[24] Һун гәрәке нандьрунеда жь пенщ п'ара п'арәке бьдьнә
Фьрәwьн, ле чар п'аре wәр'а бьминә, бона ә'рде бьчиньн
у хwарьна хwә, йед мала хwәда у бона зар'окед хwә».
[25] Wана гот: «Тә әм хьлаз кърьн! Бьра әм к'әрәме ль бәр
ч'ә'ве хwәйе хwә ббиньн у әм Фьрәwьнр'а ббьнә хӧлам».
[26] Усьв әв йәк Мьсьреда кьрә qанун, һ'әта р'ожа иро жи
жь пенща йәк йа Фьрәwьн ә, пештьри ә'рде т'әреqа, кӧ
нәбу йе Фьрәwьн.

Т'әмийа Аqубә ахьрийе

[27] Исраел ль wәлате Мьсьре, т'опрахед Гошәнеда дьма,
ль wьр бу хwәйимьлк', шин бун у гәләки ль һәв зедә бун.
[28] Аqуб wәлате Мьсьреда һ'ьвдәһ сала сах ма. Т'әмамийа
ә'мьре хwә Аqуб сәд чьл у һ'әфт сал бун. [29] Гава р'ожед
мьрьна Исраел незик бун, әwи гази кӧр'е хwә Усьв кьр у
готә wи: «Һәгәр мьн ль бәр ч'ә'ве тә к'әрәм дитийә, һиви
дькьм, дәсте хwә бькә ль бьн р'ә'не һета мьн*. К'әрәма
хwә, бьди хатьре һ'ӧб у амьнийе, мьн Мьсьреда дәфьн
нәки. [30] Ле бьра әз т'әви кал-бавед хwә бьһеньжьм, тӧ
мьн жь Мьсьре һьлди бьби нав т'ьрбед wанда дәфьн ки».
Усьв гот: «Әзе wәкә готьна тә бькьм». [31] У әwи гот: «Дә
мьнр'а сонд бьхwә». Усьв wир'а сонд хwар. Һьнге Исраел
сәре хwә ль сәрп'ийа ньвине дани*.

Аqуб дӧа ль Әфрайим у Мьнашә дькә

48 Пәй ве йәкер'а готьнә Усьв: «Баве тә нәхwәш ә».
Әwи һәр дӧ кӧр'ед хwә Мьнашә у Әфрайим т'әви
хwә һьлдан чу. [2] Щаб данә Аqуб у готьне: «Ва йә кӧр'е
тә Усьв сәр тәда те». Исраел сәр qӧдуме хwәда һат у ль

---

* 47:29 Бьньһер'ьн Дәстпебун 24:2-3.

* 47:31 Wәлгәр'андьна йунанийе кәвьнда: «Хwә авитә сәр шьва хwә».

сәр ньвина хwә р'уньшт. [3] Аqуб готә Усьв: «Хwәдейе һә-
ри Зор ль wәлате Кәнане Лузеда мьнва хӧйа бу, дӧа ль
мьн кьр [4] у готә мьн: ‹Әзе тә шин кьм у ль һәв зедә кьм у
жь тә мьхӧлqәта пешда биньм, әви wәлати жи пәй тәр'а
әзе чаwа мьлк'е һ'әта-һ'әтайе бьдьмә зӧр'әта тә›. [5] Ньһа
әw һәр дӧ кӧр'ед тәйә кӧ Мьсьреда, бәри һатьна мьнә
щәм тә Мьсьре, кӧ тәр'а бунә, әw кӧр'ед мьн ьн, Әфра-
йим у Мьнашә, wе мина Р'убен у Шьмһ'ун бьбьнә кӧр'ед
мьн, [6] ле зар'ед пәй ванр'а кӧ жь тә бьбьн, тәр'а бьн, әwе
wартийеда сәр навед бьратийа хwә бенә һ'әсабе. [7] Чьмки
гава әз жь Паддане дьһатьм, wәлате Кәнанеда, һьндьк
мабу кӧ әм бьгьһиштана Әфрат'е, р'еда Р'аһела дийа тә
мьнр'а бу дәрд мьр, мьн әw ль wе дәре, ль сәре р'ийа
Әфрат'е, аwа готи Бәйтләһ'ме дәфьн кьр».
[8] Исраел кӧр'ед Усьв дитьн у гот: «Әв к'е нә?» [9] Усьв готә
баве хwә: «Кӧр'ед мьн ьн, йед кӧ Хwәде ль вьр данә мьн».
Аqуб гот: «К'әрәма хwә wан бинә щәм мьн, әз дӧа ль wан
бькьм». [10] Ч'ә've Исраел жь мәзьнайе мә'рьм бьбун, әwи нь-
карьбу зәлал бьдита, Усьв әw незики баве хwә кьрьн, әwи
әw р'амусан у һ'әмез кьрьн. [11] Исраел готә Усьв: «Гӧмана
мьн т'ӧнәбу кӧ мьн р'уйе тә жи бьдита, ле ва йә Хwәде
зӧр'әта тә жи нишани мьн кьр». [12] Усьв әw жь сәр чока wи
р'акьрьн у хwәха һ'әта ә'рде дәвәр'уйа чу. [13] Усьв һәр дӧ
кӧр'ед хwә һьлдан, Әфрайим да дәсте хwәйи р'асте, али-
йе Исраели ч'әпе у Мьнашә да дәсте хwәйи ч'әпе, алийе
Исраели р'асте у незики wи кьрьн. [14] Исраел qәста дәстед
хwә щигӧһастьн у дәсте хwәйи р'асте дьреж кьр дани сәр
сәре йе бьч'ук Әфрайим у дәсте ч'әпе дани сәр сәре Мьна-
шә. Ле бәле Мьнашә йе ньхӧри бу. [15] У дӧа Усьв кьр у гот:
«Әw Хwәдейе кӧ бавед мьн Бьраһим у Исһаq р'ийа wида
чунә, әw Хwәдейе кӧ жь р'ожа буйина мьнда һ'әта иро
шьванти ль мьн кьрийә, [16] әw мьлйак'әтеФ кӧ әз жь һәр хь-
рабийе азад кьрьмә, бьра дӧа ван кӧр'а бькә у бь наве мьн
у навед кал-бавед мьн Бьраһим у Исһаq бенә газикьрьне,

нава дьнеда гәләки ль һәв зедә бьн». 17 Гава Усьв дит кӧ
баве wи дәсте хwәйи р'асте данийә сәр сәре Әфрайим, әва
йәка ль wи хwәш нәһат, әwи дәсте баве хwә жь сәр сәре
Әфрайим гьрт, wәки дайнә ль сәр сәре Мьнашә. 18 Һьнге
Усьв готә баве хwә: «Аһа на Баво, чьмки әв ә йе ньхӧри.
Дәсте хwәйи р'асте, дайнә сәр сәре ви!» 19 Ле баве wи qайл
нәбу у гот: «Әз заньм лаwо, әз заньм. Әве жи бьбә мьләт,
әвайе жи бьбә мәзьн. Ле бьрайе wийи бьч'ук, wе жь wи һе
мәстьр бә у зӧр'әта wи wе бьбә мьхӧлqәта мьләта». 20 Wе
р'оже әwи дӧа wан кьр у гот: «Бьра Исраел пе тә бьмбарәк
бькә у бежә: ‹Хwәде тә бькә мина Әфрайим у Мьнашә›», әв
йәк гот у Әфрайим дани феза Мьнашә. 21 У һьнге Исраел
готә Усьв: «Ва йә әзе бьмрьм. Ле Хwәде wе т'әви wә бә у
wе wә вәгәр'инә wат'ане бавед wә. 22 Әз п'аләкә ч'ийа сәр
бьратийа тәр'а зедәтьр дьдьмә тә, к'ижан кӧ мьн әw жь
дәсте әморийа[Ф] бь шур у тир-кәване хwә станд».

Аqубә дӧа кӧр'а дькә

49 Аqуб гази кӧр'ед хwә кьрьн у гот: «Т'оп бьн, әз
wанр'а бежьм, кӧ р'оже бен wе чь бе сәре wә.

2 Wәрьнә сәрһәв у гӧһдар бьн, гәли кӧр'ед Аqуб
у гӧһдарийа баве хwә Исраел бькьн.

3 Р'убено, ньхӧрийе мьно!
Сьһ'әт у дәстпебуна qәwата мьн,
хwәйе qәдьре мәзьн у хwәйе qәwата зор,
4 мина ава сәр һәвр'а чуйи,
ле те нәби йе пешьн.
Чьмки һати щийе баве хwә,
тә һ'әр'ьманд ньвина мьн*.
Әw к'әтә нава wе!

* 49:4 Бьньһер'ә Дәстпебун 35:22.

5 Шьмһ'ун у Леwи бьра нә.
Шуред wан ч'әкед нәһәqийа нә,
6 бьра щанийа мьн нәк'әвә нав шеwьред wан,
qәдьре мьн т'әви щьвата wан нибә,
чьмки жь һерса хwә wан мәри көшт,
жь тәмсьстийе хwә ч'иле бох бьр'ин.
7 Бьра ньфьр' ль һерса wан бә,
кө гәләки гьран бу,
у к'ин-боха wан бә
кө гәләки беисафи бу!
Әзе wан нав Аqубда п'аравәкьм,
у нав Исраелда бәла-бәлайи кьм.

8 Щьһуда! Бьрайед тәйе пәсьне тә бьдьн.
Дәсте тә сәр стӧкӧра дьжмьне тә бә,
зар'ед баве тә ль бәр тә та бьн.
9 Щьһуда щәwрьке шера йә.
Кӧр'е мьн, тӧ жь неч'иркьрьне р'абуйи.
Wи хwә авит у п'алда мина шера
у макәшер, к'и дькарә wи р'акә.
10 Сәрwертийе жь Щьһуда кем нәбә,
нә жи шьва сә'витийе жь бәдәна wи,
һ'әта һатьна хwәйе we*,
у мьләте гӧһдарийа wи бькьн.
11 Щә'шьке хwә we к'ола тьрийева гьредә,
щә'шьке к'әра хwә к'ола тьрийейә һәрә
qәнщва,
пе шәрабе кьрасе хwә we бьшо,
у пе хуна тьрийе к'ьнщед хwә,
12 ч'ә'вед wи жь шәрабе сортьр
у дьранед wи жь шир сьпитьр бьн.

* 49:10 Аһа жи те фә'мкьрьне: «һ'әта һатьна борщдайин щәм wи», тек'ста ибранида әв йәк нә ә'йан ә.

13 Зәбулоне дәве бә'ре бьминә,
у гәмиwаргәhа гәмийа бә,
синоре бьгьhижә h'әта Сайдайе.

14 Исахар, к'әрәки qәwат ә,
бьн т'ер'ада дьмәр'ьхә,
15 дит р'ьh'әти кӧ р'ьнд ә,
у wәлат жи п'ьр' хwәшә,
мьл хwә тәwанд бьн барә,
бу п'аләйе борщдарә.

16 Дане диwана мьләте хwә бькә
мина жь qәбиләкә Исраел,
17 Дане мә'рәки сәре р'ийа бә,
тирәмә'рәки шьвәр'ийа бә,
кӧ ль сьма hәспе дьхә,
сийаре wе сәрпьште дьчә.

18 Йа Хӧдан әз hивийа хьлазкьрьна тә мә.

19 Гад, мьхӧлqәтәке h'ьщуми сәр wи кә,
ле әwе п'е-п'е h'ьщум кә.

20 Ашере нанда т'ер-т'ьжи бә,
тә'мә-тискед п'адше бьдә.

21 Нәфтәли каре хәзалейи аза йә,
хwәйе готьнед гӧл у нурә.

22 Усьв ч'ьqьле хwәйибәрә,
ч'ьqьле хwәйибәри сәр канийе йә,
п'әнщ авитийә сәр диwарә.
23 Әw тә'л кьрьн, гӧлә авитьне,
тиркәвана к'ин ажотьне,

[24] ле кәване wи сәр зора хwә ма,
зәндед дәста ч'ил гъртьнә,
бь сайа дәсте Зоре Аqуб,
Шьван у Qәйайе Исраеле.
[25] Жь бав Хwәде тәйи кӧ али тә дькә,
жь Йе Һәри-Зори кӧ дӧа тә дькә,
бь дӧайед жорә ә'змана,
бь дӧайед бебьнийейә жер п'алдайи,
дӧа сәр мәмьк у бәт'ьне тә.
[26] Дӧайед баве тә,
жь дӧайед ч'ийайед бәре зортьр бун,
жь хwәшийа гъред һ'әта-һ'әтайе бьльндтьр бун,
бьра ль сәр сәре Усьв бьн,
у сәр т'әпа сәре wи, кӧ сәр бьрайед хwәр'а йә.

[27] Бьнйамин гӧрәки дәвхун ә,
сьбәһе зу неч'ире дьхwә,
ле еваре т'ален бәла дькә».

[28] Әв бун һәр донздәһ qәбилед Исраел, әв бу чь кӧ ба-
ве wан wанр'а гот у дӧа wан кьр, анәгори дӧайе wан
һәр кәси, дӧа ль wан кьр. [29] Т'әми да wан у готә wан:
«Әзе т'әви щьмә'та хwә бьм, мьн т'әви кал-бавед мьн,
wе шкәфтеда дәфьн кьн, йа кӧ ль ә'рде Әфроне һ'итида
йә. [30] Wе шкәфта wәлате Кәнанеда, ә'рде Махпелайи
пешбәри Мамреда, йа кӧ Бьраһим ә'рдева, чаwа мьлк'
бона гор'ьстен жь Әфроне һ'ити к'ър'и бу. [31] Бьраһим у
Сәрайа жьна wива ль wьр дәфьнкьри нә, Исһаq у Р'е-
века жьна wива ль wьр дәфьнкьри нә, у мьн Леа жи ль
wьр дәфьнкьри йә. [32] Әw ә'рд у шкәфта теда жь зар'ед
һ'итийа һатьйә к'ър'ине». [33] Аqуб т'әмийед кӧ данә кӧр'ед
хwә хьлаз кьрьн, ньгед хwә к'аши нава ньвине кьр, р'ӧһ'е
хwә да у т'әви щьмә'та хwә бу.

Шина Аqуб

50 Усьв хwә авитә сәр р'уйе баве хwә, гърийа у
р'амуса. 2 Усьв ә'мьр ль хöламед хwәйә һ'әким
кьрьн, кö баве wи зьмьрф кьн*, у һ'әкима Исраел зьмьр
кьрьн. 3 Нава чьл р'ожида әw һатә зьмьр кьрьне, чьмки
бона ве йәке һаqас wәхт лазьм ә. мьсьрийа һ'әфте р'ожи
шина wи кьрьн.
4 Гава р'ожед шина wи дәрбаз бун, Усьв т'әви мала
Фьрәwьн хәбәрда у гот: «Һәгәр мьн ль бәр ч'ә'ве wә к'ә-
рәм дитийә, һиви дькьм аһа бежьнә Фьрәwьн: 5 ‹Баве
мьн әз дамә сонде у гот: «Ва әзе бьмьрьм, тö мьн wи
мәзәлида дәфьн ки, к'ижан кö мьн хwәха бона хwә wә-
лате Кәнанеда к'ола йә». Ньһа изьна тә һәбә, әз һәр'ьм
баве хwә дәфьн кьм у вәгәр'ьм›». 6 Фьрәwьн гот: «Р'абә
баве хwә дәфьн кә, чаwа әwи тö дайи сонде». 7 Һьнге
Усьв р'абу чу баве хwә дәфьн кә. Һ'әму хöламед Фьрә-
wьн, р'успийед мала wи у һ'әму р'успийед Мьсьре т'әви
wи һәвраз чун, 8 öса жи т'әмамийа мала Усьв у бьрайед
wи у нәфәред мала баве wида. Т'әне зар'ед хwә, кәри у
гар'анед хwә Гошәнеда һьштьн. 9 Т'әви wи ә'рәбә у си-
йари жи һәвраз чун, öса кö бунә к'омәкә мәзьн. 10 Әw
һатьнә wи алийе Урдöне, Горен-Атаде. Ль wе дәре гә-
ләки гърийан, кьрьн qар'ә-qар' у һеwәрзә у бона баве
хwә һ'әфт р'ожа шин кьрьн. 11 Гава кәнанийед wи wәла-
тида кö дьман, шина Горен-Атадеда дитьн, готьн: «Әв
шина гъран йа мьсьрийа йә!». Ләма жи наве wи щийе
wи алийе Урдöне данин: «Абел-Мисрайим*». 12 Кöр'ед
Аqуб öса жи кьрьн, чаwа кö wи т'әми кьрьбу. 13 Кöр'а әw

* 50:2 Мьсьреда бәри дәфьн кьрьне мрийе бь нав у дәнг, дь-
һатьнә зьмьр кьрьне у паше к'әфән кьрьн, бона кö щьнйаз зу
хьраб нәбуйа.
* 50:11 Бь зьмане ибрани «Шина мьсрийа».

бьрьнә wәлате Кәнане у әw шкәфта ә'рде Махпелайә
пешбәри Мамреда дәфьн кьрьн, йа кӧ Бьраһим ә'рдева,
чаwа мьлк' бона гор'ьстен жь Әфроне һ'ити к'ьр'и бу.
14 Усьв пәй дәфьнкьрьна баве хwәр'а, бь т'әви бьрайед
хwә у һ'әмуйед кӧ т'әви wи бона дәфьнкьрьна баве wи
һәвраз һатьбун, вәгәр'ийа Мьсьре.

Усьв дьл дьдә ль бәр бьра

15 Бьрайед Усьв дина хwә дане кӧ баве wан мьр, на-
ва хwәда готьн: «Бәлки Усьв бона wе хьрабийа кӧ мә
сәре wи кьрийә к'ине мәр'а бажо, әw жи сәре мә бькә».
16 Һьнге wана Усьвр'а щаб шанд у гот: «Баве тә бәри
мьрьна хwә т'әми да у гот кӧ 17 аһа бежьнә Усьв: ‹Бь к'ә-
рәма хwә нәһәqи у гӧне бьрайед хwә, бь к'әрәма хwә
бьбахшинә, кӧ һьндава тәда хьраби кьрьнә› ньһа һиви
дькьм нәһәqийа хӧламед Хwәдейе баве хwә бьбахшинә».
Гава wан әв йәк гот, Усьв гьрийа. 18 Бьрайед wи жи чун
хwә ль бәр дәвр'уйа авитьн у готьн: «Аwа әм хӧламед
тә нә». 19 Усьв готә wан: «Нәтьрсьн, чьма әз дәwса Хwәде
дьгьрьм? 20 Р'аст ә һун һьндава мьнда хьраб фькьрин,
ле Хwәде фькьри кӧ wе бькә qәнщи, wәки мина р'ожа
ироин, ә'мьре гәләк мәрийа хwәй кә. 21 Ньһа нәтьрсьн,
әзе wә у зар'ед wә нан-ав кьм». Аһа бь заре ширьн хә-
бәрдане, бәр дьле wанда һат.

Мьрьна Усьв

22 Усьв Мьсьреда ма, әw у мала бавед хwәва. Усьв сәд
дәһә сала жит. 23 Усьв ч'ьр'-ч'ьр'кед хwәйә жь Әфрайим
дитьн, у зар'ед Махире Мьнашәйе жи Усьв сәр чокед хwә
дитьн*. 24 Усьв готә бьрайед хwә: «Әзе бьмьрьм, ле ә'сә
Хwәдейе сәр wәда бе у wә жь ви wәлати һәвраз дәрхә. We

* 50:23 Нишанәк бу, кӧ зар' дьк'ьшандьнә п'есира хwә у зар'ед wан дьһатьнә һ'әсабе. Бьньһер'ә Дәстпебун 30:3 у 48:12.

wә бьбә wи wәлати, бона к'ижани әwи Бьраhим, Исhaq у Аqубр'а сонд хwар». [25] Усьв кӧр'ед Исраел да сонде у гот: «Ә'сә Хwәдейе сәр wәда бе, hәстуйед мьн жи жь вьр дәрхьн hәвраз бьбьн». [26] Усьв сәд дәhә салийеда мьр. Әw зьмьр кьрьн у Мьсьреда әw кьрьнә qавәке.